

К. 511/1
333P ✓
К-99

КЫРГЫЗ ССР
ЖЕР
КОДЕКСИ
ЗЕМЕЛЬНЫЙ
КОДЕКС
КИРГИЗСКОЙ ССР

Бардык өлкөлөрдүн пролетарлары, бириккиле!

КЫРГЫЗ ССРинин
ЖЕР
КОДЕКСИ

«КЫРГЫЗСТАН» БАСМАСЫ 1971

333С + 333.03

К-97

КЫРГЫЗ ССР ИНИ
ЖЕР
КОДЕКСИ

417186

КЫРГЫЗ СОВЕТТИК СОЦИАЛИСТИК РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ЗАКОНУ

Кыргыз ССРинин Жер кодексин бекитүү жөнүндө

Кыргыз Советтик Социалистик Республикасынын Жогорку Совети токтом кылат:

1. Кыргыз ССРинин Жер кодексин бекитилсин жана ал 1972-жылдын 1-январынан тартып күчүнө кирсин.
2. Кыргыз ССР Жогорку Советинин Президиумуна Кыргыз ССРинин закондорун бул Кодекске ылайык келтирүү жагы тапшырылсын.

Кыргыз ССР Жогорку Советинин Президиумунун
Председатели **Т. КУЛАТОВ**

Кыргыз ССР Жогорку Советинин Президиумунун
Секретары **Ж. АБДРАЕВА.**

Фрунзе шаары 2-июль 1971-жыл.

№ 27—VIII

КЫРГЫЗ ССРинин ЖЕР

К О Д Е К С И

Дыйкандарды жакырчылыкка дуушар кылган жана өлкөнүн өндүргүч күчтөрүнүн өнүгүшүнө жолтоо болгон падышалык Россиянын жарым крепосттук жер түзүлүшүн Улуу Октябрь Социалисттик революциясы жок кылып, Кыргыз ССРинин территориясындагы феодалдык жана жарым феодалдык жер мамилелеринин системасын жойду. Советтердин Бүткүл россиялык II съездинин 1917-жыл 26-октябрдагы (8-ноябрдагы) «Жер жөнүндөгү» Декрети менен жерге жеке менчик түбөлүккө жок кылынып, бардык жер бүткүл элдик кенче айландырылган жана эмгекчилерге пайдаланууга акысыз берилген.

Мамлекеттин карамагына өткөрүүнүн натыйжасында келип чыккан мамлекеттик жер менчиги СССРдеги жер мамилелеринин негизин түзөт, ал эми союздук башка республикалар менен ыктыярдуу биригүүнүн жана тең укуктуулуктун негизинде Кыргыз Советтик Социалисттик Республикасы СССРдин составына кирет. Жеке менчик шартында адамды адам эксплуатациялоонун куралы болгон жер СССРде бүткүл элдин кызыкчылыгына ылайык өлкөнүн өндүргүч күчтөрүн өнүктүрүү үчүн пайдаланылат.

Мамлекеттик жер менчиги СССРде социализмдин жеңишин камсыз кылууда зор роль ойноду. Ал эл чарбасынын бардык тармагын максатка абдан ылайыктуу жайгаштыруу мүмкүндүгүн түздү да, жерден пайдалануунун социалисттик формаларына өтүүнүн өтө маанилүү шарттарынын бири болду.

Социалисттик курулуштун жүрүшүндө жеке-жеке чачкын чарбаларды массалык түрдө коллективдештирүү

үчүн шарт түзүү менен дыйкандар Коммунисттик партиянын жетекчилиги астында, жумушчу табынын ар тараптан жардам көрсөтүүсү жана колдоосу аркасында социализмдин жолуна түшүштү. Лениндик кооперативдик планды турмушка ашыруунун жана колхоздук түзүлүштүн жеңишинин натыйжасында дыйкандар маселеси түпкүлүктүү чечилди.

Мамлекеттик жер менчиги биздин өлкөбүздө коммунизмдин материалдык-техникалык базасын түзүүгө, коммунисттик коомдук мамилелерге бара-бара өтүүгө жана шаар менен айыл-кыштактын ортосундагы айырманы жоюуга таасир кылууда.

Жер — советтик коомдун эң маанилүү байлыгы, ал айыл чарбасында өндүрүштүн башкы каражаты жана эл чарбасынын бардык тармагын жайгаштыруунун, өнүктүрүүнүн кеңири базиси болуп саналат. Бардык жерди илимий негизде, рационалдуу пайдалануу, аларды сактоо (коргоо) жана жер кыртышынын асылдуулугун бардык чара менен жогорулатуу жалпы элдик милдет болуп саналат.

ЖАЛПЫ ЖОБОЛОР

I-глава

НЕГИЗГИ ЖОБОЛОР

1-статья. Кыргыз ССРинин Жер кодексинин милдеттери

Кыргыз Советтик Социалисттик Республикасынын Жер кодексинин милдеттери жерлерди рационалдуу пайдаланууну камсыз кылуу, алардын эффективдүүлүгүн жогорулатууга шарт түзүү максатында жер мамилелерин жөнгө салуу, социалисттик уюмдардын жана граждандардын укуктарын коргоо, жер мамилелери жагынан закондуулукту чыңдоо болуп саналат.

2-статья. ССР Союзунун жана Кыргыз ССРинин Жер закондору

Кыргыз ССРинде жер мамилелери ССР Союзунун жана союздук республикалардын Жер закондорунун негиздери менен, ССР Союзунун аларга ылайык чыгарылуучу жер закондорунун башка актылары, ушул Кодекс жана Кыргыз ССРинин жер закондорунун башка актылары менен жөнгө салынат.

3-статья. Тоого, токойго жана сууга карата мамилелерди жөнгө салуу

Кыргыз ССРинде тоого, токойго жана сууга карата мамилелер ССР Союзунун жана Кыргыз ССРинин атайын закондору менен жөнгө салынат.

4-статья. Мамлекеттик жер менчиги

СССРдин Конституциясына жана Кыргыз ССРинин Конституциясына ылайык жер мамлекеттик менчик, башкача айтканда, бүткүл элдик кенч болуп саналат.

Жер жалаң мамлекеттин менчигинде болот да, ал пайдаланууга гана берилет. Жалаң мамлекеттик жер менчиги укугун түздөп-түз же жашырын формада бузуучу аракеттерге тыюу салынат.

5-статья. Мамлекеттик бирдиктүү жер фондусу

Кыргыз ССРинде бардык жер мамлекеттик бирдиктүү жер фондусунун составына кирет, ал негизги багытына ылайык төмөндөгүдөй жерлерден турат:

1) колхоздорго, совхоздорго жана жерден пайдалануучулардын башкаларына айыл чарба максаты үчүн пайдаланууга берилген, айыл чарба жерлеринен;

2) калк отурукташкан пункттардын (шаарлардын, шаардык типтеги поселоктордун жана селолук калк отурукташкан пункттардын) жерлеринен;

3) өнөр жайдын, транспорттун, курорттордун, коруктардын (заповедниктердин) жерлеринен жана башка айыл чарбасына тиешесиз жерлерден;

4) мамлекеттик токой фондусунун жерлеринен;

5) мамлекеттик запас жерлерден.

6-статья. Жерлерди категорияларга кошуу жана аларды бир категориядан башка категорияга которуу тартиби

Жерди ушул Кодекстин 5-статьясында көрсөтүлгөн мамлекеттик бирдиктүү жер фондусунун категорияларына кошуу жердин негизги багытына ылайык жүргүзүлөт.

Жерлердин негизги багыты өзгөрүлгөн учурларда алар бир категориядан башка категорияга которулат.

Жерлерди жогоруда көрсөтүлгөн категорияларга кошуу жана аларды бир категориядан башка категорияга которуу мамлекеттик бирдиктүү жер фондусун пайдалануунун перспективалуу пландарына ылайык, эгер ССР Союзунун жана Кыргыз ССРинин закондорунда башкача тартип каралбаган болсо, ал жерлерди берүү жөнүндө чечимдерди кабыл алган органдар тарабынан жүргүзүлөт.

7-статья. Жер мамилелерин жөнгө салуу жагынан ССР Союзунун компетенциясы

Жер мамилелерин жөнгө салуу жагынан ССР Союзунун жана союздук республикалардын жер закондорунун негиздерине ылайык төмөндөгүлөрдү жүргүзүү ССР Союзуна тийиштүү:

1) СССРдин Конституциясына ылайык ССР Союзуна берилген полномочияларды ишке ашыруу үчүн зарыл чекте мамлекеттик бирдиктүү жер фондусун башкаруу;

2) жерден пайдалануунун жана жерге орноштуруунун негизги жоболорун белгилөө;

3) айыл чарба өндүрүшүнүн жана эл чарбасынын башка тармактарынын муктаждыктарын камсыз кылгандай абалда өлкөнүн жер ресурстарын рационалдуу пайдалануунун перспективалуу пландарын белгилөө;

4) жерлерди мелиорациялоо боюнча жалпы союздук чаралардын жана жер кыртышынын асылдуулугун жогорулатуу боюнча башка чаралардын пландарын белгилөө, ошондой эле жер кыртышын эрозиядан, шорго айланып кетүүдөн жана жер кыртышынын абалын начарлатуучу башка процесстерден сактоо боюнча негизги жоболорду белгилөө;

5) жерлердин пайдаланылышы үчүн мамлекеттик контролдукту белгилөө;

6) ССР Союзунда жерлердин мамлекеттик эсебин жүргүзүүнүн, жерден пайдаланууну мамлекеттик каттоодон өткөрүүнүн бирдиктүү системасын жана жер кадастрын жүргүзүү тартибин белгилөө;

7) СССРдин ар жылдагы жер балансын түзүү тартибин белгилөө.

8-статья. Жер мамилелерин жөнгө салуу жагынан Кыргыз ССРинин компетенциясы

Жер мамилелерин жөнгө салуу жагынан Кыргыз ССРине республиканын аймагында мамлекеттик бирдиктүү жер фондусун башкаруу жана аны пайдалануунун перспективалуу пландарын түзүү, жерден пайдалануунун тартибин белгилөө жана жерге орноштурууну уюштуруу, жерди мелиорациялоо, эрозияга каршы күрөшүү жана кыртыштын асылдуулугун жогорулатуу боюнча пландарды белгилөө, ошондой эле ССР Союзунун компетенциясына кирбөөчү башка маселелер боюнча жер мамилелерин жөнгө салуу жагы таандык болот.

9-статья. Жерден пайдалануучулар

Кыргыз ССРинде жер төмөндөгүлөргө пайдаланууга берилет:

колхоздорго, совхоздорго жана башка мамлекеттик, кооперативдик, коомдук айыл чарба ишканаларга, уюмдар менен мекемелерге;

өнөр жай, транспорт жана башка айыл чарбасына тиешесиз мамлекеттик, кооперативдик, коомдук ишканаларга, уюмдар менен мекемелерге;

СССРдин граждандарына.

ССР Союзунун жана союздук республикалардын жер закондорунун негиздерине ылайык, ССР Союзунун закондорунда каралган учурларда жер башка уюмдар менен адамдарга да пайдаланууга берилиши мүмкүн.

10-статья. Жерден пайдалануунун акысыздыгы

Жер колхоздорго, совхоздого жана мамлекеттик, кооперативдик, коомдук башка ишканаларга, уюмдарга, мекемелерге жана СССРдин граждандарына пайдаланууга акысыз берилет.

11-статья. Жерден пайдалануунун мөөнөттөрү

Жер мөөнөтсүз же убактылуу пайдаланууга берилет. Жерден пайдалануу мөөнөтү мурда белгиленбесе мөөнөтсүз (туруктуу) пайдалануу деп эсептелет.

Колхоздор ээлеп турган жер аларга мөөнөтсүз пайдаланууга, башкача айтканда, түбөлүккө бекитилип берилет.

Жерден убактылуу пайдалануу кыска мөөнөттүү — үч жылга чейин жана узак мөөнөттүү — үч жылдан он жылга чейин болушу мүмкүн. Өндүрүштүк жагынан зарыл учурда кыска мөөнөттүү же узак мөөнөттүү убактылуу пайдалануу өз мөөнөтүнөн ашык эмес мезгилге тиешесине жараша узартылышы мүмкүн.

Жерден убактылуу пайдалануу мөөнөтү участкан өзүндө (ошол жерде) чегин белгиленген жана жерден пайдалануу укугун күбөлөндүрүүчү документи берилген күндөн тартып эсептелет.

Жер участкан убактылуу пайдалануу мөөнөтүн узартуу бул участкан берген органдар тарабынан жүргүзүлөт.

Алыскы жайыттар мал багуу үчүн колхоздорго, совхоздорго, жана башка айыл чарба ишканаларына, уюмдары менен мекемелерине узак мөөнөттүү пайдаланууга, 25 жылга чейинки мөөнөткө берилиши мүмкүн.

ЖЕРЛЕРДИ ПАЙДАЛАНУУГА БЕРҮҮ ТАРТИБИ

12-статья. Жерлерди пайдаланууга берүү

Жер участкан пайдаланууга берүү жер участкан бөлүп берүү иретинде жүзөгө ашырылат.

Жер участкан бөлүп берүү Кыргыз ССР Министрлер Советинин токтомуна же болбосо эмгекчилер депутаттарынын тийиштүү Советинин аткаруу комитетинин чечиминин негизинде ССР Союзунун закондору, ушул Кодекстин 13—22 жана 25-статьялары, Кыргыз ССРинин башка закондору менен белгиленген тартипте жүргүзүлөт. Жер участкан бөлүп берүү жөнүндөгү токтомдордо же чечимдерде алар кандай максат үчүн бөлүп берилгендиги жана жерден пайдалануунун негизги шарттары көрсөтүлөт.

13-статья. Жерлерди пайдаланууга берүүгө укуктуу органдар

Жер участкан пайдаланууга берүүнү төмөндөгүлөр жүргүзүшөт:

1) Кыргыз ССР Министрлер Совети — бардык жерден жер участканун өлчөмүнө карабастан;

2) эмгекчилер депутаттарынын областтык Советинин аткаруу комитети — жер участканун өлчөмүнө карабастан мамлекеттик запас жерлерден; айыл чарба жерлеринен жана мамлекеттик токой фондусунун жерлеринен, буга ушул Кодекстин 49-статьясынын экинчи бөлүгүндө көрсөтүлгөн жерлер кирбейт, өнөр жай, транспорт жерлеринен жана айыл чарбасына тиешесиз башка жерлерден, буга курорттордун жана коруктардын жерлери кирбейт, мамлекеттик суу фондусунун жерлери.

нен—жерден пайдалануучунун бирине он гектарга чейинки өлчөмдө, ал эми сугат жана кургатуу каналдарын, темир жана автомобиль жолдорун, магистралдуу трубопроводдорду, байланыш, электр берүү линияларын жана линиялык башка курулуштарды куруу үчүн — белгиленген тартипте бекитилген нормалар боюнча;

3) эмгекчилер депутаттарынын райондук Советинин аткаруу комитети — мамлекеттик запас жерлерден, ошондой эле айыл чарба багытындагы жерлерден жана мамлекеттик токой фондусунун жерлеринен, буга ушул Кодекстин 49-статьясынын экипчи бөлүгүндө көрсөтүлгөн жерлер кирбейт, мамлекеттик суу фондусунун жерлеринен — жерден пайдалануучунун бирине беш гектарга чейинки өлчөмдө, ошондой эле ушул Кодекстин 72, 98, 100, 107, 157 жапа 162-статьяларында каралган учурларда;

4) эмгекчилер депутаттарынын шаардык Советинин аткаруу комитети — шаар жерлеринен;

5) эмгекчилер депутаттарынын посёлоктук Советинин аткаруу комитети — посёлоттук жерлеринен;

6) эмгекчилер депутаттарынын айылдык, селолук Советинин аткаруу комитети — айылдык, селолук калк отурукташкан пункттун колхоздордун, совхоздордун жана башка айыл чарба ишканаларынын жерлеринин составына кирбеген жерлерден, ошондой эле анын карамагына бөлүнүп берилген мамлекеттик запас жерлерден.

14-статья. Пайдалануудагы жер участкаларын берүү

Пайдалануудагы жер участкаларын башка жерден пайдалануучуга берүү ССР Союзунун закондору, ушул Кодекстин 47—50-статьялары жана Кыргыз ССРинин башка закондору менен каралган тартипте ошол участкага алып койгондон кийин гана жүргүзүлөт.

15-статья. Жерлерди биринчи кезекте айыл чарбасынын муктаждыктары үчүн берүү

Белгиленген тартипте айыл чарбасынын муктаждыктары үчүн жарамдуу деп табылган жерлер баарыдан мурда айыл чарба ишканаларына, уюмдарына жана мекемелерине берилүүгө тийиш.

16-статья. Өнөр жай, транспорт жана башка айыл чарбасына байланышсыз муктаждыктар үчүн жерлерди берүү

Өнөр жай ишканаларын турак-жай объектилерин, темир жолдорду жана автомобиль жолдорун, электр берүү линияларын, магистралдуу трубопроводдорду куруу үчүн, ошондой эле айыл чарбасына байланышсыз башка муктаждыктар үчүн айыл чарбасына тиешесиз же айыл чарбасына жарамсыз жерлер, же болбосо начар сапаттуу айыл чарба жерлери берилет. Мамлекеттик токой фондусунун жерлеринен жогоруда көрсөтүлгөн максат үчүн жер участкаларын берүү көбүнчө токойсуз аянттардын же бадалдуу жана кем баалуу бак-дарактуу аянттардын эсебинен жүргүзүлөт. Пайдалуу кендүү аянттардан курулуш үчүн жер участкаларын берүү мамлекеттик кен надзор органдары менен макулдашуу боюнча жүргүзүлөт. Электр берүү, байланыш линиялары жана башка коммуникациялар негизинен жолдорду, мурдагы трасса-ларды жана ошол сыяктууларды бойлото орнотулат.

17-статья. Жер участкаларын пайдаланууга берүү жөнүндөгү ишканалардын, уюмдардын жана мекемелердин өтүнүктөрү

Жер участкаларын пайдаланууга алууга муктаж ишканалар, уюмдар жана мекемелер, эгерде жер участкаларын берүү жөнүндөгү маселени чечүү жагы эмгекчилер депу-

таттарынын райондук, областтык Советинин аткаруу комитетинин же Кыргыз ССР Министрлер Советинин компетенциясына кирсе, ал жөнүндө ошол участок турган жердеги эмгекчилер депутаттарынын райондук Советинин аткаруу комитети алдында, ал эми шаарлардын, шаар типтүү поселоктордун жерлеринен, селолук калк отурукташкан пункттун, колхоздордун, совхоздордун жана башка айыл чарба ишканаларынын, уюмдары менен мекемелеринин жерлеринин составына кирбеген жерлеринен, ошондой эле эмгекчилер депутаттарынын айылдык, селолук же поселоктук Советине бөлүнүп берилген мамлекеттик запас жерлерден жер участкан берүү жөнүндө — эмгекчилер депутаттарынын тийиштүү шаардык, айылдык, селолук же поселоктук Советинин аткаруу комитети алдында өтүнүч козгошот.

Жер участкан пайдаланууга берүү жөнүндөгү өтүнүчтө анын кандай максатка зарылдыгы, өлчөмү, участок берүүнүн зарылдыгын күбөлөндүрүүчү документтерди тиркөө менен участкан орду көрсөтүлөт.

18-статья. Жер участкан берүү жөнүндөгү өтүнүчтөрдү кароо

Жер участкан берүү жөнүндөгү ишканалардын, уюмдардын жана мекемелердин өтүнүчүн алгандан кийин: эмгекчилер депутаттарынын айылдык, селолук, поселоктук, шаардык Советинин аткаруу комитети аны карап чыгат жана тийиштүү чечим кабыл алат;

эмгекчилер депутаттарынын райондук Советинин аткаруу комитети аны карап чыгат жана өзүнүн компетенциясынын чегинде тийиштүү чечим кабыл алат, же болбосо материалдарды өзүнүн чечими менен бирге, маселени жөнү боюнча чечүү үчүн эмгекчилер депутаттарынын областтык Советинин аткаруу комитетине, Кыргыз ССР Министрлер Советине жиберет;

эмгекчилер депутаттарынын областтык Советинин аткаруу комитети өзүнүн компетенциясынын чегинде тийиштүү чечим кабыл алат, же болбосо материалдарды өзүнүн чечими менен бирге, маселени жөнү боюнча чечүү үчүн Кыргыз ССР Министрлер Советине жиберет.

19-статья. Жер участкан пайдаланууга берүү жөнүндөгү өтүнүчтөрдү кароо мөөнөттөрү

Жер участкан берүү жөнүндөгү өтүнүчтөр жөнү боюнча төмөндөгүдөй каралат жана чечилет:

эмгекчилер депутаттарынын айылдык, селолук, поселоктук, шаардык жана райондук Советинин аткаруу комитети тарабынан бир айлык мөөнөт ичинде;

эмгекчилер депутаттарынын областтык Советинин аткаруу комитети тарабынан — эмгекчилер депутаттарынын райондук Советинин аткаруу комитетинен материалдарды алган учурдан тартып бир айлык мөөнөт ичинде;

Кыргыз ССР Министрлер Совети тарабынан — эмгекчилер депутаттарынын райондук же областтык Советинин аткаруу комитетинен материалдарды алган учурдан тартып эки айлык мөөнөт ичинде.

20-статья. Жер участкан пайдаланууга берүү жөнүндөгү граждандардын арызы

Жер участкан пайдаланууга алууга муктаж граждандар ал жөнүндө арызын жер участкан турган жердеги эмгекчилер депутаттарынын айылдык, селолук, поселоктук, райондук же шаардык Советинин аткаруу комитетине, ал эми экинчи ирет пайдаланууга жер участкан берүү жөнүндө — колхоздун башкаруу органдарына же ишканалардын, уюмдардын жана мекемелердин администрацияларына беришет.

21-статья. Жер участкаруун пайдаланууга берүү жөнүндөгү граждандардын арыздарын кароо мөөнөттөрү

Жер участкаруун пайдаланууга берүү жөнүндөгү граждандардын арызы эмгекчилер депутаттарынын айылдык, селолук, поселоктук, райондук, шаардык Советтеринин аткаруу комитети тарабынан бир айлык мөөнөт ичинде, ал эми колхоздун башкаруу органы, совхоздун, башка ишканалар менен мекемелердин администрациясы тарабынан эки жумалык мөөнөт ичинде каралат.

22-статья. Жер участкаруун пайдаланууга берүү жөнүндөгү өтүнүчтөрдү, арыздарды козгоо жана кароо тартиби

Жер участкаруун пайдаланууга берүү жөнүндөгү өтүнүчтөрдү, арыздарды козгоо жана кароо тартиби Кыргыз ССР Министрлер Совети тарабынан белгиленет.

23-статья. Жер участкаруун пайдалануу укугун оформитть эткенге чейин андан пайдаланууга тыюу салуу

Пайдаланууга берилген жер участкаруун тийштүү жерге орноштуруу органдары тарабынан бул участкаруун өзүндө (ошол жерде) чегин белгиленгенге жана жерден пайдалануу укугун күбөлөндүрүүчү документ берилгенге чейин пайдаланууга киришүүгө тыюу салынат.

24-статья. Жерден пайдалануу укугунун мамлекеттик актысы

Колхоздордун, совхоздордун жана башка жерден пайдалануучулардын жерден пайдалануу укугу жерден пайдалануу укугунун мамлекеттик актылары менен күбөлөндүрүлөт. ССР Союзунун жана союздук республи-

калардын жер закондорунун негиздерине ылайык актылардын формалары СССР Министрлер Совети тарабынан белгиленет.

Жерден пайдалануу укугунун мамлекеттик актыларын берүү эмгекчилер депутаттарынын райондук, шаардык Советтеринин аткаруу комитеттери тарабынан жүргүзүлөт.

25-статья. Жерден убактылуу пайдалануу укугун оформитть этүү

Жер участкаруун убактылуу пайдаланууга берген кезде жерден пайдалануучуга эмгекчилер депутаттарынын райондук, шаардык Советинин аткаруу комитети тарабынан жерден убактылуу пайдаланууга укуктуулугу жөнүндө күбөлүк кат берилет, анда жерден пайдалануучунун наамы, жерден пайдалануунун максаты, мөөнөтү жана жер участкаруунун орду көрсөтүлөт.

Жерден убактылуу пайдаланууга укуктуулугу жөнүндө күбөлүк каттын формасы Кыргыз ССР Министрлер Совети тарабынан белгиленет.

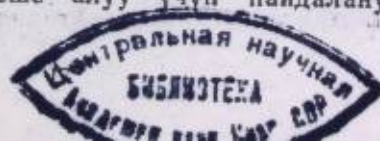
3-глава

ЖЕРДЕН ПАЙДАЛАНУУЧУЛАРДЫН УКУКТАРЫ ЖАНА МИЛДЕТТЕРИ

26-статья. Жер участкаруун максатына жараша пайдалануу

Жерден пайдалануучуларга жер участкаруун кандай максатка берилсе алар ошол максатка пайдаланууга укуктуу жана милдеттүү.

Жерди эмгексиз киреше алуу үчүн пайдаланууга тыюу салынат.

27-статья. Жерден пайдалануучулардын укуктары

Жерден пайдалануучулар пайдаланууга берилген ар бир жер участогунун кайсы максатка арналгандыгына жараша белгиленген тартипте төмөндөгүлөргө укуктуу: турак жай, өндүрүш, маданий-тиричилик курулуштары жана башка имараттарды курууга;

айыл чарба өсүмдүктөрүн эгүүгө, токой, мөмө багын, декоративдүү жана башка бак-даракты тигүүгө;

чөп чабындылардан, жайыттардан жана башка жерлерден пайдаланууга;

жер участогундагы жалпы колдонулуучу пайдалуу кендерди, чым көндү жана суу объектилерин чарбанын муктаждыктары үчүн пайдаланууга, ошондой эле жердин башка пайдалуу касиеттерин эксплуатациялоого.

28-статья. Жерден пайдалануучулардын укуктарын коргоо

Жерден пайдалануучулардын укуктары закон менен корголот.

Жерден пайдалануучу өзүнө берилген жер участогунан пайдалануу укугунан жарым-жартылай же толук түрдө закондо көрсөтүлгөн тартипте жана негиздер боюнча гана ажыратылышы мүмкүн.

Жерден пайдалануучуларга келтирилген зыян төлөнүп берилүүгө тийиш.

29-статья. Жерден пайдалануучулардын бузулган укуктарын калыбына келтирүү

Жерден пайдалануучулардын бузулган укуктары ССР Союзунун жана Кыргыз ССРинин закондорунда каралган тартипте калыбына келтирилүүгө тийиш.

30-статья. Жерден пайдалануучулардын укуктарын чектөө

Жерден пайдалануучулардын укуктары мамлекеттин кызыкчылыгы, ошондой эле башка жерден пайдалануучулардын кызыкчылыгы үчүн закон тарабынан чектелип коюлушу мүмкүн.

31-статья. Жер участокторун рационалдуу пайдалануу боюнча жерден пайдалануучулардын милдеттери

Жерден пайдалануучулар өздөрүнө берилген жер участокторун рационалдуу пайдаланууга, коңшулаш жерден пайдалануучулардын кызыкчылыгын бузгандай аракеттерди өз участогунда иштетбөөгө милдеттүү.

32-статья. Пайдалуу кендерди иштетип жаткан ишканалардын, уюмдардын жана мекемелердин милдеттери

Өздөрүнө убактылуу пайдаланууга берилген айыл чарба жерлеринде же токойлуу жерлерде чыккан пайдалуу кендерди ачык түрдөгү же жер астындагы ыктар менен иштетип, геологиялык чалгындоо, курулуш же башка иштерди жүргүзүп жаткан ишканалар, уюмдар жана мекемелер, өз эсебинен ошол жер участокторун айыл чарбасында, токой же балык чарбасында пайдаланууга жарамдуу абалга келтирүүгө, ал эми көрсөтүлгөн жумуштар башка жерлерде жүргүзүлгөн кезде — аларды дайындалган багыты боюнча пайдаланууга жарактуу абалга келтирүүгө милдеттүү. Жер участокторун жарамдуу абалга келтирүү жумуштарды аткаруу убагында, ал эми мындай кылууга мүмкүн болбосо жумуштар бүткөндөн кийин бир жылдан кечиктирилбестен жүргүзүлөт.

Ушул статьянын биринчи бөлүгүндө көрсөтүлгөн ишканалар, уюмдар жана мекемелер тарабынан жер

27-статья. Жерден пайдалануучулардын укуктары

Жерден пайдалануучулар пайдаланууга берилген ар бир жер участогунун кайсы максатка арналгандыгына жараша белгиленген тартипте төмөндөгүлөргө укуктуу: турак жай, өндүрүш, маданий-тиричилик курулуштары жана башка имараттарды курууга;

айыл чарба өсүмдүктөрүн эгүүгө, токой, мөмө багын, декоративдүү жана башка бак-даракты тигүүгө;

чөп чабындылардан, жайыттардан жана башка жерлерден пайдаланууга;

жер участогундагы жалпы колдонулуучу пайдалуу кендерди, чым көндү жана суу объектилерин чарбанын муктаждыктары үчүн пайдаланууга, ошондой эле жердин башка пайдалуу касиеттерин эксплуатациялоого.

28-статья. Жерден пайдалануучулардын укуктарын коргоо

Жерден пайдалануучулардын укуктары закон менен корголот.

Жерден пайдалануучу өзүнө берилген жер участогунан пайдалануу укугунан жарым-жартылай же толук түрдө закондо көрсөтүлгөн тартипте жана негиздер боюнча гана ажыратылышы мүмкүн.

Жерден пайдалануучуларга келтирилген зыян төлөнүп берилүүгө тийиш.

29-статья. Жерден пайдалануучулардын бузулган укуктарын калыбына келтирүү

Жерден пайдалануучулардын бузулган укуктары ССР Союзунун жана Кыргыз ССРинин закондорунда каралган тартипте калыбына келтирилүүгө тийиш.

30-статья. Жерден пайдалануучулардын укуктарын чектөө

Жерден пайдалануучулардын укуктары мамлекеттин кызыкчылыгы, ошондой эле башка жерден пайдалануучулардын кызыкчылыгы үчүн закон тарабынан чектелип коюлушу мүмкүн.

31-статья. Жер участокторун рационалдуу пайдалануу боюнча жерден пайдалануучулардын милдеттери

Жерден пайдалануучулар өздөрүнө берилген жер участокторун рационалдуу пайдаланууга, коңшулаш жерден пайдалануучулардын кызыкчылыгын бузгандай аракеттерди өз участогунда иштетбөөгө милдеттүү.

32-статья. Пайдалуу кендерди иштетип жаткан ишканалардын, уюмдардын жана мекемелердин милдеттери

Өздөрүнө убактылуу пайдаланууга берилген айыл чарба жерлеринде же токойлуу жерлерде чыккан пайдалуу кендерди ачык түрдөгү же жер астындагы ыктар менен иштетип, геологиялык чалгындоо, курулуш же башка иштерди жүргүзүп жаткан ишканалар, уюмдар жана мекемелер, өз эсебинен ошол жер участокторун айыл чарбасында, токой же балык чарбасында пайдаланууга жарамдуу абалга келтирүүгө, ал эми көрсөтүлгөн жумуштар башка жерлерде жүргүзүлгөн кезде — аларды дайындалган багыты боюнча пайдаланууга жарактуу абалга келтирүүгө милдеттүү. Жер участокторун жарамдуу абалга келтирүү жумуштарды аткаруу убагында, ал эми мындай кылууга мүмкүн болбосо жумуштар бүткөндөн кийин бир жылдан кечиктирилбестен жүргүзүлөт.

Ушул статьянын биринчи бөлүгүндө көрсөтүлгөн ишканалар, уюмдар жана мекемелер тарабынан жер

участокторун жарамдуу абалга келтирүүнүн ачык-айкын шарттары, тартиби жана мөөнөттөрү бул участкактуу берген органдар тарабынан белгиленет.

Жер участкагун кайтарып берген кезде эмгекчилер депутаттарынын райондук, шаардык Советинин аткаруу комитети жерлерди жарамдуу абалга келтирүү боюнча аткарылган иштерди текшерип тийиштүү актыны жазат.

Жер участкагу пайдалануу үчүн жарактуу абалга келтирилгенден кийин гана кабыл алынат.

33-статья. Жер кыртышын бузуу менен жумуш жүргүзүүчү жерден пайдалануучулардын милдеттери

Өнөр жай курулушун же башка курулушту куруп, пайдалуу кендер чыккан жерлерди ачык түрдөгү ыктар менен иштетип жаткан, ошондой эле жер кыртышын бузууга байланыштуу башка жумуштарды жүргүзүп жаткан ишканалар, уюмдар менен мекемелер жерлерди мурдагы калыбына келтирүү жана продуктуулугу аз жерлердин асылдуулугун жогорулатуу үчүн кыртыштын асылдуу катмарын пайдалануу максатында аны казып алып, сактап коюуга милдетүү.

34-статья. Экинчи ирет пайдаланууга жер участкакторун берүү

Колхоздор, совхоздор, башка ишканалар, уюмдар жана мекемелер закон тарабынан белгиленген учурларда өздөрүнө бекитилип берилген жерлерден экинчи ирет пайдаланууга жер участкакторун бере алышат.

Экинчи ирет жерден пайдалануу тартиби менен шарттары ССР Союзунун закондору, ушул Кодекстин 72, 73, 84, 86—99, 101—104, 148, 156—160, 162 жана 163-статьялары жана Кыргыз ССРинин башка закондору менен аныкталат.

ЖЕРЛЕРДИ САКТОО, КОРГОО ЖАНА ЖЕР КЫРТЫШЫНЫН АСЫЛДУУЛУГУН ЖОГОРУЛАТУУ

35-статья. Жерлерди сактоо жана жер кыртышын асылдуулугун жогорулатуу боюнча жерден пайдалануучулардын милдети

Жерден пайдалануучулар жер кыртышын асылдуулугун жогорулатуу боюнча таасирдүү чара көрүүгө, жер кыртышын шамал жана суу эрозиясына учуратпоо жагынан уюштуруу чарбалык, агротехникалык, токой-мелиоративдик жана гидротехникалык чаралардын комплексин ишке ашырууга, жерлердин шордуу, саздак болуп кетишине, булганышына, аларды оттоо-чөптөрдүн басып кетишине, ошондой эле жер кыртышын абалын начардатуучу башка процесстерге жол бербөөгө милдеттүү.

36-статья. Жерлерди мелиорациялоо жана сактоо боюнча чаралар

Жерлерди мелиорациялоо жана сактоо, талаа калкалагыч токойлорду өстүрүү, жер кыртышын эрозиясына каршы күрөшүү боюнча чаралар, жерлердин түпкүлүктүү жакшыртылышына багытталган башка чаралар эл чарбасын өнүктүрүүнүн мамлекеттик пландарында каралат жана тийиштүү министрстволор, ведомстволор жана жерден пайдалануучулар тарабынан ишке ашырылат.

37-статья. Айыл чарба багытындагы жерлерди сактоо

Айыл чарба жерлери, өзгөчө сугат жана кургатылган жерлер атайын сактоодо болууга тийиш.

Айыл чарба жерлеринен пайдалануучу колхоздор, совхоздор, башка ишканалар, уюмдар жана мекемелер жер кыртышынын асылдуулугун сактоого, кайра калыбына келтирүүгө жана жогорулатууга милдеттүү.

38-статья. Жерлерди сактоо боюнча өнөр жай жана курулуш ишканаларынын, уюмдары менен мекемелеринин милдети

Өнөр жай жана курулуш ишканалары, уюмдары менен мекемелери айыл чарба жерлерин жана башка жерлерди өндүрүштүк калдыктар жана башка таштандылар менен, ошондой эле агып чыкма кир суу менен булганышына жол бербөөгө милдеттүү.

39-статья. Жерлерди илимий негизде пайдалануу

Айыл чарба багытындагы жерлерден пайдалануучу колхоздор, совхоздор, башка ишканалар, уюмдар жана мекемелер агротехникалык илимдин жетишкендиктерин колдонууга жана ушул максатта өзүлөрүнүн жер участкактору жөнүндө жерди илимий негизде пайдаланууга, жер кыртышынын асылдуулугун жана айыл чарба өсүмдүктөрүнүн түшүмдүүлүгүн жогорулатууга мүмкүндүк берүүчү маалыматтардын жана билдирүүлөрдү алууга милдеттүү.

40-статья. Курулуш жана башка жумуштарды жүргүзгөн кезде жер кыртышын суу жана шамал эрозиясынан, саздак болуп кетүүдөн сактоо

Агротехникалык жана токой-чарба иштерин, өнөр жай, жол курулушун, гидротехникалык жана курулуштардын башка түрлөрүн жүргүзүүнү ишке ашырып жаткан кезде жердин суу жана шамал эрозиясынын өнүгүшүнө, саздак болуп кетишине жана кыртыштын асыл-

дуулугун төмөндөтүүчү башка процесстерге алып келүүчү ыктарды колдонуу менен ал курулуштарды жүргүзүүгө тыюу салынат.

41-статья. Тоют жерлерин сактоо

Жерден пайдалануучулар өз пайдалануусундагы тоют жерлерин сактоо жана жакшыртуу боюнча чараларды көрүүгө милдеттүү.

Бул максатта жерден пайдалануучулар малды жаюуну жана чөп чабындыларды пайдаланууну чөптүн өсүп өнүгүү мөөнөтүн жана жер кыртышынын абалын эсепке алуу менен жүргүзүүгө тийиш.

42-статья. Жерлерди сактоо жана жер кыртышынын асылдуулугун жогорулатуу боюнча чаралардын ишке ашырылышын стимулдоочу, жерден пайдалануучуларды материалдык жактан кызыктыруу чаралары

ССР Союзунун жана союздук республикалардын жер закондорунун негиздерине ылайык ССР Союзунун жана Кыргыз ССРинин закондорунда жерлерди сактоо жана жер кыртышынын асылдуулугун жогорулатуу жана пайдаланылбай жаткан жерлерди айыл чарба оборотуна киргизүү боюнча чаралардын ишке ашырылышын стимулдоочу, жерден пайдалануучуларды материалдык жактан кызыктыруу чаралары белгилениши мүмкүн.

ЖЕРДЕН ПАЙДАЛАНУУ УКУГУНУН ТОКТОЛУШУ

43-статья. Ишканалардын, уюмдардын жана мекемелердин жерден пайдалануу укугун токтотуу негиздери

Ишканалардын, уюмдардын жана мекемелердин аларга берилген жерлерден пайдалануу укугу тиешесине жараша төмөндөгүдөй учурларда толук же жарым-жартылай токтотулууга тийиш:

- 1) жер участогу керек болбой калганда;
- 2) жер участогу берилген мөөнөт бүткөндө;
- 3) ишкана, уюм же мекеме жоюлганда;
- 4) мамлекеттик же коомдук башка муктаждыктар үчүн жер участогу алуу зарылдыгы келип чыкканда;
- 5) берилген жер участогу эки жыл бою удаасы менен өздөштүрүлбөсө.

Жерден пайдалануу укугу жер участогу бөлүнүп берилген максатына ылайык пайдаланылбаган учурда да токтотулушу мүмкүн.

44-статья. Граждандардын жерден пайдалануу укугун токтотуунун негиздери

Граждандардын берилген жер участогуна пайдалануу укугу төмөндөгүдөй учурларда тиешесине жараша толук же жарым-жартылай токтотулууга тийиш:

- 1) жер участогу пайдалануудан өз ыктыяры менен отказ кылган учурда;
- 2) жер участогу берилген мөөнөт аяктаган учурда;
- 3) түтүндүн же үй-бүлөнүн бардык мүчөлөрү турактуу жашоого башка жерге көчүп кеткен учурда;

4) эгерде ССР Союзунун жана Кыргыз ССРинин закондорунда башкача тартип каралбаган болсо, иштеген кызматына байланыштуу бөлүнүп берилген жер, ал кызмат менен мамилесин үзгөн учурда;

5) түтүндүн же үй-бүлөнүн бардык мүчөлөрү өлүп калган учурда;

6) мамлекеттик же коомдук муктаждыктар үчүн жер участогу алуу зарылдыгы келип чыккан учурда.

Жер участогуна пайдалануу укугу төмөндөгүдөй учурларда токтолушу мүмкүн:

1) гражданин ушул Кодекстин 204 жана 205-статьяларында каралган аракеттерди жасаган учурда;

2) жер участогу удаасы менен эки жыл бою пайдаланылбай койгон учурда же жер участогу бөлүнүп берилген максатына ылайык пайдаланылбаган учурда.

45-статья. Ишканалардын, уюмдардын жана мекемелердин жерден пайдалануу укугун токтотуу тартиби

Ишканалардын, уюмдардын жана мекемелердин жерден пайдалануу укугун токтотуу, ушул Кодекстин 43-статьясынын 4-пунктунда көрсөтүлгөн учурдан тышкары, жер участогу пайдаланууга берген органдын чечими боюнча жүргүзүлөт. Чечимде жерден пайдалануу укугун токтотуу мөөнөтү көрсөтүлүп, мындан ары жер участогу, ал эми зарыл учурларда андагы курулуштарды, имараттарды, айдоолорду жана отургузулган бак-даракты пайдалануу тартиби белгиленет.

46-статья. Граждандардын жерден пайдалануу укугун токтотуу тартиби

Граждандардын жерден пайдалануу укугун токтотуу, ушул Кодекстин 44-статьясынын 6-пунктында көрсөтүлгөн учурдан тышкары, жер участогу пайдаланууга берген органдын чечими боюнча жүргүзүлөт. Чечимде жер-

ден пайдалануу укугун токтотуу мөөнөтү көрсөтүлүп, мындан ары жер участкагун, ал эми зарыл учурларда андагы курулуштарды, имараттарды, айдоолорду жана отургузулган бак-даракты пайдалануу тиртиби белгиленет.

6-глава

МАМЛЕКЕТТИК ЖЕ КООМДУК МУКТАЖДЫКТАР ҮЧҮН ЖЕРЛЕРДИ АЛЫП КОЮУ ТАРТИБИ

47-статья. Мамлекеттик же коомдук муктаждыктар үчүн жерлерди алып коюу

Мамлекеттик же коомдук муктаждыктар үчүн жер участкагун же анын бир бөлүгүн алып коюу Кыргыз ССР Министрлер Советинин токтомдорунун, же болбосо эмгекчилер депутаттарынын тийиштүү Советинин аткаруу комитетинин чечимдеринин негизинде ССР Союзунун закондору, ушул Кодекстин 48—50-статьялары жана Кыргыз ССРинин башка закондору тарабынан белгиленген тартипте жүргүзүлөт.

Жер участкагун алып коюу, эреже катарында, жерден пайдалануу шарттарын начарлатууга, жер тилкесинин түзүлүшүнө, жердин бөлүндү, чачкын болушуна жана алып коюлгандан кийин калган жерлерди пайдаланууда башка оңтойсуздукка алып келүүгө тийиш эмес.

48-статья. Мамлекеттик же коомдук муктаждыктар үчүн жерлерди алып коюучу органдардын компетенциясы

Кыргыз ССР Министрлер Совети мамлекеттик же коомдук муктаждыктар үчүн бардык жерлерден алар

дын өлчөмүнө карабастан жер участкагун алып коюу жөнүндөгү маселени чечүүгө акылуу.

Эмгекчилер депутаттарынын областтык Советинин аткаруу комитети ушул Кодекстин 13-статьясынын 2-пунктында көрсөтүлгөн жерлерден жер участкагун алып коюу жөнүндөгү маселени чечүүгө акылуу.

Эмгекчилер депутаттарынын шаардык, поселоктук Советинин аткаруу комитети тиешесине жараша шаардын, поселоктун жерлеринен жер участкагун алып коюу жөнүндөгү маселени чечүүгө акылуу.

49-статья. Өзгөчө зарыл учурларда гана алып коюуга жол берилүүчү жерлер

Колхоздордун, совхоздордун жана башка айыл чарба ишканаларынын, уюмдарынын, мекемелеринин пайдалануусундагы жерлерден, маданий же илимий мааниси бар жерлерден участкагун алып коюуга өзгөчө зарыл учурларда гана жол берилет.

Сугат жана кургатылган жерлерди, айдоо жерди, көп жылдык мөмө багы жана жүзүм отургузулган жер участкагун айыл чарбасына байланышсыз муктаждыктар үчүн алып коюу, ошондой эле биринчи группадагы суу коргоочу, талаа калкалагыч жана башка токой ээлеп турган жерлерди токой чарбасын жүргүзүүгө байланышсыз максатта пайдалануу үчүн алып коюу айрыкча учурларда жана Кыргыз ССР Министрлер Советинин токтому боюнча гана жүргүзүлөт.

50-статья. Мамлекеттик жана коомдук муктаждыктар үчүн жер участкагун алып коюуда макулдашуунун жана макулчулук алуунун зарылдыгы

Айыл чарбасына байланышсыз муктаждыктар үчүн жер участкагун алууга кызыккан ишканалар, уюмдар

жана мекемелер долбоорлоо иштери башталганга чейин жерден пайдалануучулар жана жерлерди пайдаланууга мамлекеттик контроль жүргүзүүчү органдар менен объектинин боло турган ордун жана алууга белгиленген аянтын болжолдуу өлчөмүн алдын ала макулдашууга милдеттүү.

Колхоздордун пайдалануусундагы жерлерден участкакторду алуу колхоздордун мүчөлөрүнүн жалпы чогулуштарынын же алардын өкүлдөрүнүн чогулуштарынын макулдугу менен гана, ал эми совхоздордун, союздук же республикалык карамактагы мамлекеттик, кооперативдик, коомдук башка ишканалардын, уюмдардын, мекемелердин пайдалануусундагы жерлерден участкакторду алуу — жерден пайдалануучулар менен жана ССР Союзунун, Кыргыз ССРинин же союздук башка республикалардын тийиштүү министрстволору жана ведомстволору менен макулдашуу боюнча жүргүзүлүшү мүмкүн.

51-статья. Негизги жерден пайдалануучунун жерлеринин составынан чыгарбастан жер участкакторун бөлүп берүү

Кыргыз ССР Министрлер Совети жана эмгекчилер депутаттарынын областтык Советтеринин аткаруу комитеттери негизги жерден пайдалануучунун жерлеринин составынан чыгарбастан мамлекеттик, кооперативдик жана коомдук ишканаларга, уюмдар менен мекемелерге аңчылык жана балык чарбасын жүргүзүү, айыл чарба авиациясынын конуучу аянтчаларын, жергиликтүү маанидеги жолдорду, объектилерге баруучу жолдорду куруу үчүн жана башка максаттар үчүн жер участкакторун бөлүп бериши мүмкүн.

Бөлүнүп берилип жаткан участкакторго карата жерден пайдалануучулардын укуктары жана милдеттери, аларды пайдалануунун мөөнөттөрү жана шарттары, бул

жерлерди бөлүп берүү жөнүндөгү Кыргыз ССР Министрлер Советинин токтомуна же эмгекчилер депутаттарынын областтык Советинин аткаруу комитетинин чечиминде белгиленет.

Глава

ИЗИЛДӨӨ ЖУМУШТАРЫ ҮЧҮН ЖЕР УЧАСТОКТОРУН ПАЙДАЛАНУУ ТАРТИБИ

52-статья. Ишканалардын, уюмдардын жана мекемелердин изилдөө жумуштарын жүргүзүү укугу

Геологиялык картага түшүрүү, изилдөө, геодезиялык жана башка изилдөө жумуштарын иш жүзүнө ашыруучу ишканалар, уюмдар менен мекемелер жерден пайдалануучулардан жер участкакторун албастан ССР Союзунун закондорунда, ушул Кодекстин 53—55-статьяларында жана Кыргыз ССРинин башка закондорунда белгиленген тартипте бул иштерди бардык жерде жүргүзүшү мүмкүн. Жогоруда көрсөтүлгөн жумуштардын башталышынын мөөнөттөрү жана орду жерден пайдалануучулар менен макулдашылат, ал эми макулдукка келе алышпаган кезде эмгекчилер депутаттарынын райондук же шаардык Советтеринин аткаруу комитеттери тарабынан белгиленет.

53-статья. Изилдөө жумуштары үчүн жер участкакторун ээлөөгө уруксат алуу тартиби

Изилдөө жумуштарын иш жүзүнө ашыруучу ишканалар, уюмдар жана мекемелер жер участкагун ээлөө үчүн зарыл документтерин тиркөө менен эмгекчилер депутаттарынын райондук же шаардык Советинин аткаруу комитетине арызын беришет, аткаруу комитети болсо өзү-

пүн корутундусу менен 15 күндүк мөөнөт ичинде материалдарды эмгекчилер депутаттарынын областтык Советинин аткаруу комитетине, ал эми республикага караштуу райондо: — Кыргыз ССР Министрлер Советине жиберилет.

Изилдөө жумуштарын жүргүзүү үчүн жер участкатору ээлөө уруксаты Кыргыз ССР Министрлер Совети же эмгекчилер депутаттарынын областтык Советинин аткаруу комитети тарабынан бир жылга чейинки мөөнөткө берилет. Ушул уруксаттын негизинде жер участкасы турган жердеги эмгекчилер депутаттарынын райондук, шаардык Советинин аткаруу комитети изилдөө жумуштарын жүргүзүү үчүн жер участкасын ээлөө укугу жөнүндө күбөлүк берет.

Сугат жана кургатылган жерлерде, айдоо жерде, көп жылдык мөмө багы, жүзүм, биринчи группадагы суу коргоочу, талаа калкалоочу жана башка токой ээлеген жер участкасында, курорттордун, коруктардын, заказниктердин жана табигый эстеликтердин жерлеринде изилдөө жумуштары Кыргыз ССР Министрлер Советинин уруксаты менен гана жүргүзүлүшү мүмкүн.

54-статья. Изилдөө жумуштарын иш жүзүнө ашырып жаткан ишканалардын, уюмдардын жана мекемелердин укуктары

Изилдөө жумуштарын иш жүзүнө ашырып жаткан ишканалар, уюмдар жана мекемелер белгиленген тартипте, жер участкасында плавильда каралган жумуштарды жүргүзүүгө өндүрүштүк, турак жай жана маданий-тиричилик муктаждыктары үчүн убактылуу типтеги имараттар менен курулуштарды курууга, жер участкасында жалпы колдонулуучу пайдалуу кендери жана суу объектилерин чарбанын муктаждыктары үчүн пайдаланууга укуктуу.

55-статья. Изилдөө жумуштарын жүргүзүп жаткан ишканалардын, уюмдардын жана мекемелердин милдеттери

Изилдөө иштерин жүргүзүп жаткан ишканалар, уюмдар жана мекемелер ээлеп турган жер участкаларын багыты боюнча пайдалануу үчүн аларды өзүнүн эсебинен жарактуу абалга келтирүүгө милдеттүү. Жер участкасы жумуштарды жүргүзүү убагында жарактуу абалга келтирилет, ал эми муну иштөө мүмкүн болбой калган учурда бул иш жумуштарды аяктагандан кийин бир айлык мөөнөттөн кечиктерилбестен жүргүзүлөт, буга кыргыз тоңуп калган мезгил кирбейт.

Жер участкасында изилдөө жумуштарын жүргүзүп жаткан кезде ишканалар, уюмдар жана мекемелер айдоолордун, бак-дарактын, токойлордун, суулардын жана башка табигый объектилердин, ошондой эле суу проводдорунун, газ проводдорунун, канализациялардын, мелиоративдик системалардын жана башка курулуштардын сакталышын камсыз кылууга чаралар көрүүгө тийиш.

**ЖЕР УЧАСТОКТОРУН АЛЫП КОЮУГА
ЖЕ УБАКТЫЛУУ ЭЭЛӨӨГӨ
БАЙЛАНЫШТУУ АЙЫЛ ЧАРБА
ӨНДҮРҮШҮНҮН ТАРТКАН ЗЫЯНЫН
ЖАНА ЖОГОТУУЛАРЫН ТӨЛӨП
БЕРҮҮ**

56-статья. Жер участкарун алып коюдан же убактылуу ээлөөдөн келтирилген зыянды жерден пайдалануучуларга төлөп берүү

Мамлекеттик же коомдук муктаждыктар үчүн жер участкарун алып коюдан же болбосо жер участкарун убактылуу ээлөөдөн жерден пайдалануучулар тарткан зыян аларга төлөнүп берилүүгө тийиш.

ССР Союзунун жана союздук республикалардын жер закондорунун негиздерине ылайык, зыянды төлөп берүүнү жер участкару бөлүнүп берилген ишканалар, уюмдар жана мекемелер ССР Министрлер Совети бекиткен Жобого жараша жүргүзөт.

57-статья. Айыл чарбасына байланышсыз муктаждыктар үчүн жерлерди алууга байланыштуу айыл чарба өндүрүшүнүн жоготууларын төлөп берүү

Курулуш жана башка айыл чарбасына байланышсыз муктаждыктар үчүн бош эмес айыл чарба жерлеринен жер участкару бөлүнүп берилип жаткан ишканалар уюмдар жана мекемелер бул участкардун алып коюлушуна байланыштуу айыл чарба өндүрүшүнүн жоготуу-

ларын төлөп беришет (буга жерден пайдалануучуларга жоготууларын ушул Кодекстин 56-статьясына ылайык төлөп берүү жагы кирбейт).

ССР Союзунун жана союздук республикалардын жер закондорунун негиздерине ылайык айыл чарба өндүрүшүнүн төлөп берилүүгө тийиштүү жоготууларынын өлчөмү жана аны аныктоонун тартиби, ошондой эле тийиштүү каражаттардан пайдалануу тартиби СССР Министрлер Совети тарабынан белгиленет.

**ЖЕРЛЕРДИН ПАЙДАЛАНЫЛЫШЫ ҮЧҮН
МАМЛЕКЕТТИК КОНТРОЛЬ**

58-статья. Жерлердин пайдаланылышы үчүн мамлекеттик контролду милдеттери

Бардык жерлердин пайдаланылышы үчүн мамлекеттик контроль жерлерди рационалдуу пайдалануу жана сактоо максатында жер закондорунун, жерлерден пайдалануу тартибинин, жер кадастрынын жана жерге орноштуруунун туура жүргүзүлүшүнүн министрстволор, ведомстволор, мамлекеттик, кооперативдик, коомдук ишканалар, уюмдар жана мекемелер, ошондой эле граждандар тарабынан сакталышын камсыз кылууну өз алдына милдет кылып коёт.

59-статья. Жерлердин пайдаланылышы үчүн мамлекеттик контролду ишке ашыруучу органдар

Бардык жерлердин пайдаланылышы үчүн мамлекеттик контроль эмгекчилер депутаттарынын Советтери,

алардын аткаруу жана тескөөчү органдары, ошондой эле ал үчүн атайын уполномочиелүү мамлекеттик органдары тарабынан ССР Союзунун закону боюнча белгиленген тиртипте жүзөгө ашырылат.

II БӨЛҮМ

АЙЫЛ ЧАРБА БАГЫТЫНДАГЫ ЖЕРЛЕР

10-глава

НЕГИЗГИ ЖОБОЛОР

60-статья. Айыл чарба багытындагы жерлердин түшүнүгү

Айыл чарбасынын муктаждыктары үчүн берилген же бул максат үчүн арналган бардык жер айыл чарба багытындагы жерлер деп таанылат.

61-статья. Айыл чарба багытындагы жерлерди пайдалануу

Айыл чарба багытындагы жерлер айыл чарба продукциясы жагынан эл чарбасынын өсүп бара жаткан керектөөсүн канааттандыруу максатында айыл чарбасын өнүктүрүү пландарына ылайык социалисттик айыл чарба ишканалары, уюмдары жана мекемелери тарабынан пайдаланылат.

Айыл чарба ишканаларына, уюмдарына жана мекемелерине берилген жерлерди чарба ичинде пайдалануу жагы ушул Кодекстин 184-статьясында каралган тиртипте бекитилген жерге орноштуруу долбоорлоруна ылайык жүзөгө ашырылат.

62-статья. Чарбалык ички курулуш объектилерин жайгаштыруу

Колхоздордун, совхоздордун жана башка айыл чарба ишканаларынын, уюмдарынын жана мекемелеринин чарбалык ички курулуш объектилерин райондук планировкалоонун бекитилген схемасына, жерге орноштуруунун, сугат ишинин, жерди кургатуунун чарбалык ички долбоорлоруна жана калк отурукташкан пункттарды куруунун генеральный пландарына ылайык жайгаштырылат. Бул документтер жок кезде чарбалык ички курулуш объектилерин жайгаштыруу орду эмгекчилер депутаттарынын райондук Советинин аткаруу комитети тарабынан аныкталат.

Айыл чарба өндүрүшү менен түздөн-түз байланышсыз объектилерди куруу үчүн сугат жана кургатылган жерлерди, айдоо жерди, сугат шалбааларды, баалуу мөмө дарактуу жана жүзүмдүү аянттарды пайдаланууга өтө зарыл учурларда эмгекчилер депутаттарынын областтык Советинин аткаруу комитетинин чечими боюнча, ал эми республикага караштуу райондордо — Кыргыз ССР Министрлер Советинин токтому боюнча жол берилиши мүмкүн.

63-статья. Жогорку продуктылуу жерлердин аянттарын өзгөртүү

Сугат жана кургатылган жерлердин, айдоолордун, көп жылдык баалуу мөмө дарактарынын жана жүзүмдөрдүн, ошондой эле жогорку продуктылуу башка жерлердин аянттарын азайтууга, анын ичинде аларды аз продуктылуу жерлерге которууга жол берилбейт, буга өзгөчө зарыл учурларда Кыргыз ССР Министрлер Советинин токтому боюнча гана жол берилет.

64-статья. Айыл чарба багытындагы жерлерди пайдаланууга берүү

Айыл чарба багытындагы жерлер мөөнөтсүз пайдалануу үчүн төмөндөгүлөргө берилет:

айыл чарбасын жүргүзүү үчүн — колхоздорго, совхоздорго, мамлекеттик, кооперативдик, коомдук башка айыл чарба ишканалары менен уюмдарына берилет;

дийканчылык жактан изилдөө иштерин жүргүзүү, илимдин жетишкендиктерин менен алдыңкы тажрыйбаны айыл чарбасында практика жүзүндө колдонуу жана жайылтуу үчүн, ошондой эле өндүрүштүк максат үчүн илим-изилдөө, окуу жана башка айыл чарба мекемелерине берилет;

айыл чарбасына тиешесиз ишканаларга, уюмдарга жана мекемелерге көмөкчү айыл чарбасын жүргүзүү үчүн берилет;

жалданма эмгекти колдонбой өз чарбасын жүргүзүү үчүн граждандарга берилет.

Ишканаларга, уюмдарга, мекемелерге ушул Кодекстин 101—104-статьяларында жана Кыргыз ССРинин башка закондорунда белгиленген тартипте жана шартта коллективдүү багбанчылык менен огородчулук үчүн жер участкатору берилиши мүмкүн.

Ушул статьяда көрсөтүлгөн мөөнөтсүз пайдаланууга берилген жерлерден тышкары, жерден пайдалануучуларга убактылуу пайдаланууга да жер берилиши мүмкүн.

65-статья. Жерден пайдалануу чегин жана өлчөмүн өзгөртүү

Чарбаларды ирилештирген жана кичирейтип бөлүштүргөн кезде колхоздордун, совхоздордун, мамлекеттик башка айыл чарба ишканаларынын жана уюмдарынын, ошондой эле илим-изилдөө, окуу-тажрыйба жана башка

айыл чарба мекемелеринин жерден пайдалануу чегин жана өлчөмүн өзгөртүү, жерден пайдалануучулар ортосунда жерлерди кайрадан бөлүштүрүү жагы илимий негиздеги жерге орноштуруу долбоорлорунун негизинде, ушул Кодекстин 180-жана 183-статьяларында каралган тартипте жүргүзүлөт.

Колхоздордун жерден пайдалануу чегин өзгөртүү колхоздун мүчөлөрүнүн жалпы чогулушунун же алардын өкүлдөрүнүн чогулушунун макулдугу менен гана жүзөгө ашырылышы мүмкүн.

Союзга же республикага караштуу чарбалардын жерден пайдалануу чегин жана өлчөмүн өзгөртүү тийиштүү министрстволор менен ведомстволордун макулдугу боюнча жүргүзүлөт.

66-статья. Чарбаларды ирилештирген жана кичирейтип бөлүштүргөн кезде жерден пайдалануу чегин жана өлчөмүн өзгөртүү

Колхоздорду, совхоздорду, мамлекеттик башка айыл чарба ишканаларын жана уюмдарын, ошондой эле илим-изилдөө, окуу-тажрыйба жана башка айыл чарба мекемелерин белгиленген тартипте ирилештирүүдө алардын жер участкатору эмгекчилер депутаттарынын областтык Советинин аткаруу комитетинин чечими боюнча, ал эми республикага караштуу райондордо — Кыргыз ССР Министрлер Советинин токтому боюнча бирдиктүү жер массивине бириктирилип, ал жер жаңыдан түзүлгөн чарбага жерден пайдаланууга укуктуулугу жөнүндөгү мамлекеттик акты боюнча бекитилип берилет.

Жогоруда көрсөтүлгөн чарбалар белгиленген тартипте кичирейтилип бөлүнгөн кезде алардын пайдалануусундагы жер участкатору Кыргыз ССР Министрлер Советинин токтому жана эмгекчилер депутаттарынын областтык Советинин аткаруу комитетинин чечими боюнча

ча жаңыдан түзүлгөн чарбаларга бөлүштүрүлүп берилет, аларга жерден пайдаланууга укуктуулугу жөнүндө мамлекеттик акты берилет.

67-статья. Айыл чарба багытындагы жерлерди пайдалануу боюнча жерден пайдалануучулардын милдеттери

Айыл чарба багытындагы жерлерден пайдалануучу колхоздор, совхоздор жана башка ишканалар, уюмдар менен мекемелер илимдин жетишкендиктеринин жана алдыңкы тажрыйбанын негизинде жергиликтүү шартты эске алуу менен төмөндөгүлөргө милдеттүү:

1) уюштуруу-чарба түзүү пландарында жана өндүрүштүк-финансылык пландарында жер кыртышынын асылдуулугун жогорулатуу жана жерлерди рационалдуу пайдалануу боюнча ачык-айкын чараларды кароого;

2) зонанын шартына жана чарбалардын адистештирилишине ылайык дыйканчылыктын абдан натыйжалуу системаларын, чарбанын тармактарын экономикалык жактан пайдалуу айкалыштырууну киргизүүгө, которуштуруп айдоону киргизүүгө жана өздөштүрүүгө, пайдаланылбай жаткан жерлерди айыл-чарба өндүрүшүнө пайдаланууга;

3) жерлерди сугарууну, кургатууну жана жерге суу чыгарууну өнүктүрүүгө, шалбаалар менен жайыттарды жакшыртууга, кыртышты акиташтоону жана гипстеөнү жүргүзүүгө;

4) кыртыш эрозиясына, жердин саз жана шор болуп кетишине каршы чараларды көрүүгө талаа калкалоочу бак-даракты тигүүгө, кумдарга, коолор менен тик беттерге токой тигүүгө жана аларды бекемдөөгө, кыртыштын булганыч болуп кетишине жол бербөөгө;

5) айыл чарба жерлерин таштан, майда жыгачтуу токойдон жана бадалдан тазалоого, айыл чарба өсүм-

дүктөрүнүн отоо чөптөрүнө, зыянкечтерине жана илдеттерине каршы күрөш жүргүзүүгө.

68-статья. Алыскы жана башка жайыттарды берүү жана пайдалануу

Колхоздорго, совхоздорго жана башка айыл чарба ишканаларына Кыргыз ССР Министрлер Совети тарабынан мамлекеттик запастагы жана мамлекеттик токой фондусундагы жерлерден убактылуу пайдалануу үчүн алыскы жана башка жайыт жерлер бекитилип берлиши мүмкүн.

Жогоруда көрсөтүлгөн жайыттарда колхоздор, совхоздор жана башка айыл чарба ишканалары мал короо сарайларын, турак жай, маданий-тиричилик жана башка объектилерин кура алышат, көпүрөлөрдү, мал сугаруучу жайларды жана башкаларды тургуза алышат.

69-статья. Колхоздордун, совхоздордун жана башка жерден пайдалануучулардын жерлериндеги жайыттарды пайдалануу

Колхоздорго, совхоздорго жана башка айыл чарба ишканаларына туруктуу пайдаланууга бекитилип берилген жерлердеги жайыттар алар тарабынан ички чарбалык жерге орноштуруу долбоорлоруна ылайык пайдаланылат.

70-статья. Мал айдап өтүүчү жол үчүн жер участкактору

Мал айдап өтүүчү жолдор Кыргыз ССР Министрлер Совети тарабынан белгиленген тартыпте жана төмөндөгүдөй өлчөмдө белгиленет:

мал айдап өтүүчү жолдун кеңдиги 100 метрден, ал эми сугат дыйканчылык жериндеги зонада — 50 метрден ашпоого тийиш;

мал токтоочу аянтчалар — айдалып бара жаткан малдын санына жана андагы чөптүн алысында чыгуу мезгилине жараша болууга тийиш.

Малды айдап өтүүчү жолдор жерден пайдалануучулардын биринин же бир нечесинин жеринен өтсө ал жолдор, малды айдоо мөөнөтү менен тартиби эмгекчилер депутаттарынын райондук, шаардык Советинин аткаруу комитети тарабынан, ал эми эки же бир нече райондун территориялары боюнча мал айдап өтүлө турган болсо — эмгекчилер депутаттарынын областтык Советинин аткаруу комитети тарабынан, ал эми республикага караштуу райондордо — Кыргыз ССР Министрлер Совети тарабынан белгиленет.

71-статья. Мал айдап өтүүчү жолдордогу жерлерди пайдалануу

Мал айдап өтүүчү жолдордогу жерлерден пайдалануучу ишканалар, уюмдар менен мекемелер малды сугаруу жана тыныктыруу үчүн аянтчаларды жасоого, мал айдап өтүүчү жолдорду нормалдуу пайдаланууну камсыз кылуучу курулуштарды жана имараттарды тургузууга, ветеринардык надзор органдары менен макулдашылган мөөнөттөрдө ал жол менен башка чарбалардын мал айдап өтүшүнө жана андагы имараттар менен курулуштардан пайдаланууга тоскоолдуксуз жол берүүгө милдеттүү.

72-статья. Жерден пайдалануучулар айыл чарба жерлерин убактылуу пайдалануу үчүн жерден пайдалануучулардын башкаларына берүү тартиби жана шарттары

Бекитип берилген айыл чарба жерлеринин бир бөлүгүн убактылуу пайдаланбаган колхоздор, совхоздор, мамлекеттик башка айыл чарба ишканалары жана

уюмдары бул жерлерди убактылуу пайдалануу үчүн жерге муктаж колхоздорго, совхоздорго жана башка чарбаларга эмгекчилер депутаттарынын райондук Советинин аткаруу комитетинин чечими боюнча бере алышат. Белгилүү мөөнөткө жер участогун алган чарба жерден пайдаланган убактысына ылайык жерден пайдалануучуга анын пайдаланбаган чыгымын төлөп берет.

Бир чарбанын жерлеринин бир бөлүгүн туруктуу пайдалануу үчүн башка чарбага өткөрүп берүү ушул Кодекстин 12—16, 23—25-статьяларында каралган тартипте жүргүзүлөт.

11-глава

**КОЛХОЗДОРДУН ЖЕРДЕН
ПАЙДАЛАНЫШЫ**

73-статья. Колхоздордун коомдук пайдалануудагы жана короо жай жерлери

Мамлекеттик акт боюнча колхозго мөөнөтсүз (түбөлүк) пайдаланууга берилген жерлер коомдук пайдалануудагы жерден жана короо-жай жеринен турат. Короо жай жерлери коомдук пайдалануудагы жерден натурасы жагынан чектелип бөлүнөт.

74-статья. Колхоздун коомдук пайдалануудагы жерлеринин багыты

Коомдук пайдалануудагы жерлер колхоз тарабынан коомдук чарбаны чыңдоо жана өнүктүрүү үчүн, жерлерди интенсификациялоо, химияны колдонууну жана мелiorацияны кеңири түрдө ишке ашыруу жолу менен айыл чарба продуктуларын өндүрүүнү арттыруу үчүн пайдаланылат.

75-статья. Колхоздордун короо-жай жерлерин көбөйтүүнүн тартиби

Колхоз түтүндөрүнө колхоздун Уставы тарабынан каралган нормалар боюнча жер участкакторун берүү үчүн короо-жай жери жетишсиз болуп калган кезде колхоздун мүчөлөрүнүн жалпы чогулушунун же алардын өкүлдөрүнүн чогулушунун чечими боюнча коомдук пайдалануудагы жерлердин эсебинен короо-жай жеринин аянтын көбөйтүүгө жол берилет, бул чечимдер болсо эмгекчилер депутаттарынын областтык Советинин аткаруу комитети, ал эми республикага караштуу райондордо — Кыргыз ССР Министрлер Совети тарабынан бекитилет.

76-статья. Колхоздорго бекитилип берилген жерлердин чарба ичинде пайдаланылышы

Колхоздорго бекитилип берилген жерлердин чарба ичинде пайдаланылышы ССР Союзунун Закондоруна, ушул Кодекс жана Кыргыз ССРинин башка закондоруна ылайык колхоздун уставынын негизинде иш жүзүнө ашырылат.

12-глава

СОВХОЗДОРДУН ЖАНА БАШКА МАМЛЕКЕТТИК АЙЫЛ ЧАРБА ИШКАНАЛАРЫНЫН, УЮМДАРЫ МЕНЕН МЕКЕМЕЛЕРИНИН ЖЕРДЕН ПАЙДАЛАНЫШЫ

77-статья. Негизги (өндүрүштүк) багыттагы жерлер жана короо-жай жерлери

Совхоздорго жана башка мамлекеттик айыл чарба ишканаларына, уюмдары менен мекемелерине берилген

жерлер негизги (өндүрүштүк) багыттагы жана короо-жай жерлеринен турат.

78-статья. Совхоздордун жана башка мамлекеттик айыл чарба ишканаларынын, уюмдары менен мекемелеринин негизги (өндүрүштүк) багыттагы жерлерин пайдалануу

Совхоздордун жана башка мамлекеттик айыл чарба ишканаларынын, уюмдары менен мекемелеринин негизги (өндүрүштүк) багыттагы жерлери биринчи кезекте айыл чарба өндүрүшүн өнүктүрүү үчүн ички чарбалык жерге орноштуруу долбоорлоруна жана алардын өндүрүштүк пландарына ылайыктуу пайдаланылат.

Жер участкактору совхоздордун жана башка мамлекеттик айыл чарба ишканалары, уюмдары менен мекемелеринин өндүрүштүк бөлүктөрүнө жүктөлгөн милдеттерди аткаруу үчүн аларга бекитилип берилет.

79-статья. Совхоздордун жана башка мамлекеттик айыл чарба ишканаларынын, уюмдарынын жана мекемелеринин короо-жай жерлери

Совхоздорго же башка мамлекеттик айыл чарба ишканаларына, мекемелерине жана уюмдарына айыл чарба муктаждыктары үчүн пайдаланууга берилген жерлерден бекитилген ички чарбалык жерде орноштуруу долбооруна ылайык жумушчуларга жана кызматчыларга короо-жай жер участкакторун берүү үчүн ушул Кодекстин 92-статьясында белгиленген норманын чегинде натуралай короо-жай жерлери бөлүнүп берилет.

80-статья. Совхоздордун жана башка айыл чарба ишканаларынын, уюмдары менен мекемелеринин короо-жай жерлерин көбөйтүү

Жумушчуларды жана кызматчыларды короо-жай жерлери менен камсыз кылуу үчүн короо-жай жерлери жетишсиз болгондо чарбалардын жетекчилеринин өтүнүчү боюнча эмгекчилер депутаттарынын областтык Советинин аткаруу комитетинин, ал эми республикага караштуу райондордо — Кыргыз ССР Министрлер Советинин уруксаты менен бул жерлердин аянты көбөйтүлүшү мүмкүн.

81-статья. Илим-изилдөө, окуу жана башка айыл чарба мекемелеринин жерден пайдаланышы

Илим-изилдөө институттары, селекциялык жана тажрыйба станциялары, окуу жайлары жана башка айыл чарба мекемелери аларга берилген жерлерди белгиленген тартипте бекитилген илим-изилдөө, тажрыйба жана окуу жумуштарынын пландары менен программаларына, ошондой эле алардын өндүрүштүк ишине ылайык пайдаланышат.

АЙЫЛ ЧАРБАСЫНА ТИЕШЕСИЗ ИШКАНАЛАРДЫН, УЮМДАРДЫН ЖАНА МЕКЕМЕЛЕРДИН ЖЕРДЕН ПАЙДАЛАНЫШЫ

82-статья. Айыл чарбасына тиешесиз ишканаларга, уюмдарга жана мекемелерге көмөкчү айыл чарбасын жүргүзүү үчүн жерлерди берүү

Айыл чарбасына тиешесиз ишканаларга, уюмдарга жана мекемелерге айыл чарба багытындагы жерлер айыл чарба продуктыларын өндүрүп, алар менен коомдук ашканаларды, мектепке чейинки балдар мекемелерин, ооруканаларды, кары-картандардын жана инвалиддердин үйлөрүн, эс алуу үйлөрүн, санаторийлерди ж. б. жабдууну жакшыртуу максатында көмөкчү айыл чарбасын жүргүзүү үчүн бөлүнүп берилет.

83-статья. Жалпы билим берүүчү мектептердин, жогорку жана атайын орто окуу жайларынын жерден пайдаланышы

Жалпы билим берүүчү мектептерге, жогорку жана атайын орто окуу жайларына өндүрүштүк окууну, окуучулардын жана студенттердин практикасын жүргүзүү үчүн жер участкатору берилет.

**КОЛХОЗ АРАЛЫК,
МАМЛЕКЕТТИК-КОЛХОЗДУК ЖАНА
БАШКА МАМЛЕКЕТТИК-КООПЕРАТИВДИК
ИШКАНАЛАРДЫН, УЮМДАРДЫН ЖАНА
МЕКЕМЕЛЕРДИН ЖЕРДЕН
ПАЙДАЛАНЫШЫ**

84-статья. Айыл чарба багытындагы колхоз аралык, мамлекеттик-колхоздук жана башка мамлекеттик-кооперативдик ишканалардын, уюмдардын жана мекемелердин жерден пайдаланышы

Айыл чарба багытындагы колхоз аралык, мамлекеттик-колхоздук жана башка мамлекеттик-кооперативдик ишканаларга, уюмдарга жана мекемелерге айыл чарба продуктыларын өндүрүүнү жана кайра иштетүүнү уюштуруу үчүн, курулуш материалдарын даярдоо жана жасап чыгаруу жана башка максат үчүн жер участоктору төмөндөгүдөй берилет:

— жогоруда көрсөтүлгөн ишканалар, уюмдар жана мекемелер уюшулуп жаткан колхоздордун жерлеринен— колхозчулардын жалпы чогулушунун же уполномочендердин чогулушунун эмгекчилер депутаттарынын райондук Советинин аткаруу комитети тарабынан бекитилүүчү чечими боюнча;

— совхоздордун жана башка мамлекеттик айыл чарба ишканаларынын, уюмдары менен мекемелеринин жерлеринен — бул ишканалардын, уюмдардын жана мекемелердин администрациясынын чечими боюнча эмгекчилер депутаттарынын райондук, шаардык Советинин аткаруу комитетинин бекитүүсү менен.

Эгерде көрсөтүлгөн ишканалар, уюмдар жана мекемелер район аралык болуп калышса,— жер участогун берүү жөнүндөгү чечим эмгекчилер депутаттарынын областтык Советинин аткаруу комитети, ал эми республикага караштуу райондордо — Кыргыз ССР Министрлер Совети тарабынан бекитилет.

85-статья. Айыл чарбасына тиешесиз багыттагы колхоз аралык, мамлекеттик-колхоздук жана башка мамлекеттик-кооперативдик ишканалардын, уюмдар менен мекемелердин жерден пайдаланышы

Айыл чарбасына тиешесиз багыттагы колхоз аралык, мамлекеттик-колхоздук жана башка мамлекеттик-кооперативдик ишканаларга, уюмдар менен мекемелерге жер участоктору чарба аралык курулуш уюмдарына, курулуш материалдарын өндүрүүчү ишканаларга ж. б. ушул Кодекстин 47—50-статьяларында каралгандай, мамлекеттик жана коомдук муктаждыктар үчүн жерлерди алуу тартибинде берилет.

Биргелеш иштөө жөнүндөгү келишим боюнча жумуштарды жүргүзгөндө (суу чарба курулуштарын жана установкаларын тургузганда, жолдорду, спорттук жайларды курганда ж. б.) пайдаланууга жер участоктору келишимге катышуучулардын бирөөнү же бир нечесинин жерлеринен бөлүнүп берилет.

**КОЛХОЗЧУНУН ҮЙ-БҮЛӨСҮНҮН
(КОЛХОЗ ТҮТҮНҮНҮН) КОРОО-ЖАЙ
ЖЕРИНЕН ПАЙДАЛАНЫШЫ**

86-статья. Колхозчунун үй-бүлөсүнүн (колхоз түтүнүнүн) короо-жай жер участогун пайдалануу укугу

Ар бир колхоз түтүнү колхоздун Уставында каралган тартипте жана нормалардын чегинде берилүүчү короо-жай жер участогун алууга укуктуу.

Колхозчунун үй-бүлөсүнө берилген короо-жай жер участогу турак үй, чарбалык жай куруу, огород үчүн, мөмө багын отургузуу жана башка муктаждыктар үчүн пайдаланылат.

87-статья. Колхоз түтүнүнүн короо-жай жер участогун пайдалануу укугун сактоо

Колхоз түтүнүнүн эмгекке жарамдуу жалгыз мүчөсү СССР Куралдуу Күчтөрүнүн катарына мөөнөттүү анык аскер кызматына чакырылса же шайлануучу кызматта турса, окууга өтсө, колхоздун макулдугу менен же уюшкан түрдө кабыл алуу претинде убактылуу башка кызматка өтсө, же түтүндүн составында жалаң гана жашы жете элек бүлөсү калса, мындай колхоз түтүнүнүн короо-жай жер участогун пайдалануу укугу сакталып калат.

Короо-жай участогунан пайдалануу укугу ошондой эле колхоз түтүнүнүн бардык мүчөсү карылыктын же инвалиддүүлүктүн натыйжасында эмгекке жарабаса да сакталып калат.

Мындан башка бардык учурда короо-жай жер участогун сактап калуу маселеси колхозчулардын жалпы чогулушунда же уполномочендердин чогулушунда чечилет.

88-статья. Колхоз түтүнүн бөлүүдө короо-жай участогун берүү

Колхоз түтүнүн бөлүүдө короо-жай участогу бөлүнбөйт. Жаныдан курулган колхоз түтүнүнө эмгекчилер депутаттарынын айылдык, селолук, поселоктук Советинин аткаруу комитеттери тарабынан бөлүү катталгандан кийин колхоздун Уставында каралган тартипте жана норманын чегинде короо-жай жерлеринин составынан жер участогу берилет.

89-статья. Калк отурукташкан айыл-кыштак пунктун компакттуу (жыйнактуу) курууда колхоз түтүнүнүн короо-жай жер участогунун өлчөмү

Калк отурукташкан айыл-кыштак пунктун компакттуу курууда колхоз колхозчуларга алардын үйлөрүнүн (квартираларынын) жанынан азыраак өлчөмдөгү короо-жай участогун бөлүп берет да, калган бөлүгүн калк отурукташкан пункттун турак-жай зонасынан тышкары жерден берет. Бул учурда колхозчунун үй-бүлөсүнө (колхоз түтүнүнө) пайдаланууга бөлүнүп берилген жалпы жер аянты колхоздук Уставда каралган короо-жай участогунун өлчөмүнөн ашпоого тийиш.

СОВХОЗДОРДУН АЙЫЛ ЖЕРЛЕРИНДЕ ТУРУУЧУ ЖУМУШЧУЛАРЫ МЕНЕН КЫЗМАТЧЫЛАРЫНЫН ЖАНА БАШКА ГРАЖДАНДАРДЫН КОРОО-ЖАЙ ЖЕРИНЕН ПАЙДАЛАНЫШЫ

90-статья. Совхоздордун айыл жерлеринде туруучу жумушчулары менен кызматчыларына жана башка граждандарга короо-жай жер участокторун берүү

Совхоздор жана башка мамлекеттик айыл чарба ишканалары, уюмдары менен мекемелери айыл жерлеринде туруучу жана иштөөчү туруктуу жумушчуларга жана кызматчыларга, ошондой эле мугалимдерге, врачтарга жана башка адистерге короо-жай жер участокторун бул максат үчүн арналган жерлерден беришет.

Колхоздун мүчөлөрүнүн жалпы чогулушунун же уполномочендердин чогулушунун чечими боюнча короо-жай жер участокторун колхоз айыл жерлеринде туруучу жана иштөөчү мугалимдерге, врачтарга жана башка адистерге берет.

Айыл жерлеринде туруучу жумушчуларга, кызматчыларга, пенсионерлерге жана инвалиддерге колхоздордо, совхоздордо башка мамлекеттик айыл чарба ишканаларында, уюмдарында жана мекемелеринде бош короо-жай жерлер бар учурда короо-жай участоктору колхоздун мүчөлөрүнүн жалпы чогулушунун же уполномочендердин чогулушунун же болбосо совхоздун, ишканаларынын, уюмдун жана мекеменин администрациясынын, эмгекчилер депутаттарынын айылдык, селолук Советинин аткаруу комитети тарабынан бекитилген чечими боюнча берилиши мүмкүн.

91-статья. Айыл жерлеринде туруучу жумушчулардын, кызматчылардын жана башка граждандардын короо-жай участокторун мурдагы өлчөмдө сактап калуу

Ушул Кодекстин 88-статьясында көрсөтүлгөн жумушчулар жана кызматчылар карылыгы же инвалидүүлүгү боюнча пенсияга чыкканда алардын короо-жай участоктору, ошондой эле СССР Куралдуу Күчтөрүнүн катарына мөөнөттүү анык аскер кызматына чакырылган же окууга өткөн жумушчулар менен кызматчылардын үй-бүлөлөрүнүн короо-жай участоктору аскер кызматынын мөөнөтү же окуу мөөнөтү толук аяктаганга чейин мурдагы өлчөмдө сакталып калат.

92-статья. Калк отурукташкан айыл-кыштак пункттарын компакттуу (жыйнактуу) курганда жумушчуларга, кызматчыларга жана башка адамдарга короо-жай жер участокторун берүү

Калк отурукташкан айыл-кыштак пункттарын компакттуу курууну иш жүзүнө ашырууда совхоз жана башка мамлекеттик айыл чарба ишканалары, уюмдары менен мекемелери тарабынан айыл жерлеринде туруучу жумушчуларга, кызматчыларга жана башка адамдарга, алардын турак үйлөрүнүн (квартираларынын) жанынан белгиленген нормаларга караганда азыраак өлчөмдө короо-жай жер участоктору бөлүнүп берилет, ал эми калган бөлүгү калк отурукташкан пункттун зонасынын сыртынан берилет. Бул учурда совхоздун айыл жерлеринде туруучу жумушчулары менен кызматчыларынын жана башка граждандардын бир түтүнүнө пайдаланууга берилген жердин жалпы аянты короо-жай участогунун белгиленген өлчөмүнөн ашпоого тийиш.

93-статья. Айыл жерлеринде курулушка менчик укугу башка адамга өткөндө короо-жай жер участогун пайдалануу

Турак үй менен короо-жайга менчик укугу сатып алуу-сатып жиберүүнүн, мураска калтыруунун жана бөлөккө берүүнүн натыйжасында башка бирөөгө өткөндө ал курулуштар жайгашкан жер участокторун пайдалануу укугу кошо өтпөйт.

Турак-жай курулушуна менчик укугу өткөн адамга короо-жай жер участогун берүү ушул Кодекстин 90-статьясында каралган тартипте жүргүзүлөт.

94-статья. Совхоздордун айыл жерлеринде туруучу жумушчулары менен кызматчыларына, башка граждандарга, короо-жай жер участокторун берүү нормалары

Короо-жай жер участоктору үй-бүлөгө мындайча нормалардын чегинде берилет:

1) совхоздордун жана башка мамлекеттик айыл чарба ишканаларынын, уюмдарынын жана мекемелеринин айыл жерлеринде туруучу жана иштөөчү туруктуу жумушчулары менен кызматчыларына, адистерине сугат жерлерде 0,15 гектарга, кайрак жерлерде 0,25 гектарга чейин;

2) айыл жерлеринде туруучу жана иштөөчү туруктуу жумушчуларга жана кызматчыларга, мугалимдерге, врачтарга жана башка адистерге сугат жерлерде 0,15 гектарга, кайрак жерлерде 0,25 гектарга чейин. Бул пунктта көрсөтүлгөн жумушчулар менен кызматчылардын категорияларынын тизмеси Кыргыз ССР Министрлер Совети тарабынан белгиленет;

3) бул статьянын 1-жана 2-пунктары тарабаган, айыл жерлеринде туруучу жана иштөөчү туруктуу жумушчулар менен кызматчыларга, ошондой эле айылда

туруучу пенсионерлер менен инвалиддерге сугат жерлерде 0,08 гектарга, кайрак жерлерде 0,15 гектарга чейин.

Короо-жай жер участогунун аянтына турак-жай жана чарбалык курулуштар, мөмө багы жана башка бак-дарактуу жерлер да кошулат.

Жерден пайдаланууну тартипке келтирүү учурунда пайда болгон майда жер участокторун колхоздор менен совхоздордун жана башка ишканалар менен уюмдардын өндүрүштүк муктаждыктары үчүн пайдаланууга же башка граждандарга өткөрүп берүүгө мүмкүн болбосо, аларды айыл жерлеринде туруучу жумушчулар менен кызматчыларга жана башка граждандарга нормадан тышкары пайдаланууга берүүгө болот.

95-статья. Короо-жай участоктору бар жумушчулар менен кызматчылардын огород алуу укугу

Короо-жай участоктору белгиленген нормадан аз жумушчулар менен кызматчыларга жеке огород үчүн кошумча жер участоктору бөлүнүп берилиши мүмкүн, бирок короо-жай участогу менен огороддун жалпы аянты бул Кодекстин 94-статьясында белгиленген максималдуу өлчөмдөн ашпоого тийиш.

96-статья. Колхоздорду совхоздорго кайра курууда короо-жай жер участокторун сактоо

Совхоз болуп кайра курулган колхоздордун мурдагы мүчөлөрү ошол колхоздордун жерлеринде уюшулган совхоздорго туруктуу иштөөгө өтсө, алардын мурда колхоздордо пайдаланып жүргөн короо-жай жер участоктору колхоздук Уставда каралган нормадан ашпаган өлчөмдө сакталып калат.

Совхоздорго кайра уюшулган колхоздордун мурдагы мүчөлөрүнүн — эмгекке жарамсыз карыган адамдардын

алар колхоздордо пайдаланып жүргөн короо-жай жер участкатору колхоздук Уставда каралган нормадан ашпаган өлчөмдө сакталып калат.

97-статья. Айыл жерлеринде туруучу жумушчуларга, кызматчыларга жана башка адамдарга жекече огород үчүн жер участкаторун берүү

Айыл жерлеринде туруучу жумушчуларга, кызматчыларга жана башка адамдарга жеке огород үчүн жер участкатору мындайча тартипте берилиши мүмкүн:

ишканаларга, уюмдарга жана мекемелерге бекитилип берилген жерлерден — тийиштүү ишканаланын, уюмдун жана мекеменин администрациясынын чечими боюнча;

калк отурукташкан айыл-кыштак пункттарынын жерлеринен, мамлекеттик запастан жана мамлекеттик токой фондусунан — эмгекчилер депутаттарынын айылдык, селолук, поселоктук Советинин аткаруу комитетинин чечими боюнча.

Жекече огородчулук үчүн жер участкатору беш жылга чейинки мөөнөткө берилет.

17-глава

МАЛ ЖАЮУ ЖАНА ЧӨП ЧАБУУ ҮЧҮН ЖЕР УЧАСТОКТОРУН БЕРҮҮ

98-статья. Совхоздордун айыл жерлеринде туруучу жумушчулары менен кызматчыларына жана башка граждандарга мал жаюу үчүн жер участкаторун бөлүп берүү

Ушул Кодекстин 90-статьясында көрсөтүлгөн менчик малы бар граждандардын категорияларына мал жаюу

үчүн жер участкатору мамлекеттик запас жерлерден, мамлекеттик токой фондусунун, шаарлардын, шаар тибиндеги поселоктордун, ошондой эле айыл чарбасына тиешеси жок жерлерден бөлүнүп берилет.

Мал жаюу үчүн жер участкатору эмгекчилер депутаттарынын райондук Советинин, ал эми калк отурукташкан пункттардын чегинде — эмгекчилер депутаттарынын шаардык, айылдык, селолук, поселоктук Советинин аткаруу комитетинин чечимдери боюнча бөлүнүп берилет.

Мындай жерлер жок учурда мал жаюу үчүн колхоздордун, совхоздордун, башка айыл чарба ишканаларынын, уюмдарынын жана мекемелеринин жерлеринен участкатор бөлүнүп берилиши мүмкүн. Мындан мал ээлери жерден пайдалануучуларга бул участкаторду кармоого жана жакшыртууга сарптаган чыгымын төлөп берет. Бул участкаторду кармоо жана жакшыртуу боюнча чыгымдын өлчөмү жерден пайдалануучу тарабынан аныкталат жана эмгекчилер депутаттарынын райондук, шаардык, айылдык, поселоктук, селолук Советинин аткаруу комитети тарабынан бекитилет.

Мал жаюу үчүн участкаторду бөлүп берүү колхоздун мүчөлөрүнүн жалпы чогулушунун же уполномочендердин чогулушунун же совхоздун, ишканаланын, уюмдун, мекеменин администрациясынын чечими боюнча жүргүзүлөт.

99-статья. Колхоз түтүндөрүнө жайыттарды жана чөп чабындыларды бөлүп берүү

Колхоздук Уставга ылайыктуу колхоз түтүндөрүнө алардын малы үчүн жайыттар бөлүнүп берилет.

Колхозчулардын менчик малын тоюткор менен камсыз кылуу үчүн колхоз түтүндөрүнө чөп даярдоо үчүн мамлекеттик запас жерлерден, мамлекеттик токой фонду-

сунун жерлеринен, калк отурукташкан пункттардын жана колхоздордун коомдук чарбада пайдаланылбай жаткан жерлеринен участкактор бөлүнүп берилет.

Колхоздордун коомдук чарбада пайдаланылбай келген жерлеринен чөп чаап алуу үчүн участкактор колхозчулардын жалпы чогулушунун же уполномочендердин чогулушунун чечими боюнча, мамлекеттик запастын жана мамлекеттик токой фондусунун жерлеринен участкактор эмгекчилер депутаттарынын райондук Советинин аткаруу комитетинин чечими, ал эми калк отурукташкан пункттардын жерлеринен эмгекчилер депутаттарынын шаардык, айылдык, селолук, поселоктук Советинин чечими боюнча бөлүнүп берилиши мүмкүн.

100-статья. Совхоздордун айыл жерлеринде туруучу жумушчулары менен кызматчыларына жана башка граждандарга чөп чаап алуу үчүн жер берүү

Ушул Кодекстин 90-статьясында көрсөтүлгөн граждандардын категорияларына чөп чабуу үчүн жер участкактору мамлекеттик запастын, мамлекеттик токой фондусунун жерлеринен, темир жана шоссе жолдорунун тилкесиндеги жана башка айыл чарбасына тиешесиз жерлерден эмгекчилер депутаттарынын райондук Советинин аткаруу комитетинин чечими, ал эми калк отурукташкан пункттун чегинде — эмгекчилер депутаттарынын шаардык, айылдык, селолук, поселоктук Советинин аткаруу комитетинин чечими боюнча берилет.

Мындай жерлер жок учурда чөп чаап алуу үчүн участкактор колхоздордун, совхоздордун, башка айыл чарба ишканаларынын, уюмдарынын жана мекемелеринин коомдук чарбада пайдаланылбаган жерлеринен колхоздун мүчөлөрүнүн жалпы чогулушунун же уполномочен-

дердин чогулушунун, же болбосо совхоздун, ишканаланын, уюмдун жана мекеменин администрациясынын чечими боюнча бөлүнүп берилиши мүмкүн.

18-глава

КОЛЛЕКТИВДҮҮ БАГБАНЧЫЛЫК ЖАНА ОГОРОДЧУЛУК ҮЧҮН ЖЕР УЧАСТОКТОРУН БЕРҮҮ

101-статья. Коллективдүү багбанчылык үчүн берилүүчү жер участкактору

Коллективдүү багбанчылык үчүн жер участкактору ишканаларга, уюмдарга жана мекемелерге жер участкактору мамлекеттик запас жерлерден жана мамлекеттик токой фондусунун токой өстүрүлүүгө тийишсиз жерлеринен шаарлардын жашыл бак-дарактуу зонасынын же башка калк отурукташкан пункттардын чегинен тышкары пункттардын территориясын кеңейтүү келечегин эске алуу менен бөлүнүп берилет. Мамлекеттик запаста жана мамлекеттик токой фондусунда коллективдүү багбанчылыкка жарамдуу жерлер жок учурда өзгөчөлүк иретинде ишканалардын, уюмдардын жана мекемелердин көмөкчү айыл чарбасы ээлеген, ошондой эле колхоздор менен совхоздордун чарбаны өнүктүрүүнүн перспективдүү планы боюнча өздөштүрүлбөй турган жерлеринен берилиши мүмкүн.

102-статья. Коллективдүү огородчулук үчүн берилүүчү жер участкактору

Коллективдүү огородчулук үчүн жер участкактору ишканаларга, уюмдарга жана мекемелерге калк отурук-

ташкан пункттардын, мамлекеттик запас жана мамлекеттик токой фондусунун жакынкы убакта курулуш жана башка максат үчүн пайдаланууга белгиленбеген жерлеринен берилет.

Коллективдүү огородчулук үчүн айыл чарба багытында убактылуу пайдаланылбаган, ошондой эле өнөр жай, транспорт жана башка айыл чарбасына байланышсыз ишканалардын, уюмдардын жана мекемелердин жерлеринен берилиши мүмкүн.

103-статья. Коллективдүү багбанчылык жана огородчулук үчүн жер участкаларын берүү тартиби

Коллективдүү огородчулук үчүн жер участкалары ишканаларга, уюмдарга жана мекемелерге ушул Кодекстин 12-, 13- жана 23-статьяларында белгиленген тартипте мөөнөтсүз пайдаланууга берилет.

Коллективдүү огородчулук үчүн жер участкалары ишканаларга, уюмдарга жана мекемелерге Кыргыз ССР Министрлер Советинин токтому, эмгекчилер депутаттарынын областтык Советинин аткаруу комитетинин чечими боюнча беш жылга чейин убактылуу пайдаланууга берилет.

Коллективдүү багбанчылык жана огородчулук үчүн берилүүчү жер участкаларынун өлчөмү Кыргыз ССР Министрлер Совети тарабынан белгиленет.

104-статья. Коллективдүү багбанчылык жана огородчулук үчүн берилүүчү жер участкаларын пайдалануу

Коллективдүү багбанчылык жана огородчулук үчүн берилүүчү жер участкалары багбанчылык шериктигинин уставына ылайык пайдаланылат.

Коллективдүү огородчулук үчүн берилүүчү жер участкалары жашылча, картошка жана бакча өсүмдүктөрүн өстүрүү үчүн пайдаланылат. Бул участкалардо курулуштарды курууга жана мөмө-жемиш багын отургузууга тыюу салынат.

19-глава

ЖЕКЕ ДЫЙКАН ЧАРБАЛАРЫНЫН ЖЕРДЕН ПАЙДАЛАНЫШЫ

105-статья. Жеке дыйкан чарбаларынын жерден пайдалануу укугу

Айрым райондордогу жеке дыйкан чарбалары аларга берилген талаа жана короо-жай жер участкаларын айыл чарбасын жүргүзүү үчүн жалданма эмгекти колдонбостон пайдаланышат.

Жеке дыйкан чарбалары талаа жер участкаларында айыл чарба өсүмдүктөрүн жана чөп айдоого, ал эми короо-жай жерлерине турак-жай жана чарбалык курулуштарды жайгаштырууга, жер-жемиш жана башка огород өсүмдүктөрүн өстүрүүгө, ошондой эле мөмө багын жана декоративдүү бак-дарак отургузууга укуктуу.

106-статья. Жеке дыйкан чарбаларына жер үлүшүн берүү нормалары

Жеке дыйкан чарбасы үчүн талаа жер участкаларынын өлчөмү сугат жерлерде 0,5 гектарга, кайрак жерлерде 1 гектарга чейин белгиленет.

Короо-жай жер участкаларынын өлчөмү курулуш ээлеген жерлерди кошкондо сугат жерлерде 0,08 гектарга жана кайрак жерлерде 0,15 гектарга чейин белгиленет.

107-статья. Жеке дыйкан чарбаларына жер берүү

Жеке дыйкан чарбасына талаа жана короо-жай жер участкатору эмгекчилер депутаттарынын райондук Советинин аткаруу комитетинин чечими боюнча берилет.

III БӨЛҮМ

КАЛК ОТУРУКТАШКАН ПУНКТТАРДЫН (ШААРЛАРДЫН, ШААР ТИБИНДЕГИ ПОСЕЛОКТОРДУН ЖАНА КАЛК ОТУРУКТАШКАН АЙЫЛ-КЫШТАК ПУНКТТАРЫНЫН) ЖЕРЛЕРИ

20-глава

НЕГИЗГИ ЖОБОЛОР

108-статья. Шаар жерлеринин составы

Шаар жерлерине шаардын чегиндеги бардык жер кирет.

Бул жерлердин составына төмөндөгүлөр кирет:

- 1) шаар курулушунун жерлери;
- 2) жалпы пайдаланылуучу жерлер;
- 3) айыл чарбасында пайдаланылуучу жерлер жана башка жерлер;
- 4) шаардын бак-дарактуу токой жерлери;
- 5) темир жол, суу, аба, түтүк проводдуу транспортунун, тоо-кен өнөр жайынын ж. б. жерлери.

Шаар чегиндеги бардык жер эмгекчилер депутаттарынын шаардык Советтеринин карамагында болот.

109-статья. Шаар жерлерин пайдалануу тартиби

Шаар чегин белгилөө жана өзгөртүү, шаар территориясын чарбалык жерге орноштуруу, жер участкаорун берүү жана кайра алуу тартиби, аларды пайдалануу шарты ушул Кодекстин 110—113-статьялары жана Кыргыз ССРинин башка закондору менен, ал эми ушул Кодекстин 108-статьясынын 3—5-пункттарында көрсөтүлгөн жерлерди пайдалануу тартиби — ССР Союзунун закондору, ушул Кодекстин 123-, 126-, 127-статьялары жана Кыргыз ССРинин башка закондору менен аныкталат.

110-статья. Шаар чеги

Шаар чеги — бул шаар жерлеринин тышкы чеги, ал бирдиктүү мамлекеттик жер фондусунан аларды бөлүп турат, шаардын өнүгүшүнүн генеральный планынын негизинде жана техника-экономикалык негиздерине ылайык аныкталат.

Шаар чеги Кыргыз ССР Жогорку Советинин Президиуму тарабынан белгиленет жана өзгөртүлөт.

Жер участкаорун шаар чегине кошуу жерден пайдалануучуларды аларды пайдалануу укугунан ажыратууга алып келбейт. Бул участкаорду алуу ушул Кодекстин 113-статьясында белгиленген тартипте өткөрүлөт.

111-статья. Шаар жерлерин пайдалануу

Шаар жерлери шаарлардын генеральный пландарына, планировкалоо жана курулуш куруу долбоорлору менен шаардын территориясын чарбалык жерге орноштуруу долбоорлоруна ылайык пайдаланылат.

Шаарлардын генеральный пландарында өнөр жай, турак-жай жана башка курулуш, шаарды көркөндүрүү, калк эс алуучу жайларды жайгаштыруу үчүн шаар жерлерин пайдалануунун негизги багыттары аныкталат.

Шаарлардын генеральный пландарынын негизинде иштелип чыккан планировкалоо мөөнөткө шаардык курулуш-куруу долбоорлорунда шаар курулушу курулуучу жерлердин айрым участкактарун пайдалануу аныкталат.

Шаар территориясын чарбалык жерге орноштуруу пландарында таптакыр курулуш курулууга тийишсиз жана убактылуу курулуш курулбоочу шаар жерлерин пайдалануунун негизги багыттары аныкталат.

Шаар территориясын чарбалык жерге орноштуруу пландарын Кыргыз ССР Министрлер Совети бекитет.

Убактылуу жер расчёттук мөөнөткө шаардык курулуштун жерлерине кирбөөчү айыл чарбасында пайдаланылуучу жана башка жерлер чарбалык жерге орноштуруу пландарына ылайык пайдаланылат.

Чарбалык жерге орноштуруу пландары Кыргыз ССР Министрлер Совети тарабынан белгиленген тартипте бекитилет.

Планировкалоо жана курулуш куруу долбоорлору жана чарбалык жерге орноштуруу пландары шаар жерлерин пайдаланууда бардык ишканалар, уюмдар мекемелер жана граждандар үчүн милдеттүү болуп эсептелет.

112-статья. Шаарларда жер участкактарун берүү

Шаарлардагы бош жерлерден эмгекчилер депутаттарынын шаардык Советинин аткаруу комитетинин чечими боюнча ишканаларга, уюмдарга, мекемелерге жана граждандарга мөөнөтсүз же убактылуу пайдаланууга жер участкактору берилет.

Ишканалар, уюмдар жана мекемелер аларга бекитилип берилген жерлерден эмгекчилер депутаттарынын шаардык Советинин аткаруу комитетинин чечими боюнча маданий-тиричилик жактан тейлөө, айыл чарба жана башка максатка убактылуу пайдалануу үчүн жер участкактарун бере алышат.

113-статья. Шаарларда жер участкактарун кайта алуу

Шаарларда жер участкактарун кайта алуу эмгекчилер депутаттарынын шаардык Советинин аткаруу комитетинин чечиминин негизинде жүргүзүлөт.

Граждандардын менчик үйлөрүн бузууга байланыштуу алар пайдаланып жаткан жер участкактарун алуу эмгекчилер депутаттарынын областтык Советинин аткаруу комитетинин, республикага караштуу шаарларда — Кыргыз ССР Министрлер Советинин чечиминин негизинде жүргүзүлөт.

Ушул Кодекстин 49-статьясында каралган учурларда жер участкактарун алуу Кыргыз ССР Министрлер Советинин токтому боюнча жүргүзүлөт.

21-глава

ШААРДЫК КУРУЛУШ ЖЕРЛЕРИ

114-статья. Шаардык курулуш жерлеринин составы

Шаардык курулуш жерлери турак-жай маданий тиричилик, өнөр жайлык жана башка курулуштар түшкөн же алар келечекте түшүүчү жерлерден турат.

Бул жерлер ишканаларга, уюмдарга жана мекемелерге өнөр-жай, турак-жай, маданий-тиричилик жана башка курулуштарды куруу жана эксплуатациялоо, ал эми граждандарга менчик үйлөрдү салуу үчүн берилет.

Берилген жер участкактарунда курулуш жана архитектура органдарынан уруксат алганга чейин курулуш тургуза баштоого тыюу салынат.

115-статья. Шаардык курулуш жерлерин убактылуу пайдаланууга берүү

Курулуш салууга убактылуу пайдаланылбаган шаардык курулуш жерлери убактылуу мөөнөткө жеңил типтеги объектилерди куруу үчүн (чатырларды, киоскаларды, рекламалык курулуштарды ж. б.), башка муктаждыктар үчүн пайдаланууга берилиши мүмкүн.

116-статья. Убактылуу курулуш тургузуу үчүн жерлерди пайдалануу

Курулуш тургузуу үчүн жер участоктору берилген ишканалар, уюмдар, мекемелер жана граждандар ал жерлерге эмгекчилер депутаттарына шаардык Советинин аткаруу комитетинин жер берүү жөнүндөгү чечиминде көрсөтүлгөн багыттагы жана мүнөздөгү гана курулуштарды тургузууга милдеттүү.

Капиталдык курулуш үчүн бөлүнгөн жер участокторунда тургузулган убактылуу имараттар жана курулуштар ошондой эле темир жолдор курулуш жумуштары аяктагандан кийин куруучулар тарабынан бузулуп алынууга тийиш, ал эми бошотулган жер аянттары капиталдык курулушту жүргүзүүчү подряддын келишимине ылайык алар багыты боюнча пайдаланууга жарагандай абалга келтирилиши керек.

117-статья. Курулушту бузган учурда жер участкана укуктуулукту сактоо

Эгерде үй-жай табигый кырсыктардын же башка түрдүү себептердин натыйжасында кыйроого учураса, ал эми анын ээси ал курулуштар кыйрагандан кийин эки жылдан кечиктирбей аларды кайра тургузууга киришсе, жер участогун мөөнөтсүз пайдалануу укугу сакталып калат. Эгерде шаар жерлерин планировкалоо жана курулуш тургузуу долбоорлорунда

ал жерлерди башка курулуштар үчүн пайдалануу жагы каралса, жер участкана укуктуулугу сакталбайт. Бул учурда ал шаарда менчик үй куруу чектелбесе үй-жай ээсине белгиленген тартыпте ошол шаардын чегинен башка жер участкагу берилет.

118-статья. Шаарларда үй-жайга укуктуулук башка бирөөгө өткөндө жер участогун пайдалануу укугунун өтүшү

Шаар жерлеринде курулушка укуктуулук башка бирөөгө өткөндө жер участогун же анын бир бөлүгүн пайдалануу укугу да кошо өтөт.

Курулуш менчигине укуктуулук бир нече жеке менчик ээге, ошондой эле курулуштун бир бөлүгүнө укуктуулук башка бирөөгө өткөндө жер участкагу бардык жеке менчик ээнин жалпы пайдалануусуна өтөт.

Жер участогун пайдалануу укугу жаңы ээге курулушка укуктуулукту аныктоочу документтердин негизинде өтөт.

119-статья. Имараттарды жана курулуштарды өткөргөндө жер участогун пайдалануу укугунун өтүшү

Имараттарды жана курулуштарды бир мамлекеттик ишканалардан, уюмдардан жана мекемелердеп башкаларга өткөргөндө өткөрүлүп жаткан имараттарды жана курулуштарды тейлөө үчүн зарыл өлчөмдө жер участокторун пайдалануу укугу да кошо өтөт.

ШААРЛАРДЫН ЖАЛПЫ ПАЙДАЛАНУУЧУ ЖЕРЛЕРИ

120-статья. Шаарлардын жалпы пайдалануучу жерлеринин составы

Шаарлардын жалпы пайдалануучу жерлери жол катнашы катары пайдаланылуучу (аянттар, көчөлөр, жолдор, агын суулардын жээктери), шаарлардын калкынын маданий-тиричилик керектөөсүн канааттандыруучу (парк-тар, токой парктары, бульварлар, скверлер, көлмөлөр) жерлерден, мүрзөлөр жайгашкан жана башка коммуналдык-тиричилик багыттагы жерлерден турат.

121-статья. Жалпы пайдаланылуучу жерлерди пайдалануу

Жалпы пайдаланылуучу жерлер түздөн-түз эмгекчилер депутаттарынын шаардык Советинин аткаруу комитетинин карамагында болот да, конкреттүү ишканаларга, уюмдарга, мекемелерге жана граждандарга бекитилип берилбейт.

Жалпы пайдаланылуучу жерлерге бул жерлердин түпкү максатына ылайык капиталдык курулуштарды тургузууга, ошондой эле жалпы пайдаланылуучу жерлердин түпкү максатына зыян келтирбегендей жеңил типтеги убактылуу курулуштарды жана имараттарды (чатырларды, киоскаларды ж. б.) тургузууга болот. Убактылуу курулуштар жерди пайдалануу мөөнөтү бүткөндөн кийин бузулат.

Шаарлардагы агын суулардын жээктери жана көлмөлөрдүн жээк тилкелери биринчи кезекте эс алуу жана спорт максаты үчүн пайдаланылат.

122-статья. Шаар ичиндеги арык (сугат) тармагынын жерлерин пайдалануу

Шаар ичиндеги арык тармагы ээлеген жерлер жышыл бак-даракты, огороддорду, мөмө багын, парктарды ж. б. сугарууну камсыз кылуу, ошондой эле калктын эмгектениши, эс алышы жана тиричилиги үчүн мыкты шартты уюштуруу максатында микроклиматты түзүүгө керектелет.

ШААРЛАРДАГЫ АЙЫЛ ЧАРБАСЫ ҮЧҮН ПАЙДАЛАНЫЛУУЧУ ЖЕРЛЕР ЖАНА БАШКА ЖЕРЛЕР

123-статья. Шаарлардагы айыл чарбасында пайдаланылуучу жерлердин жана башка жерлердин составы

Айыл чарбасында пайдаланылуучу жерлерге түздөн-түз айыл чарба өндүрүшүнө багытталган жерлер — айдоо жерлер, огороддор, мөмө багы, жүзүм, теплицалар чөл чабындылар жана жайыттар кирет.

Башка жерлерге түздөн-түз айыл чарба өндүрүшүнө байланышсыз, бирок башка муктаждыктарды канааттандыруу үчүн пайдаланылып жаткан жана пайдаланууга багытталган жерлер—карьерлер, чым көңдүү жерлер, кумдар, жар-коолор, колоттор ж. б. кирет.

124-статья. Шаарлардагы айыл чарбасында пайдаланылуучу жерлердин жана башка жерлердин багыты

Шаарлардагы айыл чарбасында пайдаланылуучу жерлер жана башка жерлер ишканаларга, уюмдарга,

мекемелерге айыл чарбасын, жумушчулар менен кызматчылардын коллективдүү огородчулугун жүргүзүү үчүн, ошондой эле жалпы колдонулуучу пайдалуу кендерди жана чым көң казуу үчүн берилет.

Айыл чарбасында пайдаланылуучу жерлер жана башка жерлер ошондой эле граждандарга убактылуу огород, жайыт жана чөп чабынды үчүн берилиши мүмкүн.

125-статья. Шаардын чегинде колхоздор менен совхоздордун жерден пайдаланышы

Колхоздордун, совхоздордун жана башка мамлекеттик айыл чарба ишканаларынын, уюмдарынын жана мекемелеринин шаардын чегинде жайгашкан жана шаарды пландаштыруу менен куруу долбоору боюнча курулуш салынууга жана көрктөндүрүүгө туура келбеген жерлери аларга мөөнөтсүз бекитилип берилет.

Бул жерлерге турак-жай, маданий-тиричилик, өндүрүштүк курулуштарды жайгаштыруу эмгекчилер депутаттарынын шаардык Советинин аткаруу комитети менен макулдашылып жүргүзүлөт.

Колхоздордун, совхоздордун жана башка айыл чарба ишканаларынын, уюмдары менен мекемелеринин жерлерин шаардын чегине кошуудан ошол колхоздордогу, совхоздордогу, башка айыл чарба ишканаларындагы, уюмдары менен мекемелериндеги колхоз түтүндөрүнүн, жумушчулардын, кызматчылардын, адистердин пайдалануусундагы короо-жай участкаларунун өлчөмү шаар жерлерин планировкалоо жана курулуш куруу долбоорлору ишке ашканда гана өзгөрүшү мүмкүн.

ШААР ТОКОЮ ЭЭЛЕГЕН ЖЕРЛЕР

126-статья. Шаар токою жана жашыл бак-дарагы ээлеген жерлерди пайдалануу

Шаар токою жана жашыл бак-дарагы ээлеген жерлер шаардын санитардык-гигиеналык абалын жакшыртуу, калктып эс алуусун уюштуруу, маданий-эстетикалык керектөөсүн канааттандыруу, шаар жерлерин суу жана шамал эрозияларынан коргоо максаты үчүн керектелет.

Шаар токою, жашыл бак-дарагы, багы, парктары ээлеген жерлерди талаптагыдай абалда кармоо жана коргоо жумуштарын алар карамагына кирген коммуналдык чарба органдары иш жүзүнө ашырышат.

Жашыл бак-дарактуу жана санитардык-коргоо зоналарын пайдаланган ишканалар, уюмдар жана мекемелер аларды жайгаштырууну, багууну жана коргоону ишке ашырууга милдеттүү.

Жашыл бак-дарак, мөмө багы жана парктар ээлеген жер участкаларын багуу, көрктөндүрүү тартибин эмгекчилер депутаттарынын шаардык Советинин аткаруу комитети белгилейт.

ШААРЛАРДАГЫ ТЕМИР ЖОЛ, СУУ, АБА, ТҮТҮК ПРОВОДДУУ ТРАНСПОРТ, ТОО-КЕН ӨНӨР ЖАЙ ЖЕРЛЕРИ ЖАНА БАШКА ЖЕРЛЕР

127-статья. Шаарлардагы темир жол, суу, аба, түтүк проводдуу транспорт, тоо-кен өнөр-жайынын жерлери жана башка жерлер

Шаарлардагы темир жол, суу, аба, түтүк проводдуу транспорт, тоо-кен өнөр-жай жерлерине жана башка

жерлерге ишканаларга, уюмдарга жана мекемелерге аларга жүктөлгөн атайын милдеттерди ишке ашыруу үчүн пайдаланууга берилген жерлер кирет.

Бул жерлерге курулуштарды жана имараттарды жайгаштыруу, ошондой эле көрктөндүрүү жумуштары эмгекчилер депутаттарынын шаардык Советинин аткаруу комитети менен макулдашуу боюнча иш жүзүнө ашырылат.

26-глава

ШААР ЧЕТИНДЕГИ ЗОНАЛАР ЖАНА БАК-ДАРАКТУУ (ЖАШЫЛ) ЗОНАЛАР

128-статья. Шаар четиндеги жана бак-дарактуу зоналардын жерлери

Шаардын территориясын кеңейтүүнүн резерви, шаарды көрктөндүрүүгө жана шаардык чарбанын нормалдуу иштешиле байланыштуу зарыл курулуштарды жайгаштыруунун жана куруунун жери, ошондой эле коргоо жана санитардык-гигиеналык функцияларды аткаруучу жана калктын эс алуучу жерлери болуучу токой, токой парктары жана башка жашыл дарак ээлеген шаардын чегинен тышкары жерлер шаардын четиндеги жана шаардын бак-дарактуу зоналарына бөлүнөт.

Шаар четиндеги жана бак-дарактуу зоналарды бөлүү, ошондой эле ал жерлерди пайдалануу тартиби ССР Союзунун закондору, ушул Кодекстин 129—131-статьялары жана Кыргыз ССРинин башка закондору менен белгиленет.

129-статья. Шаар четиндеги жана бак-дарактуу зоналарды бөлүү

Республикага караштуу шаарлар үчүн шаар четиндеги жана бак-дарактуу зоналар Кыргыз ССР Министр-

лер Совети, ал эми башка шаарлар үчүн — эмгекчилер депутаттарынын областтык Советтеринин аткаруу комитеттери тарабынан бөлүнүп берилет.

Шаар четиндеги жана бак-дарактуу зоналарды бөлүү жерден пайдалануучулардын жер участкаторун албастан жүргүзүлөт.

130-статья. Шаар четиндеги жана бак-дарактуу зоналардагы жерлерден пайдалануу

Шаар четиндеги жана бак-дарактуу зоналардагы жерлерди пайдалануу эмгекчилер депутаттарынын шаардык жана райондук Советтеринин аткаруу комитеттери тарабынан өз ара макулдашылат жана бул зоналарды планировкалоонун бекитилген долбоорлоруна ылайык жүзөгө ашырылат.

131-статья. Бак-дарактуу жашыл зоналардын жерлерин коргоо

Бак-дарактуу зоналардын жерлери өзгөчө корголот. Ал жерлерге бак-дарактуу зоналарды коргоого, санитардык-гигиеналык милдетке жана калктын эс алуусун уюштурууга байланышсыз курулуштар менен имараттарды тургузууга жол берилбейт.

27-глава

ШААР ТИБИНДЕГИ ПОСЕЛОКТОРДУН ЖЕРЛЕРИ

132-статья. Шаар тибиндеги поселоктордун жерлери

Ушул Кодекстин 108—119, 123—127, 141—144-статьяларынын жоболору Кыргыз ССРинин закондоруна ылайык шаар тибиндеги поселоктордун категориясына кирги-

зилген калк отурукташкан пункттардын жерлерине таралат.

Поселоктун чегиндеги бардык жер эмгекчилер депутаттарынын поселоктук Советинин карамагында болот.

28-глава

КАЛК ОТУРУКТАШКАН АЙЫЛ-КЫШТАК ПУНКТТАРЫНЫН ЖЕРЛЕРИ

133-статья. Калк отурукташкан айыл-кыштак пункттарынын жерлери

Калк отурукташкан айыл-кыштак пункттарынын жерлерине бул пункттар үчүн белгиленген чектин ичиндеги бардык жер кирет.

Бул жерлердин составына төмөндөгүлөр кирет: эмгекчилер депутаттарынын айылдык, селолук Советинин түздөн-түз карамагындагы жерлер; колхоздорго, совхоздорго жана башка мамлекеттик айыл-чарба ишканаларына, уюмдарына жана мекемелерине бекитилип берилген жерлер; өнөр жай, транспорт жерлери, курорттордун, коруктардын жана башка айыл чарбасына тиешеси жок жерлер.

134-статья. Келечектүү деп эсептелген калк отурукташкан айыл-кыштак пункттарынын жерлери

Мындан ары өнүктүрүү үчүн келечектүүлөрдүн катарына киргизилген калк отурукташкан айыл-кыштак пункттарынын жерлери аларды планировкалоо жана аларга курулуш куруу долбоорлоруна ылайык калк оту-

рукташкан пункттардын чегин белгилөө жолу менен башка жерлерден бөлүнүп коюлат.

Калк отурукташкан айыл-кыштак пункттарын келечектүүлөрдүн катарына кошууну эмгекчилер депутаттарынын областтык Советинин аткаруу комитети, ал эми республикага караштуу райондордо — Кыргыз ССР Министрлер Совети жүргүзөт.

135-статья. Келечектүүлөрдүн катарына кошулбаган калк отурукташкан айыл-кыштак пункттарынын жерлери

Келечектүүлөрдүн катарына кошулбаган калк отурукташкан айыл-кыштак пункттарынын жерлери башка жерлерден ички чарбалык жерге орноштуруу тартибинде чек менен бөлүнөт.

136-статья. Калк отурукташкан айыл-кыштак пункттарынын чегин белгилөө жана өзгөртүү

Мындан ары өнүктүрүү үчүн келечектүүлөрдүн катарына кошулган калк отурукташкан айыл-кыштак пункттарынын чегин белгилөө жана өзгөртүү Кыргыз ССР Министрлер Совети тарабынан жүргүзүлөт.

137-статья. Калк отурукташкан айыл-кыштак пункттарында жер участокторун берүүгө контролдук кылуу

Калк отурукташкан айыл-кыштак пункттарынын аймагында эмгекчилер депутаттарынын айылдык, селолук Советтери бардык жер участокторун берүүгө контролдук кылат жана колхоздор, совхоздор, башка айыл чарба ишканалары пайдаланган жерлердин составына кирбеген жер участокторун берүү жөнүндө чечимдерди кабыл алат.

138-статья. Калк отурукташкан айыл-кыштак пункттарынын жерлеринен пайдалануу тартиби

Мындан ары өнүктүрүүгө келечектүүлөрдүн катарына кошулган калк отурукташкан айыл-кыштак пункттарынын жерлеринен пайдалануу бул калк отурукташкан пункттардын жерлерин планировкалоо жана курулуш тургузуу долбоорлоруна ылайык жүргүзүлөт.

Мындан ары өнүктүрүү үчүн келечектүүлөрдүн катарына кошулбаган калк отурукташкан айыл-кыштак пункттарынын жерлеринен пайдалануу ал пункттар жайгашкан жерлердин ички чарбалык жерге орноштуруу долбоорлоруна ылайык жүргүзүлөт.

139-статья. Калк отурукташкан айыл-кыштак пунктунун аймагында айыл чарба ишканаларына бекитилген жерлерден пайдалануу

Калк отурукташкан айыл-кыштак пунктунун аймагындагы колхоздорго, совхоздорго жана башка айыл чарба ишканаларына бекитилип берилген жер участкатору турак-жай, маданий-тиричилик, өндүрүштүк курулуштарды куруу, ошондой эле ССР Союзунун закондоруна, ушул Кодекстин 73—76-, 79-, 80-, 86—100-статьяларына жана Кыргыз ССРинин башка закондоруна ылайык короо-жай участка катарында пайдаланылат. Бул жерлерге турак-жай, маданий-тиричилик курулуштары жана имараттарын жайгаштыруу эмгекчилер депутаттарынын айылдык, селолук Советтеринин аткаруу комитеттери мевен макулдашылып жүргүзүлөт.

140-статья. Калк отурукташкан айыл-кыштак пункттарынын өнөр-жай, транспорт жана башка айыл чарбасына тиешесиз жерлери

Транспорттун, курорттордун, коруктардын жана башка айыл чарбасына тиешесиз жерлердин пайдаланылышынын тартибин жөнгө салуучу ушул Кодекстин 145—155-статьяларынын жоболору калк отурукташкан айыл-кыштак пункттарынын өнөр-жай, транспорт жана башка айыл чарбасына тиешесиз жерлерине таралат.

29-глава

**ТУРАК-ЖАЙ КУРУУЧУ ЖАНА ДАЧА КУРУУЧУ
КООПЕРАТИВДЕРГЕ, ОШОНДОЙ ЭЛЕ
ГРАЖДАНДАРГА МЕНЧИК ТУРАК ЖАЙ КУРУУГА
ПАЙДАЛАНУУ ҮЧҮН БЕРИЛГЕН ЖЕРЛЕР**

141-статья. Турак-жай куруучу жана дача куруучу кооперативдерге, ошондой эле граждандарга менчик турак-жай курууга пайдалануу үчүн жер участкаларын берүү

Турак-жай куруучу жана дача куруучу кооперативдерге, ошондой эле граждандарга менчик турак-жай курууга жер участка калк отурукташкан пункттардын, мамлекеттик запастагы жерлеринен жана мамлекеттик токой фондусунун жерлеринен шаарлардын жашыл зонасынан тышкары берилет.

142-статья. Турак-жай куруучу, дача куруучу кооперативдерге, ошондой эле граждандарга менчик турак-жай курууга пайдалануу үчүн жер участкаларын берүү тартиби жана шарттары

Жер участкалары турак-жай жана кызматтык курулуштарды тургузуу үчүн турак-жай куруучу жана дача куруучу кооперативдерге, ошондой эле граждандарга мөөнөтсүз пайдаланууга берилет.

Турак-жай куруучу жана дача куруучу кооперативдерге, ошондой эле граждандарга менчик турак-жай куруу үчүн жер участкалары СССР Союзунун закондору, ушул Кодекстин 12-, 13-, 143-жана 144-статьялары жана Кыргыз ССРинин башка закондору белгилеген тартипте жана шартта берилет.

Турак-жай куруучу жана дача куруучу кооперативдерге жер участкалары эмгекчилер депутаттарынын тиештүү Советтеринин аткаруу комитетинде кооперативдин уставын каттагандан кийин берилет.

Курулушту баштоо жана аяктоо мөөнөттөрү жер участкаларын пайдалануу укугу жөнүндөгү актыда көрсөтүлөт. Граждандарга жекече дача куруу үчүн жер участкалары берилбейт.

Айрым шаарларда менчик турак-жай куруу үчүн жерлерди берүү Кыргыз ССР Министрлер Совети тарабынан чектелиши мүмкүн.

143-статья. Турак-жай куруучу жана дача куруучу кооперативдерге, ошондой эле граждандарга менчик курулуш куруу үчүн пайдаланууга берилүүчү жер участкаларынун өлчөмү.

Турак-жай куруучу жана дача куруучу кооперативдерге турак үйлөрдү куруу үчүн берилүүчү жер участка-

ларынун өлчөмү курулуш нормаларына жана долбоорлоо эрежелерине ылайык белгиленет да, эмгекчилер депутаттарынын райондук, шаардык Советинин аткаруу комитетинин жер участкаларын берүү жөнүндөгү чечиминде көрсөтүлөт.

Менчик турак-жай куруу үчүн берилүүчү жер участкаларынун өлчөмү ар бир айрым учурда жергиликтүү шартка жараша төмөндөгүдөй нормалардын чегинде аныкталат: шаарларда 0,03 гектардан 0,06 гектарга чейин, калк отурукташкан калган пункттарда 0,07 гектардан 0,12 гектарга чейин.

144-статья. Турак-жай куруучу жана дача куруучу кооперативдерге, ошондой эле граждандарга менчик турак жай куруу үчүн берилген жер участкаларын пайдалануу

Турак үйлөрдү жана чарбалык курулуштарды тургузуу долбоорлоо документациясы бекитилгенден жана курулушка уруксат алынгандан кийин гана жүзөгө ашырылат.

Турак-жай куруучу жана дача куруучу кооперативдерге берилген жер участкалары аларга турак үйлөрдү (дачаларды), чарбалык курулуштарды тургузуу, декоративдүү жана мөмө-жемиш өсүмдүктөрүн отургузуу үчүн пайдаланылат. Жер участкаларын кооперативдин бардык мүчөлөрү пайдаланышат.

Граждандарга менчик турак-жай куруу үчүн берилген жер участкаларын алар типтүү же жекече долбоорлор боюнча турак үйлөрдү же чарбалык курулуштарды тургузуу, декоративдүү жана мөмө-жемиш бак-дарагын отургузуу үчүн пайдаланышат.

**ӨНӨР ЖАЙЫНЫН, ТРАНСПОРТТУН,
КУРОРТТОРДУН, КОРУКТАРДЫН
ЖЕРЛЕРИ ЖАНА АЙЫЛ ЧАРБАСЫНА
ТИЕШЕСИ ЖОК БАШКА ЖЕРЛЕР**

30-глава

**ӨНӨР ЖАЙЫНЫН, ТРАНСПОРТТУН,
КУРОРТТОРДУН, КОРУКТАРДЫН ЖЕРЛЕРИ
ЖАНА АЙЫЛ ЧАРБАСЫНА ТИЕШЕСИ ЖОК
БАШКА ЖЕРЛЕРДИ БЕРҮҮ ЖАНА
ПАЙДАЛАНУУ**

145-статья. Өнөр жайынын, транспорттун, курорттордун, коруктардын жерлери жана айыл чарбасына тиешеси жок башка жерлер

Өздөрүнө жүктөлгөн атайын милдеттерди (өнөр жай өндүрүшүн, транспортту, курортторду, коруктарды жана ушул сыяктууларды уюштуруу) ишке ашыруу үчүн ишканаларга, уюмдарга жана мекемелерге пайдаланууга берилген жерлер өнөр жайынын, транспорттун, курорттордун, коруктардын жерлери жана айыл чарбасына тиешеси жок башка жерлер деп табылат.

146-статья. Өнөр жайынын, транспорттун, курорттордун, коруктардын муктаждыктарына берилүүчү жерлердин жана айыл чарбасына тиешеси жок башка жер участкаруунун өлчөмү, аларды бөлүп берүү тартиби

Ушул Кодекстин 145-статьясында көрсөтүлгөн максат үчүн берилүүчү жер участкаруунун өлчөмү белгилен-

ген тартипте бекитилген нормаларга же долбоорлоо-техникалык документацияга ылайык аныкталат, ал эми участокторду бөлүп берүү аларды өздөштүрүүнүн кезектүүлүгүн эске алуу менен жүргүзүлөт.

147-статья. Өнөр жайынын, транспорттун, курорттордун, коруктардын жерлерин жана айыл чарбасына тиешеси жок башка жерлерди пайдалануунун жана жерден пайдалануунун бөтөнчө шарты менен зоналарды белгилөөнүн тартиби

ССР Союзунун жана союздук республикалардын жер закондорунун Негиздерине ылайык өнөр жайынын, транспорттун, курорттордун, коруктардын жерлерин жана айыл чарбасына тиешеси жок башка жерлерди пайдалануунун, жерден пайдалануунун бөтөнчө шарты менен зоналарды (санитардык сактоо округдары жана ушул сыяктуулар) белгилөө тартиби бул жерлер жөнүндө СССР Министрлер Совети жана Кыргыз ССР Министрлер Совети бекиткен жоболор менен аныкталат.

148-статья. Өнөр жайынын, транспорттун, башка айыл чарбасына тиешесиз ишканалардын, уюмдардын жана мекемелердин айыл чарба максаты үчүн жер бериши

Өнөр жайы, транспорт, башка айыл чарбасына тиешесиз ишканалар, уюмдар жана мекемелер эмгекчилер депутаттарынын райондук же шаардык Советтеринин аткаруу комитеттеринин чечими боюнча өздөрү пайдаланбаган жерлерди ССР Союзунун закондорунда жана Кыргыз ССРинин закондорунда белгиленген тартипте жана шартта айыл чарба максаты үчүн убактылуу пайдаланууга колхоздорго, совхоздорго, башка ишканаларга, уюмдарга, мекемелерге жана граждандарга беришет.

149-статья. Курорттордун жерлери

Дарылык мааниси жана саламаттыкты чыңдоо чараларын уюштурууга оңтойлуу шарттары бар жана белгиленген тартипте дарылоо-курорттук мекемелердин пайдалануусуна берилген жер участкатору курорттордун жерине кирет. Курорттордун жери бөтөнчө корголууга тийиш.

150-статья. Курорттордун санитардык коргоо округдары

Калкты дарылоо жана дем алышы үчүн зарыл шарттарды камсыз кылуунун таламдарында, жана да табигый дарылоо факторлорун коргоо максатында бардык курорттордо санитардык коргоо округдары белгиленет. Бул округдардын чегинде иши табигый дарылык касиеттерди жана калктын дем алышы үчүн оңтойлуу шарттарды коргоого сыйлыгышпай турган ишканалардын, уюмдардын жана мекемелердин пайдалануусуна жер участкаторун берүүгө тыюу салынат.

Курорттордун санитардык коргоо округдарынын чегине жер участкаторун кошуу бул жерден пайдалануучулардын ал участкатордон пайдалануу укугун токтотууга алып келбейт.

151-статья. Коруктардын жерлери

Аймагында илимий же маданий жактан баалуу объектилер (типтүү же сейрек учуроочу ландшафтар, өсүмдүктөр жана жан-жаныбарлар организмдеринин тобу, геологиялык сейрек кезигүүчү түзүлүштөр, өсүмдүктөрдүн, жан-жаныбарлардын түрлөрү жана ушул сыяктуулар) болуп, белгиленген тартипте бөлүнүп берилген жер участкатору коруктардын жери деп табылат.

Коруктардын табигый комплекстерин бузуучу же бөтөнчө илимий же маданий баалуулугу бар табигый объектилерин сактоого коркунуч келтирген ар кандай аракетке коруктардын территориясында да, ошондой эле алардын айланасында белгиленген коргоо зоналарынын аймагында да тыюу салынат.

152-статья. Заказниктердин жери

Аймагында илимий, маданий же чарбалык жактан баалуу объектилер орношкон, ошондой эле калктын дем алуучу жайы болуп саналган жана белгиленген тартипте бөлүнүп берилген жер участкатору ландшафтык тарыхый, аңчылык жана башка заказниктердин жерлери деп таанылат.

Заказниктердин аймагында алардын табигый комплекстерин же корголуучу айрым объектилерди бузбоочу чарбалык иштерди жүргүзүүгө уруксат берилет.

153-статья. Коруктарды жана заказниктерди коргоо зоналары

Коруктарды жана заказниктерди уюштурган органдар зарыл учурларда коруктар менен заказниктердин айланасында коргоо зоналарын бөлүп беришет.

154-статья. Табият эстеликтеринин жерлери

Илимий же маданий жактан бөтөнчө баалуу табигый объектилер (сейрек учуроочу геологиялык түзүлүштөр, бак-дарактар, үңкүрлөр, шаркыратмалар, тоо таштары жана ушул сыяктуулар) ээлеген жер участкатору табият эстеликтеринин жерлери деп табылат.

Жогоруда көрсөтүлгөн объектилерди табият эстеликтери деп Кыргыз ССР Министрлер Совети аныктайт.

Табият эстеликтеринин сакталышы камсыз кылуу максатында алардын айланасында Кыргыз ССР Министрлер

стрлер Советинин токтому менен коргоо зоналары белги-
лениши мүмкүн.

155-статья. Маданий эстеликтердин жерлери

Тарыхый, илимий, археологиялык жана архитектура-
лык зор мааниси бар козголбос маданий эстеликтер
орношкон жер участоктору маданий эстеликтердин жер-
лерине кирет.

Бул эстеликтердин айланасында коргоо зоналары
түзүлүшү мүмкүн.

31-глава

КЫЗМАТКА БАЙЛАНЫШТУУ ЖЕР ҮЛҮШТӨРҮ

156-статья. Кызматка байланыштуу жер үлүштөрү

Кызматка байланыштуу жер үлүштөрү транспорт-
тун, токой чарбасынын, токой өнөр жайынын, байланыш-
тын, суу, балык, аңчылык чарбасынын, жана да эл чар-
басынын кээ бир башка тармактарынын кызматкерле-
ринин айрым категорияларына бөлүнүп берилет.

Кызматка байланыштуу жер үлүшүнөн пайдаланууга
укугу бар кызматкерлердин категорияларынын тизмесин
жана ушул кодекстин 158-статьясында белгиленген нор-
малардын чегинде кызматкерлердин ар бир категория-
сы үчүн кызматка байланыштуу жер үлүшүнүн өлчөмүн
Кыргыз ССР Министрлер Совети аныктайт.

Кызматка байланыштуу жер үлүштөрүнө айдоо учас-
токтору жана чабынды жерлер кирет.

Бир үй-бүлөгө кызматка байланыштуу бир жер үлү-
шү берилет.

157-статья. Кызматка байланыштуу жер үлүштө- рүн бөлүү жана берүү

Кызматка байланыштуу жер үлүштөрү тибиштүү ми-
нистерстволор менен ведомстволордун ишканаларынын,
уюмдарынын жана мекемелеринин пайдалануусундагы
жерлерден, ал эми мындай жерлер жетишсиз учурларда
— мамлекеттик запас жерлерден жана мамлекеттик то-
кой фондусунун жерлеринен бөлүнүп берилет.

Кызматка байланыштуу жер үлүштөрүн пайдалануу-
га берүү ишканаларынын, уюмдун жана мекемелеринин админист-
рациясынын чечими боюнча, ал эми мамлекеттик запас
жерлерден жана мамлекеттик токой фондусунун жерле-
ринен пайдаланууга берүү — эмгекчилер депутаттары-
нын райондук Советинин аткаруу комитетинин чечими
боюнча жүргүзүлөт.

158-статья. Кызматка байланыштуу жер үлүштө- рүнүн өлчөмү

Сугат жерлерде — 0,15 гектарга чейин жана кайрак
жерлерде — 0,25 гектарга чейин, айдоо жерден, мын-
дан тышкары — өз менчигинде мал бар болсо — 0,5 гек-
тарга чейин, чабындыдан кызматка байланыштуу жер
үлүштөрү берилет.

Башка жакта, анын ичинен колхоздордун жерлеринде
да короо-жай участоктору бар кызматкерлерге кыз-
матка байланыштуу айдоо жер үлүштөрү кызматкердин
жана анын үй-бүлөсүнүн пайдалануусундагы короо-жай
участогу менен бөлүнүп берилген участоктун жалпы
аянты кызматка байланыштуу айдоо жер участогунун
белгиленген өлчөмүнөн ашып кетпегендей эсеп менен бө-
лүнүп берилет.

Кызматка байланыштуу жер үлүшүнөн пайдаланба-
ган кызматкерлерге менчик огород үчүн белгиленген
өлчөмдө жер участогу бөлүнүп берилиши мүмкүн.

159-статья. Кызматка байланыштуу жер үлүштөрүнөн пайдалануу шарттары

Жумушчуларга жана кызматчыларга бөлүнүп берилген кызматка байланыштуу жер үлүштөрүн алар огородчулук, мал жаюу жана чөп чабуу үчүн пайдаланышат.

Кызматка байланыштуу жер үлүштөрүндө турак үйлөрдү жана чарбалык курулуштарды тургузууга жол берилбейт.

Кызматка байланыштуу жер үлүштөрү иштеген кызматына байланыштуу иштеп турган убакытка берилет жана кызматтан бошоп кеткенде кызматка байланыштуу жер үлүштөрүнөн пайдалануу укугу токтотулат. Буга ушул Кодекстин 160-статьясында көрсөтүлгөн учурлар кирбейт.

Эгерде кызматка байланыштуу жер участогунда айыл чарба өсүмдүктөрү эгилсе же олтургузулса кызматка байланыштуу жер участогунан пайдалануу укугу түшүмдү жыйнап алгандан кийин токтотулат.

160-статья. Кызматка байланыштуу жер үлүшүнөн пайдалануу укугун сактап калуу

Жумушчулар жана кызматчылар карылыгы же инвалидүүлүгү боюнча пенсияга чыкканды, жогору турган уюмдар башка кызматка которгондо, шайлануучу кызматка шайланганда алардын кызматка байланыштуу жер үлүшүнөн пайдалануу укугу сакталат.

СССРдин Куралдуу Күчтөрүнүн катарына анык кызматка чакырылган же окууга кирген жумушчулар менен кызматчылардын аскер кызматын өтөө мөөнөтү же окуу мөөнөтү бүт аяктамайынча алардын үй-бүлөлөрүнүн кызматка байланыштуу жер үлүшүнөн пайдалануу укугу, ошондой эле кызмат милдетин аткарууда курман болгон кызматкерлердин үй-бүлөлөрүнүн кызматка байла-

ныштуу жер үлүшүнөн пайдалануу укугу: эмгекке жарамсыз жубайы жана картаң ата-энеси үчүн өмүр бою, ал эми балдары үчүн — алар жашы жеткенче сакталат.

V БӨЛҮМ

МАМЛЕКЕТТИК ТОКОЙ ФОНДУСУНУН ЖЕРЛЕРИ

32-глава

МАМЛЕКЕТТИК ТОКОЙ ФОНДУСУНУН ЖЕРЛЕРИ ЖАНА АЛАРДЫ ПАЙДАЛАНУУ ТАРТИБИ

161-статья. Мамлекеттик токой фондусунун жерлери

Токой чарбасынын муктаждыктарына арналган токойлуу жана токойсуз жерлер мамлекеттик токой фондусунун жерлери деп табылат.

162-статья. Мамлекеттик токой фондусунун жерлерин айыл чарба максаты үчүн убактылуу пайдаланууга берүү

Мамлекеттик токой чарба ишканалары, уюмдары жана мекемелери эмгекчилер депутаттарынын райондук же шаардык Советтеринин аткаруу комитеттеринин чечими боюнча өздөрүнүн пайдалануусундагы мамлекеттик токой фондусунун жерлеринен токой чарбасынын жана карагай даярдоо өнөр жайынын муктаждыктары үчүн пайдаланылбаган айыл чарбасына жарамдуу жерлерди, токой чарбасынын таламдарына туура келсе, колхоздорго совхоздорго, башка ишканаларга, уюмдарга, мекеме-

лерге жана граждандарга убактылуу пайдаланууга бершет.

163-статья. Мамлекеттик токой фондусунун жерлерин пайдалануу тартиби

Мамлекеттик токой фондусунун жерлерин пайдалануу тартиби ССР Союзунун закондору, ушул Кодекстин 165-жана 166-статьялары жана Кыргыз ССРинин башка закондору менен аныкталат.

164-статья. Мамлекеттик токой фондусунун жерлеринде айыл чарбасына жарамдуу бош участкардун бар экендиги жөнүндө маалыматтарды берип турууга милдеттүүлүк

Мамлекеттик карагай даярдоочу жана токой чарба ишканалары, уюмдары жана мекемелери мамлекеттик токой фондусунун жерлеринде кызматка байланыштуу жер үлүштөрүн бөлүп бергенден кийин пайдалануу үчүн айыл чарбасына жарамдуу бош участкардун бар экендиги жөнүндө маалыматтарды айыл чарба жумуштары башталардан кеминде эки ай мурда эмгекчилер депутаттарынын райондук же шаардык Советтеринин аткаруу комитеттерине билдирип турууга милдеттүү.

165-статья. Мамлекеттик токой фондусунун жерлерин курулуш жана башка өндүрүштүк муктаждыктар үчүн пайдалануу

Мамлекеттик токой фондусунун жерлерин карагай даярдоочу же токойдо башка жумуштарды жасоочу ишканалардын, уюмдардын, мекемелердин өдүрүштүк жана башка муктаждыктары (имараттарды жана башка курулуштарды тургузуу, жол салуу, электр өткөрүүчү линияларды куруу, кен издөө, геологиялык чалгындоо жана токой чарбасынын муктаждыктарына байланышсыз

башка жумуштарды аткаруу) үчүн пайдалануу токойду зыяндуу илдеттерден, өрттөн жана башка кырсыктардан коргоочу жер кыртышын сактоо боюнча чараларды жүргүзүү жана эрежелерди сактоо менен ишке ашырылат.

166-статья. Мамлекеттик токой фондусунун жерлерин мал жаюу, чөп чабуу жана башка муктаждыктар үчүн пайдалануу

Мамлекеттик токой фондусунун жерлери мал жаюу, чөп чабуу, бал челек кармоо жана башка максат үчүн пайдаланылышы мүмкүн.

Жер участкарун чөп чабуу жана мал жаюу үчүн бөлүштүрүүнү биринчи претте колхоздордун, совхоздордун жана башка мамлекеттик айыл чарба ишканаларынын, уюмдарынын жана мекемелеринин муктаждыктарын эске алуу менен эмгекчилер депутаттарынын райондук Советинин аткаруу комитети жүргүзөт.

VI БӨЛҮМ

МАМЛЕКЕТТИК СУУ ФОНДУСУНУН ЖЕРЛЕРИ

33-глава

МАМЛЕКЕТТИК СУУ ФОНДУСУНУН ЖЕРЛЕРИ ЖАНА АЛАРДЫ ПАЙДАЛАНУУ ТАРТИБИ

167-статья. Мамлекеттик суу фондусунун жерлери

Суу (дарыялар, көлдөр, суу сактагычтар, каналдар жана ушул сыяктуулар) ээлеген, мөңгүлөр, гидротехникалык жана башка суу чарба курулуштары жайгашкан

жерлер, жана да суу боюнда тилкелерди түзүүгө, коргоо зонасына жана ушул сыяктууларга бөлүнүп берилген жерлер мамлекеттик суу фондусунун жерлери деп табылат.

Мамлекеттик суу фондусунун жерлерин пайдалануу тартибин ССР Союзунун закондору, ушул Кодекстин 168—170-статьялары жана Кыргыз ССРинин башка закондору аныктайт.

168-статья. Мамлекеттик суу фондусунун жерлерин пайдалануу

Мамлекеттик суу фондусунун жерлери калктын суу ичүү, саламаттыгын чыңдоо жана башка муктаждыктарын канааттандыруу максатына, айыл чарбасын, өнөр жайын, транспортту, энергетиканы, жана да токой, балык, аңчылык жана башка чарба тармактарын өнүктүрүү таламдарына жараша суу ресурстарын рационалдуу пайдаланууну камсыз кылуу үчүн керектелет.

Жогоруда көрсөтүлгөн максатка ылайык, мамлекеттик суу фондусунун жерлеринде жерди суу менен камсыз кылуу, сугаруу жана кургатуу үчүн гидротехникалык курулуштар курулушу, суунун зыяндуу таасирин алдыналуу же аны жок кылуу үчүн жээктерди бекемдөөчү курулуштарды, суу ташкынына каршы тосмолордун, дамбалардын жана башка объектилердин курулушу, пайдалуу кендер казып алынышы, жер астындагы суулар чыгарылышы, кабелдер, башка коммуникациялар жана ушул сыяктуулар өткөрүлүшү мүмкүн.

169-статья. Суу жээктеринде, бекемдөөчү дамбаларды, тосмолорду жана башка гидротехникалык курулуштарды бойлото тилкелерди бөлүү

Суу жээктеринде, каналдарды, бекемдөөчү дамбаларды, тосмолорду жана башка гидротехникалык курулуш-

тарды бойлото (шаарлардын, калк отурукташкан башка пункттардын жерлеринен жана мөмө багы, жүзүм жана башка баалуу өсүмдүктөрү өскөн жерлерди эсептебегенде) тилкелерди бөлүү Кыргыз ССР Министрлер Советинин чечими боюнча жүргүзүлөт.

Бөлүнгөн тилкелердеги жер участкактору жерди пайдалануучулардын пайдалануусунда кала берет же өздөрүнө жүктөлгөн милдеттерди аткаруу үчүн ишканаларга, уюмдарга жана мекемелерге берилет.

170-статья. Сууларды жана гидротехникалык курулуштарды коргоо зоналары

Дарыяларды, көлдөрдү, суу сактагычтарды, каналдарды, суу чарбалык жана гидротехникалык курулуштарды жана жасалгаларды коргоо зоналарың эл чарбалык муктаждыктарды канааттандырууга байланыштуу суу ресурстарын туура жана рационалдуу пайдалануу максатында Кыргыз ССР Министрлер Совети белгилейт.

VII БӨЛҮМ

МАМЛЕКЕТТИК ЗАПАС ЖЕРЛЕР

34-глава

МАМЛЕКЕТТИК ЗАПАС ЖЕРЛЕР ЖАНА АЛАРДЫ БЕРҮҮ ТАРТИБИ

171-статья. Мамлекеттик запас жерлер

Жерден пайдалануучуларга мөөнөтсүз же узак мөөнөткө пайдаланууга берилбеген жерлердин бардыгы мамлекеттик запас жерлер болуп саналат.

Кыска мөөнөткө убактылуу пайдаланууга берилген мамлекеттик запас жерлер буд жерлерден чыгарылып ташталбайт жана аларды пайдалануу мөөнөтү бүткөндөн кийин же керектиги болбой калгандан кийин мамлекеттик запас жерлердин составына кайтарылып берилет.

172-статья. Мамлекеттик запас жерлерди пайдалануу багыты

Мамлекеттик запас жерлер айыл чарбасын, өнөр жайын, транспортту өнүктүрүү, курортторду, коруктарды уюштуруу үчүн, калк отурукташкан пункттарды жайгаштыруу жана башка муктаждыктар үчүн резерв болуп саналат.

173-статья. Мамлекеттик запас жерлерди пайдаланууга берүү

Мамлекеттик запас жерлер ушул Кодекстин 12—25-статьяларында каралган тартипте колхоздорго, совхоздорго, мамлекеттик, кооперативдик, коомдук башка ишканаларга, уюмдарга жана мекемелерге, жана да граждандарга дайыма же убактылуу пайдаланууга берилет.

VIII БӨЛҮМ

МАМЛЕКЕТТИК ЖЕР КАДАСТРЫ

35-глава

МАМЛЕКЕТТИК ЖЕР КАДАСТРЫ ЖАНА АНЫ ЖҮРГҮЗҮҮ ТАРТИБИ

174-статья. Мамлекеттик жер кадастры

Жер ресурстарын рационалдуу пайдаланууну камсыз кылуу үчүн мамлекеттик жер кадастры жүргүзүлөт.

анда жерлердин табигый чарбалык жана укук абалы жөнүндө ачык жана зарыл маалыматтардын бардыгы жыйналат.

175-статья. Мамлекеттик жер кадастрынын мазмуну

Мамлекеттик жер кадастрына жердеп пайдаланууну каттоо маалыматтары, жердин аянты менен сапатынын учету, жер кыртышынын бонитировкасы жана жердин экономикалык жактан бааланышы кирет.

176-статья. Мамлекеттик жер кадастрын пайдалануу максаты

Мамлекеттик жер кадастрынын маалыматтары жерди натыйжалуу пайдаланууну жана аны коргоону (сактоону) уюштуруу, эл чарбасын пландаштыруу, айыл чарба өндүрүшүн жайгаштыруу жана адистештирүү, жерди мелiorациялоо жана айыл чарбасын химиялаштыруу, ошондой эле жерди пайдаланууга байланыштуу башка эл чарба чараларын ишке ашыруу максатына пайдаланылат.

177-статья. Мамлекеттик жер кадастрын жүргүзүү тартиби

ССР Союзунун жана союздук республикалардын жер закондорунун Негиздерине ылайык жер кадастры ССР Союзу үчүн бирдиктүү система боюнча мамлекеттин эсебинен жүргүзүлөт. Мамлекеттик жер кадастрын жүргүзүү тартибин, кадастр документациясынын формаларын, кадастр маалыматтарын тактоонун жана жаңыртуунун мезгилдүүлүгүн СССР Министрлер Совети белгилейт.

МАМЛЕКЕТТИК ЖЕРГЕ ОРНОШТУРУУ

36-глава

МАМЛЕКЕТТИК ЖЕРГЕ ОРНОШТУРУУ ЖАНА
ЖЕРГЕ ОРНОШТУРУУ ДОКУМЕНТАЦИЯСЫ

178-статья. Мамлекеттик жерге орноштуруу жана анын милдеттери

Жерден пайдалануу жагынан мамлекеттик органдардын чечимдерин ишке ашырууга багытталган мамлекеттик чаралардын системасы жерге орноштурууга кирет.

Мамлекеттик жерге орноштуруунун милдеттери жерди өтө толук, рационалдуу жана натыйжалуу пайдаланууну уюштуруу, дыйканчылыктын маданиятын жогорулатуу жана жерди сактоо (коргоо) болуп саналат.

Жерге орноштуруу, алардын ичинде долбоорлоо-изилдөө, съемка жана текшерүү жумуштары мамлекеттин эсебинен жүргүзүлөт. Жерге орноштурууну мамлекеттик жерге орноштуруу органдары ишке ашырат.

179-статья. Жерге орноштурууну өткөрүү

Жерге орноштуруу эмгекчилер депутаттарынын Советтеринин жана алардын аткаруу-тескөөчү органдарынын чечими боюнча, мамлекеттик жерге орноштуруу органдарынын демилгеси боюнча жана таламдаш жерден пайдалануучулардын заявкалары боюнча өткөрүлөт.

180-статья. Жерге орноштуруу аракеттери

Жерге орноштуруу төмөндөгү жерге орноштуруу аракеттерин кучагына алат:

1) жерден жаңы пайдаланууну түзүү, ошондой эле жерлердин жайгашып турушундагы кыстырынды жерлерди жана ыңгайсыздыктарды жоюу менен колдонулуудагы жерден пайдаланууну тартипке келтирүү; райондук планировкалоо схемаларынын негизинде жерден пайдалануу чегин тактоо жана өзгөртүү;

2) экономикалык жактан негиздүү которуштуруп айдоону киргизүү жана башка бардык айыл чарба жерлерин (чөп чабындыларды, жайыттарды, мөмө багын жана башкаларды) жайгаштыруу менен колхоздордун, совхоздордун жана башка айыл чарба ишканаларынын уюмдарынын, мекемелеринин территориясын ички чарбачылык жактан уюштуруу, ошондой эле жер кыртышынын эрозиясына каршы күрөш жүргүзүү чараларын иштеп чыгуу;

3) айыл чарбалык жана башка эл чарбалык өздөштүрүү үчүн жаңы жерлерди табуу;

4) жер участкаларын бөлүп берүү жана алып коюу;

5) шаардын чегин, посёлоктун чегин жана калк отурукташкан айыл-кыштак пункттарынын чегин белгилөө жана өзгөртүү;

6) топографиялык-геодезиялык, кыртыштык, геоботаникалык жана башка текшерүүлөр менен изилдөөлөрдү жүргүзүү.

181-статья. Жерге орноштуруунун түрлөрү

Жерге орноштуруу чарбалар ортосундагы жана чарба ичиндеги жерге орноштурууга бөлүнөт.

Чарбалар ортосундагы жерге орноштуруу райондук планировкалоо схемаларын же алардын территориясын уюштуруунун генеральный схемаларын эске алуу менен жерден пайдалануусу өз ара бири-бири менен байланыштуу эки же андан көп чарбада бир мезгилде жүргүзүлөт.

Чарба ичиндеги жерге орноштуруу райондук айыл чарба планировкалоо схемаларын эске алуу менен бир чарбанын жерден пайдаланган жеринин чегинде жүргүзүлөт.

Сугат жерлерде чарба ичиндеги жерге орноштуруу долбоорлору ирригациялык тармакты кайра куруу же тартипке келтирүү схемаларын же долбоорлорун эске алуу менен түзүлөт.

182-статья. Жерге орноштуруу процессинин стадиялары

Жерге орноштурууну өткөрүү төмөндөгү стадияларды кучагына алат:

- 1) жерге орноштуруу ишин козгоо;
- 2) жерге орноштуруунун даярдоо жумуштарын өткөрүү жана долбоорун түзүү;
- 3) жерге орноштуруу долбоорун карап чыгуу жана бекитүү;
- 4) жерге орноштуруу долбоорун жердин өзүнө түшүрүү;
- 5) жерден пайдалануучулардын жерге орноштуруу документтерин түзүү жана берүү.

Мамлекеттик жерге орноштуруу органдары жерге орноштуруу долбоорлорунун аткарылышына автордук контролдукту ишке ашырышат.

183-статья. Жерге орноштуруу долбоорун карап чыгуу

Жерге орноштуруу долбоорун төмөндөгүлөр карап чыгышат:

- колхоздордо — колхоздун мүчөлөрүнүн жалпы чогулушу же уполномочендердин чогулушу;
- совхоздордо жана башка ишканаларда, уюмдар менен мекемелерде — өндүрүштүк кеңешме.

184-статья. Жерге орноштуруу долбоорлорун бекитүү

Чарбалар аралык жерге орноштуруу долбоорун областтарда эмгекчилер депутаттарынын областтык Советинин аткаруу комитети, ал эми республикага караштуу райондор менен шаарларда жана жерге орноштуруу долбоору ар түрдүү областтардын таламдарына тиешелүү учурда — Кыргыз ССР Министрлер Совети бекитет.

Колхоздордун, совхоздордун жана башка айыл чарба ишканаларынын чарба ичиндеги жерге орноштурулушун жүргүзгөн кезде жерге орноштуруу долбоорлорун эмгекчилер депутаттарынын райондук Советинин аткаруу комитети бекитет.

Жер участкалорун бөлүп берүү жана алып коюу боюнча жерге орноштуруу долбоорлорун мамлекеттик же коомдук муктаждыктар үчүн жер участкалорун пайдаланууга берүү же алып коюу жөнүндө чечим чыгарган органдар бекитишет.

185-статья. Жерге орноштуруу документациясы

Жерге орноштуруу процессинде жерге орноштуруу долбоорлору, ошондой эле ушул Кодекстин 24-жана 25-статьяларында каралган жерден пайдалануу укугунун документтери түзүлөт.

186-статья. Жерге орноштуруу долбоорун жердин өзүнө түшүрүү

Жерге орноштуруу долбоорлору таламдаш жерден пайдалануучулардын катышуусу менен түзүлөт жана алар бекитилгенден кийин жерден пайдалануу участкалорунун чегине белгиленген үлгүдөгү чек белгилерди коюлуп, жердин өзүнө түшүрүлөт. Жерден пайдалануучулар мындай белгилердин сакталып турушун камсыз кылууга милдеттүү.

187-статья. Жерге орноштуруу долбоорлоруна өзгөртүүлөрдү киргизүү тартиби

Жерге орноштуруу долбоорлоруна өзгөртүүлөр жерге орноштуруу долбоорун түзгөн долбоорлоо уюму менен макулдашылып, бул долбоорлорду бекиткен органдардын уруксаты менен киргизилет.

188-статья. Жерге орноштуруу тартибинде белгиленгендей территорияны чарба ичинде уюштуруунун милдеттүүлүгү

Жерге орноштуруу тартибинде белгиленгендей территорияны чарба ичинде уюштуруу колхоздор, совхоздор жана башка айыл чарба ишканалары үчүн милдеттүү болуп саналат.

Х БӨЛҮМ

ЖЕР ТАЛАШТАРЫН ЧЕЧҮҮ

37-глава

ЖЕР ТАЛАШТАРЫН ЧЕЧҮҮ ТАРТИБИ

189-статья. Жер талаштарын чечүүчү органдар

Колхоздордун, совхоздордун, башка мамлекеттик, кооперативдик, коомдук ишканалардын, уюмдардын, мекемелердин жана граждандардын ортосундагы жер талаштарын ушул Кодекстин 190—203-статьяларында жана Кыргыз ССРинин башка закондорунда белгиленген тартипте Кыргыз ССР Министрлер Совети, эмгекчилер депутаттарынын областтык, райондук, шаардык,

айылдык, селолук жана поселоктук Советтеринин аткаруу комитеттери чечет.

190-статья. Кыргыз ССРиндеги жана башка союздук республикалардагы жерден пайдалануучулардын ортосундагы жер талаштарын чечүү

ССР Союзунун жана союздук республикалардын жер закондорунун Негиздерине ылайык башка союздук республиканын территориясындагы жерден пайдалануу маселелери боюнча Кыргыз ССРинин колхоздорунун, совхоздорунун, башка мамлекеттик, кооперативдик, коомдук ишканаларынын, уюмдарынын жана мекемелеринин талаштарын, жана да Кыргыз ССРинин территориясында башка союздук республикалардын жерден пайдалануучуларынын талаштарын Кыргыз ССРинин жана таламдаш республиканын өкүлдөрүнөн тең укуктуу негизде түзүлүүчү комиссия карап чыгат. Комиссия макулдашылган чечимге келе албаган учурда жогоруда көрсөтүлгөн маселелер боюнча талаштарды СССР Министрлер Совети карап чыгууга тийиш.

191-статья. Кыргыз ССР Министрлер Совети чечүүчү жер талаштары

Кыргыз ССР Министрлер Совети тараптардын бири союзга же республикага караштуу ишкана, уюм же мекеме болуп саналгандын жер талаштарын, жана да төмөндөгү жерде орношкон колхоздордун, совхоздордун, башка мамлекеттик, кооперативдик, коомдук ишканалардын, уюмдардын жана мекемелердин ортосундагы талаштарды чечет:

республикага караштуу ар түрдүү райондордо жана шаарларда орношкон;
республикага караштуу райондор менен шаарларда

жана областтык баш ийүүдөгү райондордо орношкон.

192-статья. Эмгекчилер депутаттарынын областтык Советтеринин аткаруу комитеттери чечүүчү жер талаштары

Эмгекчилер депутаттарынын областтык Советинин аткаруу комитети тараптардын бири областка караштуу ишкана, уюм же мекеме болуп саналгандын жер талаштарын, жана да областтын ар түрдүү райондорунда орношкон колхоздордун, совхоздордун, башка мамлекеттик, кооперативдик, коомдук ишканалардын, уюмдардын жана мекемелердин ортосундагы талаштарды чечет.

193-статья. Эмгекчилер депутаттарынын райондук Советтеринин аткаруу комитеттери чечүүчү жер талаштары

Эмгекчилер депутаттарынын райондук Советинин аткаруу комитети колхоздордун, совхоздордун, башка мамлекеттик, кооперативдик, коомдук ишканалардын, уюмдардын жана мекемелердин (союзга, республикага жана областка караштууларынан башкасын) ортосундагы жер талаштарын, жана да ушул райондун территориясында орношкон жер участкарунан пайдалануу маселелери боюнча жогоруда көрсөтүлгөн ишканалардын уюмдардын жана мекемелердин граждандар менен талаштарын чечет.

194-статья. Эмгекчилер депутаттарынын шаардык Советтеринин аткаруу комитеттери чечүүчү жер талаштары

Эмгекчилер депутаттарынын шаардык Советинин аткаруу комитети шаардын территориясындагы жерден пайдалануу маселелери боюнча ишканалардын, уюмдар-

дын жана мекемелердин ортосундагы талаштарды жана жогоруда көрсөтүлгөн ишканалардын, уюмдардын жана мекемелердин граждандар менен талаштарын, жана да ушул кодексстин 196-статьясында каралган талаштардан тышкары граждандардын ортосундагы талаштарды чечет.

195-статья. Эмгекчилер депутаттарынын айылдык, селолук, поселоктук Советтеринин аткаруу комитеттери чечүүчү жер талаштары

Эмгекчилер депутаттарынын айылдык, селолук, поселоктук Советинин аткаруу комитети ушул Кодексстин 196-статьясында каралган талаштардан тышкары эмгекчилер депутаттарынын бир айылдык, селолук, поселоктук Советинин территориясында орношкон жер участкарунан пайдалануу маселелери боюнча граждандардын ортосундагы жер талаштарын чечет.

196-статья. Менчик курулуштардын ортоктош ээлеринин ортосундагы жер талаштарын чечүү

Шаарлардын, шаардык типтеги поселоктордун жерлеринде жана калк отурукташкан айыл-кыштак пункттарында эмгекчилер депутаттарынын селолук Советтеринин аткаруу комитеттери бөлүп берген жер участкарундагы менчик курулуштардын ортоктош ээлеринин ортосундагы талаштар жана жалпы жер участкарун пайдалануу тартиби жөнүндөгү талаштар сот тарабынан карап чыгылат.

Жалпы жер участкарунан пайдалануу тартиби граждандардын менчик курулуштарынын бөлүктөрүн эске алуу менен аныкталат. Менчик курулуштун ортоктош ээлеринин ортосунда жер участкарунан пайдалануу тар-

тиби мурунтан түзүлүп калса, аны өзгөртүү алардын таламдарын олуттуу түрдө буза турган болсо, сот бул эрежеден чыгышы мүмкүн.

197-статья. Жер мамилелерине байланыштуу мүлк талаштарын чечүү

ССР Союзунун жана союздук республикалардын жер закондорунун Негиздерине ылайык жер мамилелерине байланыштуу мүлк талаштары ССР Союзунун жана Кыргыз ССРинин закондорунда белгиленген тартипте каралат.

198-статья. Жер талашын чечүү боюнча ишти даярдоо

Жер талаштарын чечүү үчүн материалдарды эмгекчилер депутаттарынын жергиликтүү Советинин аткаруу комитетинин тапшыруусу боюнча жерге орноштуруу органдары даярдайт.

Зарыл учурларда аткаруу комитеттери жер талаштарын чечүү боюнча материалдарды даярдоо үчүн эмгекчилер депутаттарынын жергиликтүү Советтеринин депутаттарынан, жерге орноштуруу органдарынын өкүлдөрүнөн жана адистеринен атайын комиссияларды түзө алат.

199-статья. Жер талаштарын кароо

Жер талаштары тараптардын биринин арызы боюнча каралат да, ага зарыл документтер тиркелет.

Жер талаштарын кароо эмгекчилер депутаттарынын тийиштүү жергиликтүү Советтеринин аткаруу комитеттеринин заседаниелеринде тараптарды чакыруу менен жүргүзүлөт. Жер талашын кароо күнү жөнүндө кабарландырылган тараптардын жүйөлүү себепсиз келбей коюшу ишти кароо үчүн тоскоол боло албайт.

200-статья. Жер талашы боюнча ишти кароо мөөнөттөрү

Эмгекчилер депутаттарынын айылдык, селолук, поселоктук, шаардык, райондук Советинин аткаруу комитети жер талашы боюнча ишти 15 күндөн ашпаган мөөнөттө, ал эми эмгекчилер депутаттарынын областтык Советинин аткаруу комитети жана Кыргыз ССР Министрлер Совети — 30 күндөн ашпаган мөөнөттө карайт.

201-статья. Жер талаштары боюнча чечимдер тууралуу даттануу

Жер талаштары боюнча эмгекчилер депутаттарынын айылдык, селолук, поселоктук, шаардык, райондук жана областтык Советтеринин аткаруу комитеттеринин чечимдери тууралуу таламдаш жерден пайдалануучулар тарабынан эмгекчилер депутаттарынын жогору турган Советинин аткаруу комитетине, Кыргыз ССР Министрлер Советине чечим жарыяланган күндөн тартып 10 күндүн ичинде даттануу берилиши мүмкүн.

Жер талашы боюнча Кыргыз ССР Министрлер Совети кабыл алган чечим акыркы чечим болуп саналат.

202-статья. Жер талаштары боюнча даттанууларды кароо мөөнөттөрү

Эмгекчилер депутаттарынын райондук, шаардык жана областтык Советтеринин аткаруу комитеттери эмгекчилер депутаттарынын төмөн турган Советтеринин аткаруу комитеттеринин чечимдери тууралуу даттанууларды 15 күндүк мөөнөттүн ичинде карайт.

Кыргыз ССР Министрлер Совети эмгекчилер депутаттарынын областтык Советтеринин аткаруу комитеттеринин чечимдери, жана да эмгекчилер депутаттарынын республикага караштуу райондор менен шаарлар-

дын райондук жана шаардык Советтеринин аткаруу комитеттеринин чечимдери тууралу жерден пайдалануучулардын даттануулары бир айлык мөөнөттө карайт.

203-статья. Жер талашы боюнча чечимдердин аткарылышы.

Жер талаштары боюнча чечимдерди эмгекчилер депутаттарынын тийиштүү жергиликтүү Советинин аткаруу комитетинин чечиминде көрсөтүлгөн орган аткарат. Эгерде чечимде аткаруучу орган көрсөтүлбөсө, анда чечимди жерге орноштуруу органдары аткарат.

Жер талашы боюнча чечим тууралу даттануу анын аткарылышын токтотуп тура албайт.

Жер талашы боюнча чечимдин аткарылышын чечимди чыгарган орган же жогору турган орган токтотуп коюшу же кийинкиге калтырышы мүмкүн.

XI БӨЛҮМ

ЖЕР ЗАКОНДОРУН БУЗГАНДЫК ҮЧҮН ЖООПКЕРЧИЛИК

38-глава

ЖЕР ЗАКОНДОРУН БУЗГАНДЫК ҮЧҮН ЖООПКЕРЧИЛИК

201-статья. Мамлекеттик жер менчиги укугун бузуучу келишимдердин жараксыздыгы

Мамлекеттик жер менчиги укугун түздөн-түз же жашыруун формада бузуучу — жер участкаларын сатуу, сатып алуу, залогто калтыруу, мураска калтыруу, белек

кылып берүү, арендага берүү, өз алдынча алмашуу жана башка келишимдер жараксыз болот.

205-статья. Жер закондорун бузгандык үчүн уголовный же административдик жоопкерчилик

Ушул Кодекстин 204-статьясында көрсөтүлгөн келишимдерди түзгөндүгү үчүн күнөлүү болгон, жана да төмөндөгүлөрдү иштеген адамдар ССР Союзунун жана Кыргыз ССРинин закондорунда белгиленген тартипте уголовный же административдик жоопко тартылат:

жер участкаларын уруксатсыз ээлеп алган адамдар; жерлерди чарбасыздык менен пайдаланган жана аларды өзү эмгек кылбастан киреше өндүрүп алуу максатында пайдаланган адамдар;

айыл чарба жана башка жерлерди зыянга учураткан, аларды өндүрүштүк жана башка таштандылар, булганыч суу менен булгаган адамдар;

жерлерди жакшыртуу боюнча жана жер кыртышын шамал, суу эрозиясынан жана жер кыртышынын абалын начардаткан башка процесстерден сактоо боюнча милдеттүү чараларды аткарбаган адамдар;

убактылуу ээлеп турган жерлерди өз убактысында кайтарып бербеген же аларды өз максатында пайдалануу үчүн жарактуу абалга келтирүү боюнча милдеттерин аткарбаган адамдар;

жерден пайдалануу участкаларын чегиндеги чек белгилерин жок кылган адамдар;

бекитилген чарба ичиндеги жерге орноштуруу долбоорлорунан тийиштүү уруксаты жок чыгып кеткен адамдар;

жердин асылдуу кыртышын алуу жана сактоо боюнча милдеттерин аткарбаган адамдар.

ССР Союзунун жана союздук республикалардын жер закондорунун Негиздерине ылайык, ССР Союзунун жана Кыргыз ССРинин закондоруна ылайык жер закондорун бузуулардын башка түрлөрү үчүн да жоопкерчилик белгиленеши мүмкүн.

206-статья. Уруксатсыз ээлеп алган жер участокторун кайтарып берүү

Уруксатсыз ээлеп алынган жер участоктору жерди законсуз пайдалануу убактысында жумшалган чыгым төлөп берилбестен, тийиштүү, ээлерине кайтарылып берилет.

Жер участокторун пайдаланууга жарактуу абалга келтирүү, алардагы курулуштарды бузуу жер участокторун уруксатсыз ээлеп алган ишканалардын, уюмдардын, мекемелердин жана граждандардын эсебинен жүргүзүлөт.

Уруксатсыз ээлеп алган жер участогун кайра алып коюу эмгекчилер депутаттарынын райондук же шаардык Советинин аткаруу комитетинин чечими боюнча, ал эми шаардык типтеги поселоктордун территориясында — эмгекчилер депутаттарынын поселоктук Советинин аткаруу комитетинин чечими боюнча ишке ашырылат.

207-статья. Жерден пайдалануу эрежелерин дайыма бузууга жол берүүчү жерден пайдалануучулардын жер участокторун алып коюу

ССР Союзунун жана союздук республикалардын жер закондорунун Негиздерине ылайык ССР Союзунун закондорунда, ушул Кодекстин 204-жана 205-статьяларында жана Кыргыз ССРинин башка закондорунда белгиленген учурларда жерди пайдалануу эрежелерин дайыма бузууга жол берүүчү жерден пайдалануучулардан алар

туура пайдаланбаган жер участоктору алынып коюлушу мүмкүн.

Жер участогун алып коюу бул участокту берген органдын чечими боюнча жүргүзүлөт.

208-статья. Жер закондорун бузуунун натыйжасында келтирген зыянды төлөп берүү

Ишканалар, уюмдар, мекемелер жана граждандар жер закондорун бузуунун натыйжасында өздөрү келтирген зыянды төлөп берүүгө милдеттүү.

АЛФАВИТТИК—ПРЕДМЕТНИК КӨРСӨТКҮЧ

А.

Автордук контроль — жерге орноштуруу долбоорлорунун аткарылышына автордук контроль — 182-ст.

Административдик жоопкерчилик — жоопкерчиликти караңыз.

Айыл чарба — жерлерди биринчи кезекте айыл чарбасынын муктаждыктары үчүн берүү — 15-ст.

Айыл чарба багытындагы жерлер — айыл чарба багытындагы жерлердин түшүнүгү — 60-ст; айыл чарба багытындагы жерлерди пайдалануу — 61-ст; жогорку продуктулуу жерлердин аянттарын өзгөртүү — 63-ст; айыл чарба багытындагы жерлерди пайдаланууга берүү — 64-ст; жерден пайдалануучулар айыл чарба жерлерин убактылуу пайдалануу үчүн жерден пайдалануучулардын башкаларына берүү тартиби жана шарттары — 72-ст; шаар жерлерин пайдалануу — 111-ст.

Айыл чарба өндүрүшүнүн жоготуулары — айыл чарбасына байланышсыз муктаждыктар үчүн жерлерди алууга байланыштуу айыл чарба өндүрүшүнүн жоготууларын төлөп берүү — 57-ст.

Акт — жерден пайдалануу укугунун мамлекеттик актысы — 24-ст.

Арыздар — жер участкаларын пайдаланууга берүү жөнүндөгү граждандардын арызы — 20-ст.; жер участкаларын пайдаланууга берүү жөнүндөгү граждандардын арыздарын кароо мөөнөттөрү — 21-ст.; жер участкаларын пайдаланууга берүү жөнүндөгү өтүнүктөрдү, арыздарды коюу жана кароо тартиби — 22-ст.

Б.

Багбанчылык — коллективдүү багбанчылык үчүн берилүүчү жер участкалары — 101-ст.; коллективдүү багбанчылык жана огородчулук

үчүн жер участкаларын берүү тартиби — 103-ст.; коллективдүү багбанчылык жана огородчулук үчүн берилүүчү жер участкаларын пайдалануу — 104-ст.

Бөлүп берүү — Жерлерди пайдаланууга берүүнү караңыз.

Д.

Документтер — Кадастр документациясы — 177-ст.; жерге орноштуруу документациясы — 185-ст.

Ж.

Жайыттар — алыскы жана башка жайыттарды берүү жана пайдалануу — 68-ст; колхоздордун, совхоздордун жана башка жерден пайдалануучулардын жерлериндеги жайыттарды пайдалануу — 69-ст.; совхоздордун айыл жерлеринде туруучу жумушчулары менен кызматчыларына жана башка граждандарга мал жаюу үчүн жер участкаларын бөлүп берүү — 98-ст.; колхоз түтүндөрүнө жайыттарды жана чөп чабындыларды бөлүп берүү — 99-ст.; мамлекеттик токой фондусунун жерлерин мал жаюу, чөп чабуу жана башка муктаждыктар үчүн пайдалануу — 166-ст.

Жашыл бак-дарактуу зоналар — жашыл зоналардын жерлери — 128-ст.; жашыл зоналардын жерлерин бөлүү — 129-ст.; жашыл зоналардагы жерлерден пайдалануу — 130-ст.; жашыл зоналардын жерлерин коргоо — 131-ст.

Жерлерди алып коюу тартиби — мамлекеттик же коомдук муктаждыктар үчүн жерлерди алып коюу — 47-ст.; мамлекеттик же коомдук муктаждыктар үчүн жерлерди алып коюучу органдардын компетенциясы — 48-ст.; өзгөчө зарыл учурларда гана алып коюуга жол берилүүчү жерлер — 49-ст.; мамлекеттик жана коомдук муктаждыктар үчүн жер участкаларын алып коюуда макулдашуунун жана макулчулук алуунун зарылдыгы — 50-ст.; шаарларда жер участкаларын кайта алуу — 113-ст.

Жер мамилелери — Кыргыз ССРинин Жер кодексинин милдеттери — 1-ст.; жер мамилелерин жөнгө салуу жагынан ССР Союзунун компетенциясы — 7-ст.; жер мамилелерин жөнгө салуу жагынан Кыргыз ССРинин компетенциясы — 8-ст.

Жерден пайдалануунун акысыздыгы — 10-ст.

Жерлерди пайдаланууга берүү тартиби — жерлерди пайдаланууга

берүү — 12-ст.; жерлерди пайдаланууга берүүгө укуктуу органдар — 13-ст.; пайдалануудагы жер участкакторун берүү — 14-ст.; жерлерди биринчи кезекте айыл чарбасынын муктаждыктары үчүн берүү — 15-ст.; өнөр жай, транспорт жана башка айыл чарбасына байланышсыз муктаждыктар үчүн жерлерди берүү — 16-ст.; жерден пайдалануучулар айыл чарба жерлерин убактылуу пайдалануу үчүн жерден пайдалануучулардын башкаларына берүү тартиби жана шарттары — 72-ст.; айыл чарбасына тиешесиз ишканаларга, уюмдарга жана мекемелерге көмөкчү айыл чарбасын жүргүзүү үчүн жерлерди берүү — 82-ст.; жеке дыйкан чарбаларына жер берүү — 107-ст.; шаарларда жер участкакторун берүү — 112-ст.; өнөр жайынын, транспорттун, башка айыл чарбасына тиешесиз ишканалардын, уюмдардын жана мекемелердин айыл чарба максаты үчүн жер бериши — 148-ст.; кызматка байланыштуу жер үлүштөрүн бөлүү жана берүү — 157-ст.; мамлекеттик токой фондусунун жерлерин айыл чарба максаты үчүн убактылуу пайдаланууга берүү — 162-ст.; мамлекеттик запас жерлерди пайдаланууга берүү — 173-ст.

Жерге орноштуруу — мамлекеттик жерге орноштуруу жана анын милдеттери — 178-ст.; жерге орноштурууну өткөрүү — 179-ст. жерге орноштуруу аракеттери — 180-ст.; жерге орноштуруунун түрлөрү — 181-ст.; жерге орноштуруу процессинин стадиялары — 182-ст.; жерге орноштуруу долбоорун карап чыгуу — 183-ст.; жерге орноштуруу долбоорлорун бекитүү — 184-ст.; жерге орноштуруу документациясы — 185-ст.; жерге орноштуруу долбоорун жердин өзүнө түшүрүү — 186-ст.; жерге орноштуруу долбоорлоруна өзгөртүүлөрдү киргизүү тартиби — 187-ст.; жерге орноштуруу тартибинде белгиленгендей территорияны чарба ичинде уюштуруунун милдеттүүлүгү — 188-ст.

Жерден пайдалануу — ишканалардын, уюмдардын жана мекемелердин жерден пайдалануу укугун токтотуу негиздери — 43-ст.; граждандардын жерден пайдалануу укугун токтотуунун негиздери — 44-ст.; ишканалардын, уюмдардын жана мекемелердин жерден пайдалануу укугун токтотуу тартиби — 45-ст.; граждандардын жерден пайдалануу укугун токтотуу тартиби — 46-ст.; жерден пайдалануу чегин жана өлчөмүн өзгөртүү — 65-ст.; чарбаларды ирилештирген жана кичирейтип бөлүштүргөн кезде жерден пайдалануу чегин жана өлчөмүн өзгөртүү — 66-ст.; мал айдап өтүүчү жолдордогу жерлерди пайдалануу — 71-ст.; илим-изилдөө, окуу жана башка айыл чарба мекемелеринин жерден пайдаланышы — 81-ст.; жалпы билим берүүчү мектептердин, жогорку жана атайын орто окуу жайларынын жерден пайдаланышы — 83-ст.; айыл чарба багытындагы колхоз аралык, мамлекеттик — колхоздук жана башка мамлекеттик — кооперативдик

ишканалардын, уюмдардын жана мекемелердин жерден пайдаланышы — 84-ст.; айыл чарбасына тиешесиз багыттагы колхоз аралык, мамлекеттик — колхоздук жана башка мамлекеттик — кооперативдик ишканалардын, уюмдар менен мекемелердин жерлерден пайдаланышы — 85-ст.; шаар жерлерин пайдалануу — 111-ст.; жалпы пайдаланылуучу жерлерди пайдалануу — 121-ст.; шаар ичиндеги арык (суугат) тармагынын жерлерин пайдалануу — 122-ст.; шаардын чегинде колхоздор менен совхоздордун жерден пайдаланышы — 125-ст.; шаар токою жана жашыл бак-дарага ээлеген жерлерди пайдалануу — 126-ст.; шаар четиндеги жана бак-дарактуу зоналардагы жерлерден пайдалануу — 130-ст.; калк отурукташкан айыл-кыштак — пунктуун аймагында айыл чарба ишканаларына бекитилген жерлерден пайдалануу — 139-ст.; турак-жай куруучу жана дача куруучу кооперативдерге, ошондой эле граждандарга менчик турак жай куруу үчүн берилген жер участкакторун пайдалануу — 144-ст.; мамлекеттик токой фондусунун жерлерин мал жаяу, чөп чабуу жана башка муктаждыктар үчүн пайдалануу — 166-ст.; мамлекеттик суу фондусунун жерлерин пайдалануу — 168-ст.;

Жерден пайдалануунун мөөнөтсүздүгү — пайдаланууну жана мөөнөттү караңыз.

Жерден убактылуу пайдалануу — жерден пайдалануучуларды караңыз.

Жерден пайдалануучулар — 9-ст.; пайдалануудагы жер участкасын башка жерден пайдалануучуга берүү — 14-ст.; жерден убактылуу пайдалануу укугун оформити этүү — 25-ст.; жер кыртышын бузуу менен жумуш жүргүзүүчү жерден пайдалануучулардын милдеттери — 33-ст.; негизги жерден пайдалануучунун жерлеринин составынан чыгарбастан жер участкакторун бөлүп берүү — 51-ст.; айыл чарба багытындагы жерлерди пайдалануу боюнча жерден пайдалануучулардын милдеттери — 67-ст.

Жерден пайдалануу өлчөмү — жерден пайдалануу чегин жана өлчөмүн өзгөртүү — 65-ст.; чарбаларды ирилештирген жана кичирейтип бөлүштүргөн кезде жерден пайдалануу чегин жана өлчөмүн өзгөртүү — 66-ст.

Жер талаштары — талаштарды караңыз.

Жер тилкелерин берүү — суу жээктеринде, бекемдөөчү дамбаларды, тосмолорду жана башка гидротехникалык курулуштарды бойлото тилкелерди бөлүү — 169-ст.

Жер участкактору — жерлерди пайдаланууга берүү — 12-ст.; жерлерди пайдаланууга берүүгө укуктуу органдар — 13-ст.; пайдалануу

дагы жер участкасын берүү — 14-ст.; жер участкасын пайдаланууга берүү жөнүндөгү нишканалардын, уюмдардын жана мекемелердин өтүнүктөрү — 17-ст.; жер участкасын берүү жөнүндөгү өтүнүктөрдү кароо — 18-ст.; жер участкасын пайдаланууга берүү жөнүндөгү өтүнүктөрдү кароо мөөнөттөрү — 19-ст.; жер участкасын пайдаланууга берүү жөнүндөгү граждандардын арызы — 20-ст.; жер участкасын пайдаланууга берүү жөнүндөгү граждандардын арыздарын кароо мөөнөттөрү — 21-ст.; жер участкасынан пайдалануу укугун оформитк эткенге чейин андан пайдаланууга туюу салуу — 23-ст.; жер участкасын максатына жараша пайдалануу — 26-ст.; жер участкасын рационалдуу пайдалануу боюнча жерден пайдалануучулардын милдеттери — 31-ст.; экинчи ирет пайдаланууга жер участкасын берүү — 34-ст.; мамлекеттик же коомдук муктаждыктар үчүн жерлерди алып коюу — 47-ст.; мамлекеттик же коомдук муктаждыктар үчүн жерлерди алып коюучу органдардын компетенциясы — 48-ст.; өзгөчө зарыл учурларда гана алып коюуга жол берилүүчү жерлер — 49-ст.; мамлекеттик жана коомдук муктаждыктар үчүн жер участкасын алып коюуда макулдашуунун жана макулчулук алуунун зарылдыгы — 50-ст.; негизги жерден пайдалануучунун жерлеринин составынан чыгарбастан жер участкасын бөлүп берүү — 51-ст.; пилдөө жумуштары үчүн жер участкасын ээлөөгө уруксат алуу тартиби — 53-ст.; жер участкасын алып коюу же убактылуу ээлөөдөн келтирилген зыянды жерден пайдалануучуларга төлөп берүү — 56-ст.; айыл чарбасына байланышсыз муктаждыктар үчүн жерлерди алууга байланыштуу айыл чарба өндүрүшүнүн жоготууларын төлөп берүү — 57-ст.; мал айдап өтүүчү жол үчүн жер участкасын — 70-ст.; колхозчунун үй-бүлөсүнүн (колхоз түтүнүнүн) короо-жай жер участкасын пайдалануу укугу — 86-ст.; колхоз түтүнүнүн короо-жай жер участкасын пайдалануу укугун сактоо — 87-ст.; колхоз түтүнүн бөлүүдө короо-жай участкасын берүү — 88-ст.; калк отурукташкан айыл-кыштак пунктуу компактуу (жыйнактуу) курууда колхоз түтүнүнүн короо-жай жер участкасын өлчөмү — 89-ст.; совхоздордун айыл жерлеринде туруучу жумушчулары менен кызматчыларына жана башка граждандарга короо-жай жер участкасын берүү — 90-ст.; айыл жерлеринде туруучу жумушчулардын, кызматчылардын жана башка граждандардын короо-жай участкасын мурдагы өлчөмдө сактап калуу — 91-ст.; калк отурукташкан айыл-кыштак пункттарын компактуу (жыйнактуу) курганда жумушчуларга, кызматчыларга жана башка адамдарга короо-жай жер участкасын берүү — 92-ст.; айыл жерлеринде курулушка менчик укугу башка адамга өткөндө короо-жай жер участкасын пайдалануу — 93-ст.; совхоздордун айыл жерлеринде туруучу жумушчулары менен кызматчыларына, башка

граждандарга короо-жай жер участкасын берүү нормалары — 94-ст.; колхоздорду совхоздорго кайра курууда короо-жай жер участкасын сактоо — 96-ст.; айыл жерлеринде туруучу жумушчуларга, кызматчыларга жана башка адамдарга жекече огород үчүн жер участкасын берүү — 97-ст.; совхоздордун айыл жерлеринде туруучу жумушчулары менен кызматчыларына жана башка граждандарга чөп чаап алуу үчүн жер берүү — 100-ст.; коллективдүү багбанчылык үчүн берилүүчү жер участкасы — 101-ст.; коллективдүү огородчулук үчүн берилүүчү жер участкасы — 102-ст.; коллективдүү багбанчылык жана огородчулук үчүн жер участкасын берүү тартиби — 103-ст.; коллективдүү багбанчылык жана огородчулук үчүн берилүүчү жер участкасын пайдалануу — 104-ст.; жеке дыйкан чарбаларына жер үлүшүн берүү нормалары — 106-ст.; шаарларда жер участкасын берүү — 112-ст.; шаарларда жер участкасын кайта алуу — 113-ст.; курулушту бузган учурда жер участкасына укуктуулук сактоо — 117-ст.; шаарларда үй-жайга укуктуулук башка бирөөгө өткөндө жер участкасын пайдалануу укугунун өтүшү — 118-ст.; шмараттарды жана курулуштарды өткөргөндө жер участкасын пайдалануу укугунун өтүшү — 119-ст.; турак-жай куруучу жана дача куруучу кооперативдерге ошондой эле граждандарга менчик турак-жай курууга пайдалануу үчүн жер участкасын берүү — 141-ст.; турак-жай куруучу, дача куруучу кооперативдерге, ошондой эле граждандарга менчик турак-жай курууга пайдалануу үчүн жер участкасын берүү тартиби жана шарттары — 142-ст.; турак-жай куруучу жана дача куруучу кооперативдерге, ошондой эле граждандарга менчик курулуш куруу үчүн пайдаланууга берилүүчү жер участкасын өлчөмү — 143-ст.; турак-жай куруучу жана дача куруучу кооперативдерге, ошондой эле граждандарга менчик турак-жай куруу үчүн берилген жер участкасын пайдалануу — 144-ст.; өнөр жайынын, транспорттун, курорттордун, коруктардын муктаждыктарына берилүүчү жерлердин жана айыл чарбасына тиешеси жок башка жер участкасын өлчөмү, аларды бөлүп берүү тартиби — 146-ст.; уруксатсыз ээлеп алган жер участкасын кайтарып берүү — 206-ст.; жерден пайдалануу эрежелерин дайыма бузууга жол берүүчү жерден пайдалануучулардын жер участкасын алып коюу — 207-ст.

7 Жер участкасын өлчөмү — жерлерди пайдаланууга берүү — 12-ст.; коллективдүү багбанчылык жана огородчулук үчүн жер участкасын берүү тартиби — 103-ст.; жеке дыйкан чарбаларына жер үлүшүн берүү нормалары — 106-ст.; турак-жай куруучу жана дача куруучу кооперативдерге, ошондой эле граждандарга менчик курулуш куруу үчүн пайдаланууга берилүүчү жер участкасын өлчөмү — 143-ст.; өнөр жайынын, транспорттун, курорттордун, коруктардын

муктаждыктарына берилүүчү жерлердин жана айыл чарбасына тиешеси жок башка жер участкаларынын өлчөмү аларды бөлүп берүү тартиби — 146-ст.; кызматка байланыштуу жер үлүштөрүнүн өлчөмү — 158-ст.;

Жоопкерчилик — жер закондорун бузгандык үчүн уголовный же административдик жоопкерчилик. — 205-ст.;

3

Закондор — ССР Союзунун жана Кыргыз ССРинин Жер закондору — 2-ст.; тоого, токойго жана сууга карата мамилелерди жөнгө салуу — 3-ст.; жер закондорун бузуунун натыйжасында келтирген зыяны төлөп берүү — 208-ст.

II.

Изилдөө жумуштары — ишканалардын, уюмдардын жана мекемелердин изилдөө жумуштарын жүргүзүү укугу — 52-ст.; изилдөө жумуштары үчүн жер участкаларын ээлөөгө уруксат алуу тартиби — 53-ст.; изилдөө жумуштарын иш жүзүнө ашырып жаткан ишканалардын, уюмдардын жана мекемелердин укуктары — 54-ст.; изилдөө жумуштарын жүргүзүп жаткан ишканалардын, уюмдардын жана мекемелердин милдеттери — 55-ст.

K.

Кадастр — мамлекеттик жер кадастры — 174-ст.; мамлекеттик жер кадастрынын мазмуну — 175-ст.; мамлекеттик жер кадастрын пайдалануу максаты — 176-ст.; мамлекеттик жер кадастрын жүргүзүү тартиби — 177-ст.

Калк отурукташкан айыл-кыштак пункттарынын чегин — калк отурукташкан айыл-кыштак пункттарынын чегин белгилөө жана өзгөртүү — 136-ст.

Категория — жерлерди категорияларга кошуу жана аларды бир категориядан башка категорияга которуу тартиби — 6-ст.

Келтирилген зыян — жерден пайдалануучуларга келтирилген зыяны төлөп берүү — 28-ст.; жер участкаларын алып коюудан же убактылуу ээлөөдөн келтирилген зыянды жерден пайдалануучуларга төлөп берүү — 56-ст.; жер закондорун бузуунун натыйжасында келтирилген зыянды төлөп берүү — 208-ст.

Келишимдер — мамлекеттик жер менчиги укугун бузуучу келишимдердин жараксыздыгы — 204-ст.

Коомдук пайдалануудагы жерлер — колхоздордун коомдук пайдалануудагы жерлери — 73-ст.; колхоздун коомдук пайдалануудагы жерлеринин багыты — 74-ст.

Компетенция — жер мамилелерин жөнгө салуу жагынан ССР Союзунун компетенциясы — 7-ст.; жер мамилелерин жөнгө салуу жагынан Кыргыз ССРинин компетенциясы — 8-ст.

Контроль — жерлердин пайдаланышы үчүн мамлекеттик контролдун милдеттери — 58-ст.; жерлердин пайдаланышы үчүн мамлекеттик контролду ишке ашыруучу органдар — 59-ст.

Короо-жай жерлери — колхоздордун коомдук пайдалануудагы жана короо-жай жерлери — 73-ст.; колхоздордун короо-жай жерлерин көбөйтүүнүн тартиби — 75-ст.; совхоздордун жерден пайдаланышы — 77-ст.; совхоздордун жана башка мамлекеттик айыл чарба ишканаларынын, уюмдарынын жана мекемелеринин короо-жай жерлери — 79-ст.; совхоздордун жана башка айыл чарба ишканаларынын, уюмдары менен мекемелеринин короо-жай жерлерин көбөйтүү — 80-ст.; колхозчунун үй-бүлөсүнүн (колхоз түтүнүнүн) короо-жай жер участкаларын пайдалануу укугу — 86-ст.; колхоз түтүнүнүн короо-жай жер участкаларын пайдалануу укугун сактоо — 87-ст.; колхоз түтүнүн бөлүүдө короо-жай участкаларын берүү — 88-ст.; калк отурукташкан айыл-кыштак пунктун компакттуу (жыйнактуу) курууда колхоз түтүнүнүн короо-жай жер участкаларын өлчөмү — 89-ст.; совхоздордун айыл жерлеринде туруучу жумушчулары менен кызматчыларына жана башка граждандарга короо-жай жер участкаларын берүү — 90-ст.; айыл жерлеринде туруучу жумушчулардын, кызматчылардын жана башка граждандардын короо-жай участкаларын мурдагы өлчөмдө сактап калуу — 91-ст.; калк отурукташкан айыл-кыштак пункттарын компакттуу (жыйнактуу) курганда жумушчуларга, кызматчыларга жана башка адамдарга короо-жай жер участкаларын берүү — 92-ст.; айыл жерлеринде курулушка менчик укугу башка адамга өткөндө короо-жай жер участкаларын пайдалануу — 93-ст.; совхоздордун айыл жерлеринде туруучу жумушчулары менен кызматчыларына, башка граждандарга короо-жай жер участкаларын берүү нормалары — 94-ст.; короо-жай участкаларын бар жумушчулар менен кызматчылардын огород алуу укугу — 95-ст.; колхоздорду совхоздорго кайра курууда короо-жай жер участкаларын сактоо — 96-ст.; айыл жерлеринде туруучу жумушчуларга, кызматчыларга жана башка адамдарга жекече огород үчүн жер участкаларын берүү — 97-ст.

Көмөкчү айыл чарбасы — айыл чарбасына тиешесиз ишканаларга, уюмдарга жана мекемелерге көмөкчү айыл чарбасын жүргүзүү үчүн жерлерди берүү — 82-ст.

Курорттордун жерлери — 149-ст.

Калк отурукташкан пункттардын жерлери — шаар жерлеринин составы — 108-ст.; шаар жерлерин пайдалануу тартиби — 109-ст.; шаар жерлерин пайдалануу — 111-ст.; шаарларда жер участкторун берүү — 112-ст.; шаарларда жер участкторун кайта алуу — 113-ст.; шаардык курулуш жерлеринин составы — 114-ст.; шаардык курулуш жерлерин убактылуу пайдаланууга берүү — 115-ст.; убактылуу курулуш тургузуу үчүн жерлерди пайдалануу — 116-ст.; шаарлардын жалпы пайдалануучу жерлеринин составы — 120-ст.; жалпы пайдаланылуучу жерлерди пайдалануу — 121-ст.; шаар ичиндеги арык (сулагат) тармагынын жерлерин пайдалануу — 122-ст.; шаарлардагы айыл чарбасында пайдаланылуучу жерлердин жана башка жерлердин составы — 123-ст.; шаарлардагы айыл чарбасында пайдаланылуучу жерлердин жана башка жерлердин багыты — 124-ст.; шаардын чегинде колхоздор менен совхоздордун жерден пайдаланышы — 125-ст.; шаар токою жана жашыл бак-даракы ээлеген жерлерди пайдалануу — 126-ст.; шаарлардагы темир жол, суу, аба, түтүк, проводдуу транспорт, тоо-кең өнөр жайынын жерлери жана башка жерлер — 127-ст.; шаар тибиндеги поселоктордун жерлери — 132-ст.; калк отурукташкан айыл-кыштак пункттарынын жерлери — 133-ст.; келечектүү деп эсептелген калк отурукташкан айыл-кыштак пункттарынын жерлери — 134-ст.; келечектүүлөрдүн катарына кошулбаган калк отурукташкан айыл-кыштак пункттарынын жерлери — 135-ст.; калк отурукташкан айыл-кыштак пункттарынын чегин белгилөө жана өзгөртүү — 136-ст.; калк отурукташкан айыл-кыштак пункттарында жер участкторун берүүгө контролдук кылуу — 137-ст.; калк отурукташкан айыл-кыштак пункттарынын жерлеринен пайдалануу тартиби — 138-ст.; калк отурукташкан айыл-кыштак пунктунун аймагында айыл чарба ишканаларына бекитилген жерлерден пайдалануу — 139-ст.; калк отурукташкан айыл-кыштак пункттарынын өнөр-жай, транспорт жана башка айыл чарбасына тиешесиз жерлери — 140-ст.

Курулуш — чарбалык ички курулуш объектилерин жайгаштыруу — 62-ст.; турак-жай куруучу жана дача куруучу кооперативдерге, ошондой эле граждандарга менчик турак-жай курууга пайдалануу үчүн жер участкторун берүү — 141-ст.; турак-жай куруучу, дача куруучу кооперативдерге, ошондой эле граждандарга менчик турак-жай курууга пайдалануу үчүн жер участкторун берүү тартиби жана шарт-

тары — 142-ст.; турак-жай куруучу жана дача куруучу кооперативдерге, ошондой эле граждандарга менчик курулуш куруу үчүн пайдаланууга берилүүчү жер участкторунун өлчөмү — 143-ст.; турак-жай куруучу жана дача куруучу кооперативдерге, ошондой эле граждандарга менчик турак жай куруу үчүн берилген жер участкторун пайдалануу — 144-ст.; мамлекеттик токой фондусунун жерлерин курулуш жана башка өндүрүштүк муктаждыктар үчүн пайдалануу — 165-ст.

Кызматка байланыштуу жер үлүштөрү — 156-ст.; кызматка байланыштуу жер үлүштөрүн бөлүү жана берүү — 157-ст.; кызматка байланыштуу жер үлүштөрүнүн өлчөмү — 158-ст.; кызматка байланыштуу жер үлүштөрүнөн пайдалануу шарттары — 159-ст.; кызматка байланыштуу жер үлүшүнөн пайдалануу укугун сактап калуу — 160-ст.

M.

Мадааний эстеликтердин жерлери — 155-ст.

Мал айдап өтүүчү жол — мал айдап өтүүчү жол үчүн жер участктору — 70-ст.; мал айдап өтүүчү жолдордогу жерлерди пайдалануу — 71-ст.

Мамлекеттик акт — Актыларды караңыз.

Мамлекеттик запас жерлер — жайыттарды берүү — 68-ст.; мамлекеттик запас жерлери — 171-ст.; мамлекеттик запас жерлерди пайдалануу багыты — 172-ст.; мамлекеттик запас жерлерди пайдаланууга берүү — 173-ст.

Мамлекеттик контроль — Контролду караңыз.

Мамлекеттик суу фондусунун жерлери — 167-ст.; мамлекеттик суу фондусунун жерлерин пайдалануу — 168-ст.; суу жээктеринде, бекемдөөчү дамбаларды, тосмолорду жана башка гидротехникалык курулуштарды бойлото тилкелерди бөлүү — 169-ст.; сууларды жана гидротехникалык курулуштарды коргоо зоналары — 170-ст.

Мамлекеттик токой фондусунун жерлери — мамлекеттик токой фондусунун жерлерин жайыттарга берүү — 68-ст.; мамлекеттик токой фондусунун жерлери — 161-ст.; мамлекеттик токой фондусунун жерлерин айыл чарба максаты үчүн убактылуу пайдаланууга берүү — 162-ст.; мамлекеттик токой фондусунун жерлерин пайдалануу тартиби — 163-ст.; мамлекеттик токой фондусунун жерлеринде айыл чарбасына жарамдуу бош участктордун бар экендиги жөнүндө

маалыматтарды берип турууга милдеттүүлүк — 164-ст.; мамлекеттик токой фондусунун жерлерин курулуш жана башка өндүрүштүк муктаждыктар үчүн пайдалануу — 165-ст.; мамлекеттик токой фондусунун жерлерин мал жаюу, чөп чабуу жана башка муктаждыктар үчүн пайдалануу — 166-ст.; заказниктердин жерлери — 152-ст.; коруктардын жерлери — 151-ст.; колхоздордун жерлери — 68-ст.; колхоздордун коомдук пайдалануудагы жана короо-жай жерлери — 73-ст.; колхоздун коомдук пайдалануудагы жерлеринин багыты — 74-ст.; колхоздордун короо-жай жерлерин көбөйтүүнүн тартиби — 75-ст.; колхоздорго бекитилип берилген жерлердин чарба ичинде пайдаланылышы — 76-ст.

Мелиорация — жерлерди мелиорациялоо жана сактоо боюнча чаралар — 36-ст.

Менчик — мамлекеттик жер менчиги — 4-ст.; мамлекеттик жер менчиги укугун бузуучу келишимдердин жараксыздыгы — 204-ст.

Милдеттер — жер участкакторун рационалдуу пайдалануу боюнча жерден пайдалануучулардын милдеттери — 31-ст.; пайдалуу кендерди иштетип жаткан ишканалардын, уюмдардын жана мекемелердин милдеттери — 32-ст.; жер кыртышын бузуу менен жумуш жүргүзүүчү жерден пайдалануучулардын милдеттери — 33-ст.; жерлерди сактоо жана жер кыртышынын асылдуулугун жогорулатуу боюнча жерден пайдалануучулардын милдеттери — 35-ст.; жерлерди сактоо боюнча өнөр жай жана курулуш ишканаларынын, уюмдары менен мекемелеринин милдеттери — 38-ст.; жерлерди илимий негизде пайдалануу — 39-ст.; изилдөө жумуштарын жүргүзүп жаткан ишканалардын, уюмдардын жана мекемелердин милдеттери — 55-ст.; айыл чарба багытындагы жерлерди пайдалануу боюнча жерден пайдалануучулардын милдеттери — 67-ст.; мамлекеттик токой фондусунун жерлеринде айыл чарбасына жарамдуу бош участкактордун бар экендиги жөнүндө маалыматтарды берип турууга милдеттүүлүк — 164-ст.

Мөөнөттөр — жерден пайдалануунун мөөнөттөрү — 11-ст.; жер участкагун пайдаланууга берүү жөнүндөгү өтүнүчтөрдү кароо мөөнөттөрү — 19-ст.

И.

Негизги (өндүрүштүк) багыттагы жерлер — совхоздордун негизги (өндүрүштүк) багыттагы жерлери — 77-ст.; совхоздордун жана башка мамлекеттик айыл чарба ишканаларынын, уюмдары менен мекеме-

леринин негизги (өндүрүштүк) багыттагы жерлерин пайдалануу — 78-ст.

Нормалар — жеке дыйкан чарбаларына жер үлүшүн берүү нормалары — 106-ст.

О.

Огороддор — короо-жай участкактору бар жумушчулар менен кызматчылардын огород алуу укугу — 95-ст.; айыл жерлеринде туруучу жумушчуларга, кызматчыларга жана башка адамдарга жекече огород үчүн жер участкакторун берүү — 97-ст.; коллективдүү огородчулук үчүн берилүүчү жер участкактору — 102-ст.; коллективдүү багбанчылык жана огородчулук үчүн жер участкакторун берүү тартиби — 103-ст.; коллективдүү багбанчылык жана огородчулук үчүн берилүүчү жер участкакторун пайдалануу — 104-ст.

Ө.

Өнөр жайынын, транспорттун, курорттордун, коруктардын жерлери жана айыл чарбасына тиешеси жок башка жерлер — 145-ст.

Өтүнүчтөр — жер участкакторун пайдаланууга берүү жөнүндөгү ишканалардын, уюмдардын жана мекемелердин өтүнүчтөрү — 17-ст.; жер участкакторун берүү жөнүндөгү өтүнүчтөрдү кароо — 18-ст.; жер участкагун пайдаланууга берүү жөнүндөгү өтүнүчтөрдү кароо мөөнөттөрү — 19-ст.; жер участкакторун пайдаланууга берүү жөнүндөгү өтүнүчтөрдү, арыздарды козгоо жана кароо тартиби — 22-ст.

П.

Пайдалануу — жерден пайдалануунун акысыздыгы — 10-ст.; жерден пайдалануунун мөөнөттөрү — 11-ст.; жерлерди берүү — 12-ст.; жерлерди пайдаланууга берүүгө укуктуу органдар — 13-ст.; пайдалануудагы жер участкакторун берүү — 14-ст.; жер участкакторун пайдаланууга берүү жөнүндөгү ишканалардын, уюмдардын жана мекемелердин өтүнүчтөрү — 17-ст.; жер участкакторун пайдаланууга берүү жөнүндөгү граждандардын арызы — 20-ст.; жер участкакторун пайдаланууга берүү жөнүндөгү граждандардын арыздарын кароо мөөнөттөрү — 21-ст.; жер участкагунан пайдалануу укугун оформить эткенге чейин андан пайдаланууга тыюу салуу — 23-ст.; жерден пайдалануу укугунун мамлекеттик актысы — 24-ст.; айыл чарба багытындагы

жерлерди пайдаланууга берүү — 64-ст.; жеке дыйкан чарбаларынын жерден пайдалануу укугу — 105-ст.; шаар жерлерин пайдалануу тартиби — 109-ст.; калк отурукташкан айыл кыштак пункттарынын жерлеринен пайдалануу тартиби — 138-ст.; өнөр жайынын, транспорттун, курорттордун, коруктардын жерлерин жана айыл чарбасына тиешеси жок башка жерлерди пайдалануунун жана жерден пайдалануунун бөтөнчө шарты менен зоналарды белгилөөнүн тартиби — 147-ст.; кызматка байланыштуу жер үлүштөрүнөн пайдалануу шарттары — 159-ст.; мамлекеттик токой фондусунун жерлерин пайдалануу тартиби — 163-ст.

Пайдалуу кендер — пайдалуу кендерди иштетип жаткан ишканалардын, уюмдардын жана мекемелердин милдеттери — 32-ст.

С.

Сактоо — жерлерди сактоо жана жер кыртышынын асылдуулугун жогорулатуу боюнча жерден пайдалануучулардын милдети — 35-ст.; жерлерди мелiorациялоо жана сактоо боюнча чаралар — 36-ст.; айыл чарба багытындагы жерлерди сактоо — 37-ст.; жерлерди сактоо боюнча өнөр жай жана курулуш ишканаларынын, уюмдары менен мекемелеринин милдети — 38-ст.; курулуш жана башка жумуштарды жүргүзгөн кезде жер кыртышынын суу жана шамал эрозиясынан, саздак болуп кетүүдөн сактоо — 40-ст.; тоют жерлерин сактоо — 41-ст.; жерлерди сактоо жана жер кыртышынын асылдуулугун жогорулатуу боюнча чаралардын ишке ашырылышын стимулдоочу, жерден пайдалануучуларды материалдык жактан кызыктыруу чаралары — 42-ст.; курорттордун санитардык коргоо округдары — 150-ст.; коруктарды жана заказниктерди коргоо зоналары — 153-ст.; сууларды жана гидротехникалык курулуштарды коргоо зоналары — 170-ст.;

Совхоз жерлери — совхоз жерлериндеги жайыттардан пайдалануу — 68-ст.; негизги (өндүрүштүк) багыттагы жерлер жана короо-жай жерлери — 77-ст.; совхоздордун жана башка мамлекеттик айыл чарба ишканаларынын, уюмдары менен мекемелеринин негизги (өндүрүштүк) багыттагы жерлерин пайдалануу — 78-ст.; совхоздордун жана башка мамлекеттик айыл чарба ишканаларынын, уюмдарынын жана мекемелеринин короо-жай жерлери — 79-ст.; совхоздордун жана башка айыл чарба ишканаларынын, уюмдары менен мекемелеринин короо-жай жерлерин көбөйтүү — 80-ст.

Т.

Табият эстеликтеринин жерлери — 154-ст.

Талаштар — жер талаштарын чечүүчү органдар — 180-ст.; Кыргыз ССРиндеги жана башка союздук республикалардагы жерден пайдалануучулардын ортосундагы жер талаштарын чечүү — 190-ст.; Кыргыз ССР Министрлер Совети чечүүчү жер талаштары — 191-ст.; эмгекчилер депутаттарынын областтык Советтеринин аткаруу комитеттери чечүүчү жер талаштары — 192-ст.; эмгекчилер депутаттарынын райондук Советтеринин аткаруу комитеттери чечүүчү жер талаштары — 193-ст.; эмгекчилер депутаттарынын шаардык Советтеринин аткаруу комитеттери чечүүчү жер талаштары — 194-ст.; эмгекчилер депутаттарынын айылдык, селолук, поселоктук Советтеринин аткаруу комитеттери чечүүчү жер талаштары — 195-ст.; менчик курулуштардын ортоктош ээлеринин ортосундагы жер талаштарын чечүү — 196-ст.; жер мамилелерине байланыштуу мүлк талаштарын чечүү — 197-ст.; жер талашын чечүү боюнча ишти даярдоо — 198-ст.; жер талаштарын кароо — 199-ст.; жер талаштары боюнча ишти кароо мөөнөттөрү — 200-ст.; жер талаштары боюнча чечимдер тууралуу даттануу — 201-ст.; жер талаштары боюнча даттанууларды кароо мөөнөттөрү — 202-ст.; жер талашы боюнча чечимдердин аткарылышы — 203-ст.

Тоют жерлер — тоютту караңыз.

Тоют жерлер — тоют жерлерин сактоо — 41-ст.

У.

Укуктар — жерден пайдалануучулардын укуктары — 27-ст.; жерден пайдалануучулардын укуктарын коргоо — 28-ст.; жерден пайдалануучулардын бузулган укуктарын калыбына келтирүү — 29-ст.; жерден пайдалануучулардын укуктарын чектөө — 30-ст.; ишканалардын, уюмдардын жана мекемелердин жерден пайдалануу укугун токтотуу негиздери — 43-ст.; граждандардын жерден пайдалануу укугун токтотуунун негиздери — 44-ст.; ишканалардын, уюмдардын жана мекемелердин жерден пайдалануу укугун токтотуу тартиби — 45-ст.; граждандардын жерден пайдалануу укугун токтотуу тартиби — 46-ст.; ишканалардын, уюмдардын жана мекемелердин ирилдөө жумуштарын жүргүзүү укугу — 52-ст.; ирилдөө жумуштарын иш жүзүнө ашырып жаткан ишканалардын, уюмдардын жана мекемелердин укуктары — 54-ст.; колхозчунун үй-бүлөсүнүн (колхоз түтүсүнүн) короо-жай жер участканун пайдалануу укугу — 86-ст.; колхоз түтү-

нүнүн короо-жай жер участкагун пайдалануу укугун сактоо—87-ст.; короо-жай участкактору бар жумушчулар менен кызматчылардын ого-род алуу укугу—95-ст.; жеке дыйкан чарбаларынын жерден пайдалануу укугу—105-ст.; курулушту бузган учурда жер участкагуна укуктуулукту сактоо—117-ст.; шаарларда үй-жайга укуктуулук башка бирөөгө өткөндө жер участкагун пайдалануу укугунун өтүшү—118-ст.; имараттарды жана курулуштарды өткөргөндө жер участкагун пайдалануу укугунун өтүшү—119-ст.; кызматка байланыштуу жер үлүшүнөн пайдалануу укугун сактап калуу—160-ст.

Фонд—мамлекеттик бирдиктүү жер фондусу—5-ст.; өнөр жай, транспорт жана башка айыл чарбасына байланышсыз муктаждыктар үчүн жерлерди берүү—16-ст.

Ч.

Чөп чабуу—колхоз түтүндөрүнө жайыттарды жана чөп чабындыларды бөлүп берүү—99-ст.; совхоздордун айыл жерлеринде туруучу жумушчулары менен кызматчыларына жана башка граждандарга чөп чаап алуу үчүн жер берүү—100-ст.; мамлекеттик токой фондусунун жерлерин мал жаюу, чөп чабуу жана башка муктаждыктар үчүн пайдалануу—166-ст.

Ш.

Шаар четиндеги зоналар—шаар четиндеги жана бак-дарактуу зоналардын жерлери—128-ст.; шаар четиндеги жана бак-дарактуу зоналарды бөлүү—129-ст.; шаар четиндеги жана бак-дарактуу зоналардагы жерлерден пайдалануу—130-ст.

Шаар чегин—110-ст.; шаардын чегиндеги колхоздор менен совхоздордун жерден пайдаланышы—125-ст.

Э.

Экинчи ирет жерден пайдалануу—жерден пайдаланууну каранды.

Эмгексиз киреше алуу—жерди эмгексиз киреше алуу үчүн пайдаланууга тыюу салуу—26-ст.

Эрозия—курулуш жана башка жумуштарды жүргүзгөн кезде жер кыртышын суу жана шамал эрозиясынан, саздак болуп кетүүдөн сактоо—40-ст.

МАЗМУНУ

I БӨЛҮМ

Жалпы жоболор

1-ГЛАВА. Негизги жоболор	6
2-ГЛАВА. Жерлерди пайдаланууга берүү тартиби	11
3-ГЛАВА. Жерден пайдалануучулардын укуктары жана милдеттери	17
4-ГЛАВА. Жерлерди сактоо, коргоо жана жер кыртышынын асылдуулугун жогорулатуу	21
5-ГЛАВА. Жерден пайдалануу укугунун токтолушу	24
6-ГЛАВА. Мамлекеттик же коомдук муктаждыктар үчүн жерлерди алып коюу тартиби	26
7-ГЛАВА. Изилдөө жумуштары үчүн жер участкакторун пайдалануу тартиби	29
8-ГЛАВА. Жер участкакторун алып коюуга же убактылуу ээлөөгө байланыштуу айыл чарба өндүрүшүнүн тарткан зыянын жана жоготууларын төлөп берүү	32
9-ГЛАВА. Жерлердин пайдаланылышы үчүн мамлекеттик контроль	33

II БӨЛҮМ

Айыл чарба багытындагы жерлер

10-ГЛАВА. Негизги жоболор	34
11-ГЛАВА. Колхоздордун жерден пайдаланышы	41
12-ГЛАВА. Совхоздордун жана башка мамлекеттик айыл чарба ишканаларынын, уюмдары менен мекемелеринин жерден пайдаланышы	42
13-ГЛАВА. Айыл чарбасына тиешесиз ишканалардын, уюмдардын жана мекемелердин жерден пайдаланышы	45
14-ГЛАВА. Колхоз аралык, мамлекеттик-колхоздук жана башка мамлекеттик-кооперативдик ишканалардын, уюмдардын жана мекемелердин жерден пайдаланышы	46
15-ГЛАВА. Колхозчунун үй-бүлөсүнүн (колхоз түтүнүн) короо-жай жеринен пайдаланышы	48
16-ГЛАВА. Совхоздордун айыл жерлеринде туруучу жумуш-	

чулары менен кызматчыларынын жана башка граждандардын короо-жай жеринен пайдаланышы	50
17-ГЛАВА. Мал жазуу жана чөп чабуу үчүн жер участкаларын берүү	54
18-ГЛАВА. Коллективдүү багбанчылык жана отородчулук үчүн жер участкаларын берүү	57
19-ГЛАВА. Жеке дыйкан чарбаларынын жерден пайдаланышы.	59

III БӨЛҮМ

Калк отурукташкан пункттардын, (шаарлардын, шаар тибиндеги поселоктордун жана калк отурукташкан айыл-кыштак пункттарынын) жерлери	
20-ГЛАВА. Негизги жоболор	60
21-ГЛАВА. Шаардык курулуш жерлери	63
22-ГЛАВА. Шаарлардын жалпы пайдалануучу жерлери	66
23-ГЛАВА. Шаарлардагы айыл чарбасы үчүн пайдалануучу жерлер жана башка жерлер	67
24-ГЛАВА. Шаар токою ээлеген жерлер	69
25-ГЛАВА. Шаарлардагы темир жол, суу, аба, түтүк проводдуу транспорт, тоо-кен өнөр жай жерлери жана башка жерлер	69
26-ГЛАВА. Шаар четиндеги зоналар жана бак-дарактуу (жашыл) зоналар	70
27-ГЛАВА. Шаар тибиндеги поселоктордун жерлери	71
28-ГЛАВА. Калк отурукташкан айыл-кыштак пункттарынын жерлери	72
29-ГЛАВА. Турак-жай куруучу жана дача куруучу кооперативдерге, ошондой эле граждандарга менчик турак жай курууга пайдалануу үчүн берилген жерлер	75

IV БӨЛҮМ

Өнөр жайынын, транспорттун, курорттордун, коруктардын жерлери жана айыл чарбасына тиешеси жок башка жерлер	
30-ГЛАВА. Өнөр жайынын, транспорттун, курорттордун, коруктардын жерлерин жана айыл чарбасына тиешеси жок башка жерлерди берүү жана пайдалануу	78
31-ГЛАВА. Кызматка байланыштуу жер үлүштөрү	82

V БӨЛҮМ

МАМЛЕКЕТТИК ТОКОЙ ФОНДУСУНУН ЖЕРЛЕРИ	
32-ГЛАВА. Мамлекеттик токой фондусунун жерлери жана аларды пайдалануу тартиби	85

VI БӨЛҮМ

Мамлекеттик суу фондусунун жерлери	
33-ГЛАВА. Мамлекеттик суу фондусунун жерлери жана аларды пайдалануу тартиби	87

VII БӨЛҮМ

Мамлекеттик запас жерлер	
34-ГЛАВА. Мамлекеттик запас жерлер жана аларды берүү тартиби	89

VIII БӨЛҮМ

Мамлекеттик жер кадастры	
35-ГЛАВА. Мамлекеттик жер кадастры жана аны жүргүзүү тартиби	90

IX БӨЛҮМ

Мамлекеттик жерге орноштуруу	
36-ГЛАВА. Мамлекеттик жерге орноштуруу жана жерге орноштуруу документациясы	92

X БӨЛҮМ

Жер талаштарын чечүү	
37-ГЛАВА. Жер талаштарын чечүү тартиби	96

XI БӨЛҮМ

Жер закондорун бузгандык үчүн жоопкерчилик	
38-ГЛАВА. Жер закондорун бузгандык үчүн жоопкерчилик	102
Алфавиттик-предметтик көрсөткүч	106

Пролетарии всех стран, соединяйтесь!

ЗЕМЕЛЬНЫЙ КОДЕКС КИРГИЗСКОЙ ССР

ЗАКОН

КИРГИЗСКОЙ СОВЕТСКОЙ СОЦИАЛИСТИЧЕСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ОБ УТВЕРЖДЕНИИ ЗЕМЕЛЬНОГО КОДЕКСА КИРГИЗСКОЙ ССР

Верховный Совет Киргизской Советской Социалистической Республики постановляет:

1. Утвердить Земельный кодекс Киргизской ССР и ввести его в действие с 1 января 1972 года.
2. Поручить Президиуму Верховного Совета Киргизской ССР установить порядок введения в действие Земельного кодекса Киргизской ССР и привести законодательство Киргизской ССР в соответствие с Кодексом.

Председатель Президиума Верховного Совета
Киргизской ССР Т. Кулатов.

Секретарь Президиума Верховного Совета
Киргизской ССР Дж. Абдраева.

Фрунзе, 2 июля 1971 года.

№ 27—УШ

ЗЕМЕЛЬНЫЙ КОДЕКС КИРГИЗСКОЙ ССР

Великая Октябрьская социалистическая революция уничтожила полукрепостнический земельный строй царской России, обрекавший крестьянство на нищету и тормозивший развитие производительных сил страны, ликвидировала систему феодальных и полуфеодальных земельных отношений на территории Киргизии. Декретом «О земле» Второго Всероссийского съезда Советов от 26 октября (8 ноября) 1917 года частная собственность на землю была отменена навсегда, вся земля обращена во всенародное достояние и бесплатно передана трудящимся в пользование.

Государственная собственность на землю, возникшая в результате национализации, составляет основу земельных отношений в СССР, в состав которого на основе добровольного объединения и равноправия с другими союзными республиками входит Киргизская Советская Социалистическая Республика. Земля, служившая в условиях частной собственности орудием эксплуатации человека человеком, используется в СССР для развития производительных сил страны в интересах всего народа.

Государственная собственность на землю сыграла огромную роль в обеспечении победы социализма в СССР. Она создала возможность наиболее целесообразного размещения всех отраслей народного хозяйства и явилась одним из важнейших условий перехода к социалистическим формам землепользования.

С созданием в ходе социалистического строительства условий для массовой коллективизации разрозненных индивидуальных хозяйств крестьянство под руководством Коммунистической партии, при всемерной помощи и поддержке рабочего класса встало на путь социализма.

В результате претворения в жизнь ленинского кооперативного плана и победы колхозного строя крестьянский вопрос получил свое подлинное разрешение.

Государственная собственность на землю содействует созданию в нашей стране материально-технической базы коммунизма, постепенному переходу к коммунистическим общественным отношениям и ликвидации различия между городом и деревней.

Земля — важнейшее богатство советского общества — является главным средством производства в сельском хозяйстве и пространственным базисом размещения и развития всех отраслей народного хозяйства. Научно обоснованное, рациональное использование всех земель, охрана их и всемерное повышение плодородия почв является общенародной задачей.

ОБЩИЕ ПОЛОЖЕНИЯ

ОСНОВНЫЕ ПОЛОЖЕНИЯ

Статья 1. Задачи Земельного кодекса Киргизской ССР

Задачами Земельного кодекса Киргизской Советской Социалистической Республики являются регулирование земельных отношений в целях обеспечения рационального использования земель, создания условий повышения их эффективности, охрана прав социалистических организаций и граждан, укрепление законности в области земельных отношений.

Статья 2. Земельное законодательство Союза ССР и Киргизской ССР

Земельные отношения в Киргизской ССР регулируются Основами земельного законодательства Союза ССР и союзных республик и издаваемыми в соответствии с ними другими актами земельного законодательства Союза ССР, настоящим Кодексом и иными актами земельного законодательства Киргизской ССР.

Статья 3. Регулирование горных, лесных и водных отношений

Горные, лесные и водные отношения в Киргизской ССР регулируются специальным законодательством Союза ССР и Киргизской ССР.

Статья 4. Государственная собственность на землю

В соответствии с Конституцией СССР и Конституцией Киргизской ССР земля является государственной собственностью, то есть всенародным достоянием.

Земля состоит в исключительной собственности государства и предоставляется только в пользование. Действия, в прямой или скрытой форме нарушающие право исключительной государственной собственности на землю, запрещаются.

Статья 5. Единый государственный земельный фонд

Вся земля в Киргизской ССР входит в состав единого государственного земельного фонда, который в соответствии с основным целевым назначением земель состоит из:

- 1) земель сельскохозяйственного назначения, предоставленных в пользование колхозам, совхозам и другим землепользователям для сельскохозяйственных целей;
- 2) земель населенных пунктов (городов, поселков городского типа и сельских населенных пунктов);
- 3) земель промышленности, транспорта, курортов, заповедников и иного несельскохозяйственного назначения;
- 4) земель государственного лесного фонда;
- 5) земель государственного водного фонда;
- 6) земель государственного запаса.

Статья 6. Порядок отнесения земель к категориям и перевода их из одной категории в другую

Отнесение земель к категориям единого государственного фонда, перечисленным в статье 5 настоящего Ко-

Декса, производится в соответствии с основным целевым назначением земель.

Перевод земель из одной категории в другую производится в случаях изменения основного целевого назначения этих земель.

Отнесение земель к указанным категориям и перевод их из одной категории в другую производится в соответствии с перспективными планами использования единого государственного земельного фонда органами, принимающими решения о предоставлении этих земель, если иной порядок не предусмотрен законодательством Союза ССР и Киргизской ССР.

Статья 7. Компетенция Союза ССР в области регулирования земельных отношений

В соответствии с Основами земельного законодательства Союза ССР и союзных республик ведению Союза ССР в области регулирования земельных отношений подлежат:

1) распоряжение единым государственным земельным фондом в пределах, необходимых для осуществления полномочий Союза ССР в соответствии с Конституцией СССР;

2) установление основных положений землепользования и землеустройства;

3) установление перспективных планов рационального использования земельных ресурсов страны, обеспечивающих потребности сельскохозяйственного производства и других отраслей народного хозяйства;

4) установление планов общесоюзных мероприятий по мелиорации земель и других мероприятий по повышению плодородия почв, а также установление основных положений по охране почв от эрозии, засоления и других процессов, ухудшающих состояние почв;

5) установление государственного контроля за использованием земель;

6) установление единой для Союза ССР системы государственного учета земель, государственной регистрации землепользований и порядка ведения земельного кадастра;

7) установление порядка составления ежегодного земельного баланса СССР.

Статья 8. Компетенция Киргизской ССР в области регулирования земельных отношений

Ведению Киргизской ССР в области регулирования земельных отношений подлежат распоряжение в пределах республики единым государственным земельным фондом и установление перспективных планов его использования, установление порядка пользования землей и организации землеустройства, установление планов по мелиорации земель, борьбе с эрозией и повышению плодородия почв, а также регулирование земельных отношений по другим вопросам, если они не отнесены к компетенции Союза ССР.

Статья 9. Землепользователи

Земля в Киргизской ССР предоставляется в пользование:

колхозам, совхозам, другим сельскохозяйственным государственным, кооперативным, общественным предприятиям, организациям и учреждениям;

промышленным, транспортным, другим не сельскохозяйственным государственным, кооперативным, общественным предприятиям, организациям и учреждениям;

гражданам СССР.

В соответствии с Основами земельного законодатель-

ства Союза ССР и союзных республик в случаях, предусмотренных законодательством Союза ССР, земля может предоставляться в пользование и иным организациям и лицам.

Статья 10. Бесплатность пользования землей

Колхозам, совхозам, другим государственным, кооперативным, общественным предприятиям, организациям, учреждениям и гражданам СССР земля предоставляется в бесплатное пользование.

Статья 11. Сроки землепользования

Земля предоставляется в бессрочное или временное пользование.

Бессрочным (постоянным) признается землепользование без заранее установленного срока.

Земля, занимаемая колхозами, закрепляется за ними в бессрочное пользование, то есть навечно.

Временное пользование землей может быть краткосрочным — до трех лет и долгосрочным — от трех до десяти лет. В случае производственной необходимости эти сроки могут быть продлены на период, не превышающий соответственно сроков краткосрочного или долгосрочного временного пользования. Срок временного землепользования исчисляется со дня установления границ участка в натуре (на местности) и выдачи документа, удостоверяющего право землепользования.

Продление сроков временного пользования земельными участками производится органами, предоставившими эти участки.

Пастбища для отгонного животноводства могут предоставляться в долгосрочное пользование колхозам, совхозам и другим сельскохозяйственным предприятиям, организациям и учреждениям на срок до 25 лет.

ПОРЯДОК ПРЕДОСТАВЛЕНИЯ ЗЕМЕЛЬ В ПОЛЬЗОВАНИЕ

Статья 12. Предоставление земель в пользование

Предоставление земельных участков в пользование осуществляется в порядке отвода.

Отвод земельных участков производится на основании постановления Совета Министров Киргизской ССР, либо решения исполнительного комитета соответствующего Совета депутатов трудящихся в порядке, устанавливаемом законодательством Союза ССР, статьями 13—22 и 25 настоящего Кодекса и другим законодательством Киргизской ССР. В постановлениях или решениях о предоставлении земельных участков указываются цель, для которой они отводятся, и основные условия пользования землей.

Статья 13. Органы, имеющие право предоставления земель в пользование

Предоставление земельных участков в пользование производится:

- 1) Советом Министров Киргизской ССР — из всех земель независимо от размера земельного участка;
- 2) исполнительным комитетом областного Совета депутатов трудящихся — из земель государственного запаса, независимо от размера земельного участка; из земель сельскохозяйственного назначения и земель государственного лесного фонда, за исключением земель, указанных в части второй статьи 49 настоящего Кодекса; из земель промышленности, транспорта и иного несельскохозяйственного назначения, за исключением земель курортов и заповедников; из земель государственного

ства Союза ССР и союзных республик в случаях, предусмотренных законодательством Союза ССР, земля может предоставляться в пользование и иным организациям и лицам.

Статья 10. Бесплатность пользования землей

Колхозам, совхозам, другим государственным, кооперативным, общественным предприятиям, организациям, учреждениям и гражданам СССР земля предоставляется в бесплатное пользование.

Статья 11. Сроки землепользования

Земля предоставляется в бессрочное или временное пользование.

Бессрочным (постоянным) признается землепользование без заранее установленного срока.

Земля, занимаемая колхозами, закрепляется за ними в бессрочное пользование, то есть навечно.

Временное пользование землей может быть краткосрочным — до трех лет и долгосрочным — от трех до десяти лет. В случае производственной необходимости эти сроки могут быть продлены на период, не превышающий соответственно сроков краткосрочного или долгосрочного временного пользования. Срок временного землепользования исчисляется со дня установления границ участка в натуре (на местности) и выдачи документа, удостоверяющего право землепользования.

Продление сроков временного пользования земельными участками производится органами, предоставившими эти участки.

Пастбища для отгонного животноводства могут предоставляться в долгосрочное пользование колхозам, совхозам и другим сельскохозяйственным предприятиям, организациям и учреждениям на срок до 25 лет.

ПОРЯДОК ПРЕДОСТАВЛЕНИЯ ЗЕМЕЛЬ В ПОЛЬЗОВАНИЕ

Статья 12. Предоставление земель в пользование

Предоставление земельных участков в пользование осуществляется в порядке отвода.

Отвод земельных участков производится на основании постановления Совета Министров Киргизской ССР, либо решения исполнительного комитета соответствующего Совета депутатов трудящихся в порядке, устанавливаемом законодательством Союза ССР, статьями 13—22 и 25 настоящего Кодекса и другим законодательством Киргизской ССР. В постановлениях или решениях о предоставлении земельных участков указываются цель, для которой они отводятся, и основные условия пользования землей.

Статья 13. Органы, имеющие право предоставления земель в пользование

Предоставление земельных участков в пользование производится:

- 1) Советом Министров Киргизской ССР — из всех земель независимо от размера земельного участка;
- 2) исполнительным комитетом областного Совета депутатов трудящихся — из земель государственного запаса, независимо от размера земельного участка; из земель сельскохозяйственного назначения и земель государственного лесного фонда, за исключением земель, указанных в части второй статьи 49 настоящего Кодекса; из земель промышленности, транспорта и иного несельскохозяйственного назначения, за исключением земель курортов и заповедников; из земель государственного

водного фонда — в размере до десяти гектаров на одного землепользователя, а для строительства оросительных и осушительных каналов, железных и автомобильных дорог, магистральных трубопроводов, линий связи, электропередачи и других линейных сооружений — по нормам, утвержденным в установленном порядке;

3) исполнительным комитетом районного Совета депутатов трудящихся — из земель государственного запаса, а также из земель сельскохозяйственного назначения и земель государственного лесного фонда, за исключением земель, указанных в части второй статьи 49 настоящего Кодекса, из земель государственного водного фонда — в размере до пяти гектаров на одного землепользователя, а также в случаях, предусмотренных статьями 72, 98, 100, 107, 157 и 162 настоящего Кодекса;

4) исполнительным комитетом городского Совета депутатов трудящихся — из земель города;

5) исполнительным комитетом поселкового Совета депутатов трудящихся — из земель поселка;

6) исполнительным комитетом аилного, сельского Совета депутатов трудящихся — из земель аилного, сельского населенного пункта, не входящих в состав земель колхозов, совхозов и других сельскохозяйственных предприятий, а также из выделенных в его ведение земель государственного запаса.

Статья 14. Предоставление земельных участков, находящихся в пользовании

Предоставление земельного участка, находящегося в пользовании, другому землепользователю производится только после изъятия данного участка в порядке, предусмотренном законодательством Союза ССР, статьями 47—50 настоящего Кодекса и другим законодательством Киргизской ССР.

Статья 15. Первоочередное предоставление земель для нужд сельского хозяйства

Земли, признанные в установленном порядке пригодными для нужд сельского хозяйства, прежде всего должны предоставляться сельскохозяйственным предприятиям, организациям и учреждениям.

Статья 16. Предоставление земель для промышленности, транспорта и иных несельскохозяйственных нужд

Для строительства промышленных предприятий, жилых объектов, железных и автомобильных дорог, линий электропередачи, магистральных трубопроводов, а также для иных несельскохозяйственных нужд предоставляются земли несельскохозяйственного назначения или непригодные для сельского хозяйства, либо сельскохозяйственные угодья худшего качества. Предоставление для указанных целей земельных участков из земель государственного лесного фонда производится преимущественно за счет не покрытых лесом площадей или площадей, занятых кустарниками и малоценными насаждениями. Предоставление земельных участков под застройку на площадях залегания полезных ископаемых производится по согласованию с органами государственного горного надзора. Линии электропередачи, связи и прочие коммуникации проводятся главным образом вдоль дорог, существующих трасс и т. п.

Статья 17. Ходатайства предприятий, организаций и учреждений о предоставлении земельных участков в пользование

Предприятия, организации и учреждения, нуждающиеся в предоставлении им в пользование земельного

участка, возбуждают об этом ходатайство перед исполнительным комитетом районного Совета депутатов трудящихся по месту нахождения этого участка, если решение вопроса о его предоставлении отнесено к компетенции исполнительного комитета районного, областного Совета депутатов трудящихся или Совета Министров Киргизской ССР, а из земель городов, поселков городского типа, земель сельского населенного пункта, не входящих в состав земель колхозов, совхозов и других сельскохозяйственных предприятий, организаций и учреждений, и из земель государственного запаса, выделенных аилному, сельскому или поселковому Совету депутатов трудящихся,— соответственно перед исполнительным комитетом городского, аилного, сельского или поселкового Совета депутатов трудящихся.

В ходатайстве о предоставлении в пользование земельного участка указывается цель, для которой он необходим, размеры, место расположения участка с приложением документов, подтверждающих необходимость предоставления участка.

Статья 18. Рассмотрение ходатайств о предоставлении земельных участков

Получив ходатайство предприятий, организаций и учреждений о предоставлении земельного участка:

исполнительный комитет аилного, сельского, поселкового, городского Совета депутатов трудящихся рассматривает его и принимает соответствующее решение;

исполнительный комитет районного Совета депутатов трудящихся рассматривает его и принимает соответствующее решение в пределах своей компетенции, либо материалы вместе со своим решением представляет в исполнительный комитет областного Совета депутатов

трудящихся, Совет Министров Киргизской ССР — для решения вопроса по существу;

исполнительный комитет областного Совета депутатов трудящихся принимает соответствующее решение в пределах своей компетенции, либо материалы вместе со своим решением представляет в Совет Министров Киргизской ССР для решения вопроса по существу.

Статья 19. Сроки рассмотрения ходатайств о предоставлении земельного участка - в пользование

Ходатайства о предоставлении земельных участков рассматриваются и решаются по существу:

исполнительным комитетом аилного, сельского, поселкового, городского и районного Совета депутатов трудящихся — в месячный срок;

исполнительным комитетом областного Совета депутатов трудящихся — в месячный срок с момента получения материалов от исполнительного комитета районного Совета депутатов трудящихся;

Советом Министров Киргизской ССР — в двухмесячный срок с момента получения материалов от исполнительного комитета районного или областного Совета депутатов трудящихся.

Статья 20. Заявление граждан о предоставлении земельных участков в пользование

Граждане, нуждающиеся в предоставлении им в пользование земельного участка, подают об этом заявление в исполнительный комитет аилного, сельского, поселкового, районного или городского Совета депутатов трудящихся по месту нахождения земельного участка, а о предоставлении земельного участка во вторичное земле-

пользование — в органы управления колхоза или администрации предприятия, организации и учреждения.

Статья 21. Сроки рассмотрения заявлений граждан о предоставлении земельных участков в пользование

Заявление граждан о предоставлении земельного участка в пользование рассматривается исполнительным комитетом аилного, сельского, поселкового, районного, городского Совета депутатов трудящихся в месячный срок, а органом управления колхоза, администрацией совхоза, других предприятий и учреждений — в двухнедельный срок.

Статья 22. Порядок возбуждения и рассмотрения ходатайств и заявлений о предоставлении земельных участков в пользование

Порядок возбуждения и рассмотрения ходатайств и заявлений о предоставлении земельных участков в пользование устанавливается Советом Министров Киргизской ССР.

Статья 23. Запрещение пользоваться земельным участком до оформления права пользования

Приступать к пользованию предоставленным земельным участком до установления соответствующими землеустроительными органами границ этого участка в натуре (на местности) и выдачи документа, удостоверяющего право пользования землей, запрещается.

Статья 24. Государственный акт на право пользования землей

Право землепользования колхозов, совхозов и других землепользователей удостоверяется государственным

актами на право пользования землей. В соответствии с Основами земельного законодательства Союза ССР и союзных республик формы актов устанавливаются Советом Министров СССР.

Выдача государственных актов на право пользования землей производится исполнительными комитетами районных, городских Советов депутатов трудящихся.

Статья 25. Оформление права временного землепользования

При предоставлении земельных участков во временное пользование землепользователю выдается исполнительным комитетом районного, городского Совета депутатов трудящихся удостоверение на право временного пользования землей, содержащее наименование землепользователя, цель, срок землепользования и местонахождение земельного участка.

Форма удостоверения на право временного пользования землей устанавливается Советом Министров Киргизской ССР.

Глава 3

ПРАВА И ОБЯЗАННОСТИ ЗЕМЛЕПОЛЬЗОВАТЕЛЕЙ

Статья 26. Использование земельных участков по целевому назначению

Землепользователи имеют право и обязаны пользоваться земельными участками в тех целях, для которых они им предоставлены.

Использование земли для извлечения нетрудовых доходов запрещается.

Статья 27. Права землепользователей

В зависимости от целевого назначения каждого земельного участка, предоставленного в пользование, землепользователи имеют право в установленном порядке: возводить жилые, производственные, культурно-бытовые и иные строения и сооружения;

производить посевы сельскохозяйственных культур, посадку лесных, плодовых, декоративных и других насаждений;

пользоваться сенокосами, пастбищами и другими угодьями;

использовать для нужд хозяйства имеющиеся на земельном участке общераспространенные полезные ископаемые, торф и водные объекты, а также эксплуатировать другие полезные свойства земли.

Статья 28. Охрана прав землепользователей

Права землепользователей охраняются законом.

Землепользователь может быть частично или полностью лишен прав пользования предоставленным ему земельным участком только в порядке и по основаниям, указанным в законе.

Убытки, причиненные землепользователям, подлежат возмещению.

Статья 29. Восстановление нарушенных прав землепользователей

Нарушенные права землепользователей подлежат восстановлению в порядке, предусмотримом законодательством Союза ССР и Киргизской ССР.

Статья 30. Ограничение прав землепользователей

Права землепользователей могут быть ограничены за-

коном в государственных интересах, а также в интересах других землепользователей.

Статья 31. Обязанности землепользователей по рациональному использованию земельных участков

Землепользователи обязаны рационально использовать предоставленные им земельные участки, не совершать на своем участке действий, нарушающих интересы соседних землепользователей.

Статья 32. Обязанности предприятий, организаций и учреждений, разрабатывающих полезные ископаемые

Предприятия, организации и учреждения, разрабатывающие месторождения полезных ископаемых открытым или подземным способом, проводящие геологоразведочные, строительные или иные работы на предоставленных им во временное пользование сельскохозяйственных землях или лесных угодьях, обязаны за свой счет приводить эти земельные участки в состояние, пригодное для использования в сельском, лесном или рыбном хозяйстве, а при производстве указанных работ на других землях — в состояние, пригодное для использования их по назначению. Приведение земельных участков в пригодное состояние производится в ходе работ, а при невозможности этого — не позднее чем в течение года после завершения работ.

Конкретные условия, порядок и сроки приведения земельных участков в пригодное состояние указанными в части первой статьи предприятиями, организациями и учреждениями определяются органами, предоставившими эти участки.

При возврате земельного участка исполнительный комитет районного городского Совета депутатов трудящихся производит проверку выполненных работ по приведению земель в пригодное состояние с составлением соответствующего акта.

Земельный участок принимается только после приведения его в пригодное для использования состояние.

Статья 33. Обязанности землепользователей, проводящих работы с нарушением почвенного покрова

Предприятия, организации и учреждения, осуществляющие промышленное или иное строительство, разрабатывающие месторождения полезных ископаемых открытым способом, а также проводящие другие работы, связанные с нарушением почвенного покрова, обязаны снимать и хранить плодородный слой почвы в целях использования его для рекультивации земель и повышения плодородия малопродуктивных угодий.

Статья 34. Предоставление земельных участков во вторичное землепользование

Колхозы, совхозы, другие предприятия, организации и учреждения в установленных законом случаях могут предоставлять из закрепленных за ними земель земельные участки во вторичное пользование.

Порядок и условия вторичного землепользования определяются законодательством Союза ССР, статьями 72, 73, 84, 86—99, 101—104, 148, 156—160, 162 и 163 настоящего Кодекса и другим законодательством Киргизской ССР.

ОХРАНА ЗЕМЕЛЬ И ПОВЫШЕНИЕ ПЛОДОРОДИЯ ПОЧВ

Статья 35. Обязанность землепользователей по охране земель и повышению плодородия почв

Землепользователи обязаны проводить эффективные меры по повышению плодородия почв, осуществлять комплекс организационно-хозяйственных, агротехнических, лесомелиоративных и гидротехнических мероприятий по предотвращению ветровой и водной эрозии почв, не допускать засоления, заболачивания, загрязнения земель, зарастания их сорняками, а также других процессов, ухудшающих состояние почв.

Статья 36. Мероприятия по мелиорации и охране земель

Мероприятия по мелиорации и охране земель, защитному лесоразведению, по борьбе с эрозией почв и другие меры, направленные на коренное улучшение земель, предусматриваются в государственных планах развития народного хозяйства и осуществляются соответствующими министерствами, ведомствами и землепользователями.

Статья 37. Охрана земель сельскохозяйственного назначения

Специальной охране подлежат сельскохозяйственные угодья, особенно орошаемые и осушенные земли.

Колхозы, совхозы, другие предприятия, организации и учреждения, пользующиеся землями сельскохозяйствен-

ного назначения, обязаны охранять, восстанавливать и повышать плодородие почв.

Статья 38. Обязанность промышленных и строительных предприятий, организаций и учреждений по охране земель

Промышленные и строительные предприятия, организации и учреждения обязаны не допускать загрязнения сельскохозяйственных и других земель производственными и другими отходами, а также сточными водами.

Статья 39. Научно обоснованное использование земли

Колхозы, совхозы, другие предприятия, организации и учреждения, пользующиеся землями сельскохозяйственного назначения, обязаны применять достижения агротехнической науки и с этой целью иметь данные и сведения об их земельных участках, позволяющие научно обоснованно использовать земли, повышать плодородие почв и урожайность сельскохозяйственных культур.

Статья 40. Охрана почв от водной и ветровой эрозии и заболачивания при проведении строительных и других работ

При осуществлении агротехнических и лесохозяйственных работ, промышленного, дорожного, гидротехнического и других видов строительства запрещается применение способов осуществления этого строительства, ведущих к развитию водной и ветровой эрозии земель, заболачиванию и другим процессам, снижающим плодородие почв.

Статья 41. Охрана кормовых угодий

Землепользователи, в пользовании которых находятся кормовые угодья, обязаны принимать меры по их охране и улучшению.

В этих целях выпас скота и использование сенокосов должны производиться землепользователями с учетом сроков развития травостоя и состояния почвы.

Статья 42. Меры материального поощрения землепользователей, стимулирующие осуществление мероприятий по охране земель и повышению плодородия почв

В соответствии с Основами земельного законодательства Союза ССР и союзных республик законодательством Союза ССР и Кыргызской ССР могут быть установлены меры материального поощрения землепользователей, стимулирующие осуществление мероприятий по охране земель, повышению плодородия почв и вовлечению в сельскохозяйственный оборот неиспользуемых земель.

Глава 5

ПРЕКРАЩЕНИЕ ПРАВА ЗЕМЛЕПОЛЬЗОВАНИЯ

Статья 43. Основания прекращения права землепользования предприятий, организаций и учреждений

Право предприятий, организаций и учреждений на пользование предоставленной им землей подлежит прекращению соответственно полностью или частично в случаях:

- 1) мищования надобности в земельном участке;
- 2) истечения срока, на который был предоставлен земельный участок;
- 3) ликвидации предприятия, организации или учреждения;
- 4) возникновение необходимости изъятия земельного участка для других государственных или общественных нужд;
- 5) неосвоение в течение двух лет подряд предоставленного земельного участка.

Право землепользования может быть также прекращено в случае использования земельного участка не в соответствии с той целью, для которой он предоставлен.

Статья 44. Основания прекращения права землепользования граждан

Право граждан на пользование предоставленным земельным участком подлежит прекращению соответственно полностью или частично в случаях:

- 1) добровольного отказа от пользования земельным участком;
- 2) истечения срока, на который был предоставлен земельный участок;
- 3) переселение в другое постоянное место жительства всех членов двора или семьи;
- 4) прекращение трудовых отношений, в связи с которыми был предоставлен служебный надел, если иное не предусмотрено законодательством Союза ССР и Киргизской ССР;
- 5) смерти всех членов двора или семьи;
- 6) возникновения необходимости изъятия земельного участка для государственных или общественных нужд.

Право пользования земельным участком может быть прекращено в случаях:

- 1) совершения гражданином действий, предусмотренных статьями 204 и 205 настоящего Кодекса;
- 2) неиспользование в течение двух лет подряд земельного участка или использование его не в соответствии с той целью, для которой он предоставлен.

Статья 45. Порядок прекращения права землепользования предприятий, организаций и учреждений

Прекращение права землепользования предприятий, организаций и учреждений, за исключением случая, указанного в пункте 4 статьи 43 настоящего Кодекса, производится по решению органа, предоставившего земельный участок в пользование. В решении указывается срок прекращения права землепользования, определяется порядок дальнейшего использования земельного участка, а в необходимых случаях — находящихся на нем строений, сооружений, посевов и насаждений.

Статья 46. Порядок прекращения права землепользования граждан

Прекращение права землепользования граждан, за исключением случая, указанного в пункте 6 статьи 44 настоящего Кодекса, производится по решению органа, предоставившего земельный участок в пользование. В решении указывается срок прекращения права землепользования, определяется порядок дальнейшего использования земельного участка, а в необходимых случаях — находящихся на нем строений, сооружений, посевов и насаждений.

ПОРЯДОК ИЗЪЯТИЯ ЗЕМЕЛЬ ДЛЯ ГОСУДАРСТВЕННЫХ ИЛИ ОБЩЕСТВЕННЫХ НУЖД

Статья 47. Изъятие земель для государственных или общественных нужд

Изъятие земельного участка либо его части для государственных или общественных нужд производится на основании постановления Совета Министров Киргизской ССР, либо решения исполнительного комитета соответствующего Совета депутатов трудящихся в порядке, устанавливаемом законодательством Союза ССР, статьями 48—50 настоящего Кодекса и другим законодательством Киргизской ССР.

Изъятие земельных участков, как правило, не должно приводить к ухудшению условий землепользования, созданию чересполосицы, вклиниванию и другим неудобствам в использовании оставшихся после изъятия земель.

Статья 48. Компетенция органов по изъятию земель для государственных или общественных нужд

Совет Министров Киргизской ССР вправе решать вопросы об изъятии земельных участков для государственных или общественных нужд из всех земель независимо от размера участка.

Исполнительный комитет областного Совета депутатов трудящихся вправе решать вопросы об изъятии земельных участков из земель, указанных в пункте 2 статьи 13 настоящего Кодекса.

Исполнительный комитет городского, поселкового Совета депутатов трудящихся вправе решать вопросы об изъятии земельных участков соответственно из земель города, поселка.

Статья 49. Земли, изъятие которых допускается лишь в случаях особой необходимости

Изъятие участков из земель, находящихся в пользовании колхозов, совхозов, других сельскохозяйственных предприятий, организаций и учреждений, из земель, имеющих культурное либо научное значение, допускается лишь в случаях особой необходимости.

Изъятие орошаемых и осушенных земель, пашни, земельных участков, занятых многолетними плодовыми насаждениями и виноградниками, для сельскохозяйственных нужд, а также земель, занятых водоохранными, защитными и другими лесами первой группы, для использования в целях, не связанных с ведением лесного хозяйства, производится в исключительных случаях и только по постановлению Совета Министров Киргизской ССР.

Статья 50. Необходимость согласования и получения согласия при изъятии земельных участков для государственных и общественных нужд

Предприятия, организации и учреждения, заинтересованные в изъятии земельных участков для сельскохозяйственных нужд, обязаны до начала проектных работ предварительно согласовать с землепользователями и органами, осуществляющими государственный контроль за использованием земель, место расположения объек-

та и примерные размеры намечаемой к изъятию площади.

Изъятие участков из земель, находящихся в пользовании колхозов, может производиться только с согласия общих собраний членов колхозов или собраний уполномоченных, а из земель, находящихся в пользовании совхозов, других государственных, кооперативных, общественных предприятий, организаций, учреждений союзного или республиканского подчинения, — по согласованию с землепользователями и с соответствующими министерствами и ведомствами Союза ССР, Киргизской ССР или другой союзной республики.

Статья 51. Выделение земельных участков без исключения их из состава земель основного землепользователя

Совет Министров Киргизской ССР и исполнительные комитеты областных Советов депутатов трудящихся могут выделять земельные участки без исключения их из состава земель основного землепользователя государственным, кооперативным и общественным предприятиям, организациям и учреждениям для ведения охотничьего и рыбного хозяйства, устройства посадочных площадок сельскохозяйственной авиации, дорог местного значения, подъездных путей к объектам и других целей.

Права и обязанности землепользователей на выделяемых участках, сроки и условия их использования устанавливаются в постановлении Совета Министров Киргизской ССР или решении исполнительного комитета областного Совета депутатов трудящихся о выделении этих земель.

**ПОРЯДОК ИСПОЛЬЗОВАНИЯ
ЗЕМЕЛЬНЫХ УЧАСТКОВ
ДЛЯ ИЗЫСКАТЕЛЬСКИХ РАБОТ**

Статья 52. Право предприятий, организаций и учреждений на производство изыскательских работ

Предприятия, организации и учреждения, осуществляющие геологосъемочные, поисковые, геодезические и другие изыскательские работы, могут проводить эти работы на всех землях в порядке, устанавливаемом законодательством Союза ССР, статьями 53—55 настоящего Кодекса и другим законодательством Киргизской ССР, без изъятия земельных участков у землепользователей. Сроки начала и место указанных работ согласовываются с землепользователями, а при недостижении соглашения определяются исполнительными комитетами районных или городских Советов депутатов трудящихся.

Статья 53. Порядок получения разрешения на занятие земельных участков для изыскательских работ

Предприятия, организации и учреждения, осуществляющие изыскательские работы, подают заявку на занятие земельного участка с приложением необходимых документов в исполнительный комитет районного или городского Совета депутатов трудящихся, которые вместе со своим заключением в 15-дневный срок представляют материалы в исполнительный комитет областного Совета депутатов трудящихся, а в районах республиканского подчинения — в Совет Министров Киргизской ССР.

Разрешение на занятие земельных участков для производства изыскательских работ дается Советом Министров Киргизской ССР или исполнительным комитетом областного Совета депутатов трудящихся на срок до одного года. На основании этого разрешения исполнительный комитет районного, городского Совета депутатов трудящихся по месту нахождения земельного участка выдает свидетельство на право занятия земельного участка для проведения изыскательских работ.

На орошаемых и осушенных землях, пашне, земельных участках, занятых многолетними плодовыми насаждениями, виноградниками, водоохранными, защитными и другими лесами первой группы, на землях курортов, заповедников, заказников и памятников природы изыскательские работы могут проводиться только с разрешения Совета Министров Киргизской ССР.

Статья 54. Права предприятий, организаций и учреждений, осуществляющих изыскательские работы

Предприятия, организации и учреждения, осуществляющие изыскательские работы, имеют право на земельных участках производить в установленном порядке предусмотренные планом работы, возводить сооружения и строения временного типа для производственных, жилищных и культурно-бытовых нужд, использовать для нужд хозяйства имеющиеся на земельном участке общераспространенные полезные ископаемые и водные объекты.

Статья 55. Обязанности предприятий, организаций и учреждений, проводящих изыскательские работы

Предприятия, организации и учреждения, проводящие изыскательские работы, обязаны за свой счет при-

водить земельные участки в состояние, пригодное для использования их по назначению. Приведение земельных участков в пригодное состояние производится в ходе работ, а при невозможности этого — не позднее чем в месячный срок после завершения работ, исключая период промерзания почвы.

При производстве на земельных участках изыскательских работ предприятия, организации и учреждения должны принимать меры к обеспечению сохранности посевов, насаждений, лесов, вод и других природных объектов, а также водопроводов, газопроводов, канализации, мелиоративных систем и иных сооружений.

Глава 8

ВОЗМЕЩЕНИЕ УБЫТКОВ И ПОТЕРЬ СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННОГО ПРОИЗВОДСТВА, СВЯЗАННЫХ С ИЗЪЯТИЕМ ИЛИ ВРЕМЕННЫМ ЗАНЯТИЕМ ЗЕМЕЛЬНЫХ УЧАСТКОВ

Статья 56. Возмещение землепользователям убытков, причиненных изъятием или временным занятием земельных участков

Убытки, причиненные землепользователям изъятием земельных участков для государственных или общественных нужд либо временным занятием земельных участков, подлежат возмещению.

Согласно Основам земельного законодательства Союза ССР и союзных республик возмещение убытков производится предприятиями, организациями и учрежде-

ниями, которым отводятся земельные участки, в соответствии с положением, утвержденным Советом Министров СССР.

Статья 57. Возмещение потерь сельскохозяйственного производства, связанных с изъятием земель для несельскохозяйственных нужд

Предприятия, организации, учреждения, которым отводятся для строительства и иных несельскохозяйственных нужд земельные участки, занятые сельскохозяйственными угодьями, возмещают потери сельскохозяйственного производства, связанные с изъятием этих участков (помимо возмещения убытков землепользователям согласно статье 56 настоящего Кодекса).

Согласно Основам земельного законодательства Союза ССР и союзных республик размеры и порядок определения подлежащих возмещению потерь сельскохозяйственного производства, а также порядок использования соответствующих средств устанавливаются Советом Министров СССР.

Глава 9

ГОСУДАРСТВЕННЫЙ КОНТРОЛЬ ЗА ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ ЗЕМЕЛЬ

Статья 58. Задачи государственного контроля за использованием земель

Государственный контроль за использованием всех земель имеет своей задачей обеспечить соблюдение министерствами, ведомствами, государственными, коопера-

тивными, общественными предприятиями, организациями и учреждениями, а также гражданами земельного законодательства, порядка пользования землей, правильности ведения земельного кадастра и землеустройства в целях рационального использования и охраны земель.

Статья 59. Органы, осуществляющие государственный контроль за использованием земель

Государственный контроль за использованием всех земель осуществляется Советами депутатов трудящихся, их исполнительными и распорядительными органами, а также специально уполномоченными на то государственными органами в порядке, устанавливаемом законодательством Союза ССР.

РАЗДЕЛ II

ЗЕМЛИ СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННОГО НАЗНАЧЕНИЯ

Глава 10

ОСНОВНЫЕ ПОЛОЖЕНИЯ

Статья 60. Понятие земель сельскохозяйственного назначения

Землями сельскохозяйственного назначения признаются все земли, предоставленные для нужд сельского хозяйства или предназначенные для этих целей.

Статья 61. Использование земель сельскохозяйственного назначения

Земли сельскохозяйственного назначения используются социалистическими сельскохозяйственными предприятиями, организациями и учреждениями в соответствии с планами развития сельского хозяйства в целях удовлетворения возрастающих потребностей народного хозяйства в сельскохозяйственной продукции.

Внутрихозяйственное использование земель, предоставленных сельскохозяйственным предприятиям, организациям и учреждениям, осуществляется в соответствии с проектами землеустройства, утверждаемыми в порядке, предусмотренном статьей 184 настоящего Кодекса.

Статья 62. Размещение объектов внутрихозяйственного строительства

Объекты внутрихозяйственного строительства колхозов, совхозов и других сельскохозяйственных предприятий, организаций и учреждений размещаются в соответствии с утвержденной схемой районной планировки, проектами внутрихозяйственного землеустройства, орошения, осушения и генеральными планами застройки населенных пунктов. При отсутствии этих документов места размещения объектов внутрихозяйственного строительства определяются исполнительным комитетом районного Совета депутатов трудящихся.

Использование для строительства объектов, непосредственно не связанных с сельскохозяйственным производством, орошаемых и осушенных земель, пашни, поливных лугов, площадей, занятых ценными плодовыми насаждениями и виноградниками, может быть допущено в случаях особой необходимости по решению исполнительного комитета областного Совета депутатов трудя-

щихся, а в районах республиканского подчинения — по постановлению Совета Министров Киргизской ССР.

Статья 63. Изменение площадей высокопродуктивных земель

Уменьшение площадей орошаемых и осушенных земель, пашни, ценных многолетних плодовых насаждений и виноградников, а также иных высокопродуктивных угодий, в том числе и перевод их в менее продуктивные угодья, не допускается, за исключением случаев особой необходимости и только по постановлению Совета Министров Киргизской ССР.

Статья 64. Предоставление в пользование земель сельскохозяйственного назначения

Земли сельскохозяйственного назначения предоставляются в бессрочное пользование:

колхозам, совхозам, другим сельскохозяйственным государственным, кооперативным, общественным предприятиям и организациям — для ведения сельского хозяйства;

научно-исследовательским, учебным и другим сельскохозяйственным учреждениям — для ведения полевых исследований, практического применения и распространения достижений науки и передового опыта в сельском хозяйстве, а также для производственных целей;

несельскохозяйственным предприятиям, организациям и учреждениям — для ведения подсобного сельского хозяйства;

гражданам — для ведения личного хозяйства без применения наемного труда.

Предприятиям, организациям и учреждениям могут предоставляться земельные участки для коллективного садоводства и огородничества в порядке и на условиях,

установленных статьями 101—104 настоящего Кодекса и другим законодательством Киргизской ССР.

Кроме земель, предоставленных в бессрочное пользование, указанных в настоящей статье, землепользователям могут предоставляться земли и во временное пользование.

Статья 65. Изменение границ и размеров землепользований

Изменение границ и размеров землепользований колхозов, совхозов, других государственных сельскохозяйственных предприятий и организаций, а также научно-исследовательских, учебно-опытных и иных сельскохозяйственных учреждений при укрупнении и разукрупнении хозяйств, перераспределении земель между землепользователями может производиться на основании научно обоснованных проектов землеустройства в порядке, предусмотренном статьями 180 и 183 настоящего Кодекса.

Изменение границ землепользований колхозов может осуществляться только с согласия общего собрания членов колхоза или собрания уполномоченных.

Изменение границ и размеров землепользований хозяйств союзного или республиканского подчинения производится по согласованию с соответствующими министерствами и ведомствами.

Статья 66. Изменение границ и размеров землепользований при укрупнении и разукрупнении хозяйств

При укрупнении в установленном порядке колхозов, совхозов, других государственных сельскохозяйственных предприятий и организаций, а также научно-исследовательских учреждений, учебно-опытных и иных сельскохо-

зяйственных учреждений их земельные участки объединяются по решению исполнительного комитета областного Совета депутатов трудящихся, а в районах республиканского подчинения — по постановлению Совета Министров Киргизской ССР в единый земельный массив, который закрепляется за вновь образованным хозяйством по государственному акту на право пользования землей.

В случае разукрупнения в установленном порядке перечисленных хозяйств земельные участки, находящиеся в их пользовании, делятся по постановлению Совета Министров Киргизской ССР, решению исполнительного комитета областного Совета депутатов трудящихся между вновь образованными хозяйствами, которым выдаются государственные акты на право пользования землей.

Статья 67. Обязанности землепользователей по использованию земель сельскохозяйственного назначения

Колхозы, совхозы, другие предприятия, организации и учреждения, пользующиеся землями сельскохозяйственного назначения, на основе достижений науки и передового опыта, с учетом местных условий, обязаны:

1) предусматривать в планах организационно-хозяйственного устройства и производственно-финансовых планах конкретные мероприятия по повышению плодородия почв и рациональному использованию земель;

2) внедрять в соответствии с зональными условиями и специализацией хозяйств наиболее эффективные системы земледелия, экономически выгодные севообороты, вовлекать в сельскохозяйственное производство неиспользуемые земли;

3) развивать орошение, осушение и обводнение зе-

мель, улучшать луга и пастбища, производить известкование и гипсование почв;

4) принимать меры против эрозии почв, заболачивания и засоления земель, осуществлять посадку защитных насаждений, облесение и закрепление песков, оврагов и крутых склонов, не допускать загрязнения почв;

5) очищать сельскохозяйственные угодья от камней, мелкокося и кустарников, вести борьбу с сорняками, вредителями и болезнями сельскохозяйственных растений.

Статья 68. Предоставление и использование отгонных и других пастбищ

За колхозами, совхозами и другими сельскохозяйственными предприятиями Советом Министров Киргизской ССР могут закрепляться во временное пользование отгонные и другие пастбищные угодья из земель государственного запаса и государственного лесного фонда.

На указанных пастбищах колхозы, совхозы и другие сельскохозяйственные предприятия имеют право строить животноводческие помещения, жилые, культурно-бытовые и другие объекты, сооружать мосты, водопой и т. п.

Статья 69. Использование пастбищ на землях колхозов, совхозов и других землепользователей

Пастбища на землях, закрепленных в постоянное пользование за колхозами, совхозами и другими сельскохозяйственными предприятиями, используются ими в соответствии с проектами внутрихозяйственного землеустройства.

Статья 70. Земельные участки под скотопрогонные трассы

Скотопрогонные трассы устанавливаются в порядке,

определяемом Советом Министров Киргизской ССР, и в размерах:

скотопрогоны шириной не более 100 метров, а в зоне земель орошаемого земледелия — 50 метров;

скотоостановочные площадки — в зависимости от количества перегоняемого скота и периода восстановления травостоя.

Пути, сроки и порядок прогона скота внутри одного или нескольких землепользований устанавливаются исполнительным комитетом районного, городского Совета депутатов трудящихся, а при прогоне скота по территории двух или нескольких районов — исполнительным комитетом областного Совета депутатов трудящихся, а в районах республиканского подчинения — Советом Министров Киргизской ССР.

Статья 71. Использование земель скотопрогонных трасс

Предприятия, организации и учреждения, пользующиеся землями скотопрогонных трасс, обязаны устраивать площадки для водопоя и отдыха скота, возводить строения и сооружения, обеспечивающие нормальную эксплуатацию трассы, беспрепятственно допускать в согласованные с органами ветеринарного надзора сроки перегона скота других хозяйств по трассам и пользование имеющимися на них сооружениями и устройствами.

Статья 72. Порядок и условия предоставления землепользователями сельскохозяйственных земель во временное пользование другим землепользователям

Колхозы, совхозы, другие государственные сельскохозяйственные предприятия и организации, не использующие временно часть закрепленных за ними сельскохозяй-

ственных угодий, могут передавать эти угодья во временное пользование нуждающимся в них колхозам, совхозам и другим хозяйствам по решению исполнительного комитета районного Совета депутатов трудящихся. Хозяйство, получившее на определенный срок земельный участок, возмещает землепользователю неиспользованные затраты соответственно времени пользования землей.

Передача части земельных угодий одного хозяйства в постоянное пользование другому хозяйству производится в порядке, предусмотренном статьями 12—16, 23—25 настоящего Кодекса.

Глава 11

ЗЕМЛЕПОЛЬЗОВАНИЕ КОЛХОЗОВ

Статья 73. Земли общественного пользования и приусадебные земли колхозов

Земли, предоставленные колхозу по государственному акту на бессрочное (вечное) пользование, состоят из земель общественного пользования и приусадебных земель. Приусадебные земли отграничиваются в натуре от земель общественного пользования.

Статья 74. Назначение земель общественного пользования колхоза

Земли общественного пользования используются колхозом для укрепления и развития общественного хозяйства и увеличения производства сельскохозяйственной продукции путем интенсификации, широкого осуществления химизации и мелнирации земель.

Статья 75. Порядок увеличения приусадебных земель колхозов

При недостатке приусадебных земель для предоставления колхозным дворам земельных участков по нормам, предусмотренным уставом колхоза, допускается увеличение площади приусадебных земель за счет земель общественного пользования по решению общего собрания членов колхоза или собрания уполномоченных, утверждаемому исполнительным комитетом областного Совета депутатов трудящихся, а в районах республиканского подчинения — Советом Министров Киргизской ССР.

Статья 76. Внутрихозяйственное использование земель, закрепленных за колхозами

Внутрихозяйственное использование земель, закрепленных за колхозами, осуществляется на основе устава колхоза в соответствии с законодательством Союза ССР, настоящим Кодексом и другим законодательством Киргизской ССР.

Глава 12

ЗЕМЛЕПОЛЬЗОВАНИЕ СОВХОЗОВ И ДРУГИХ ГОСУДАРСТВЕННЫХ СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ, ОРГАНИЗАЦИЙ И УЧРЕЖДЕНИЙ

Статья 77. Земли основного (производственного) назначения и приусадебные земли

Земли, предоставленные совхозам и другим государственным сельскохозяйственным предприятиям, организациям и учреждениям, состоят из земель основного

(производственного) назначения и приусадебных земель.

Статья 78. Использование земель основного (производственного) назначения совхозов и других государственных сельскохозяйственных предприятий, организаций и учреждений

Земли основного (производственного) назначения совхозов и других государственных сельскохозяйственных предприятий, организаций и учреждений используются в первую очередь для развития сельскохозяйственного производства в соответствии с проектами внутрихозяйственного землеустройства и их производственными планами.

Земельные участки закрепляются за производственными подразделениями совхозов и других государственных сельскохозяйственных предприятий, организаций и учреждений для выполнения возложенных на них задач.

Статья 79. Приусадебные земли совхозов и других государственных сельскохозяйственных предприятий, организаций и учреждений

Из земель, предоставленных в пользование совхозу или иному государственному, сельскохозяйственному предприятию, организации и учреждению для сельскохозяйственных нужд, в соответствии с утвержденным проектом внутрихозяйственного землеустройства выделяются и отграничиваются в натуре приусадебные земли, предназначенные для предоставления рабочим и служащим приусадебных земельных участков в пределах норм, установленных статей 92 настоящего Кодекса.

Статья 80. Увеличение приусадебных земель совхозов и других сельскохозяйственных предприятий, организаций и учреждений

При недостатке приусадебных земель для обеспечения рабочих и служащих приусадебными участками по ходатайству руководителей хозяйств площадь этих земель может быть увеличена с разрешения исполнительного комитета областного Совета депутатов трудящихся, а в районах республиканского подчинения — Совета Министров Киргизской ССР.

Статья 81. Землепользование научно-исследовательских, учебных и других сельскохозяйственных учреждений

Научно-исследовательские институты, селекционные и опытные станции, учебные заведения и другие сельскохозяйственные учреждения используют предоставленные им земли в соответствии с утвержденными в установленном порядке планами и программами научно-исследовательских, опытных и учебных работ, а также планами их производственной деятельности.

Глава 13

ЗЕМЛЕПОЛЬЗОВАНИЕ НЕСЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ, ОРГАНИЗАЦИЙ И УЧРЕЖДЕНИЙ

Статья 82. Предоставление земель несельскохозяйственным предприятиям, организациям и учреждениям для ведения подсобного сельского хозяйства

Несельскохозяйственным предприятиям, организациям и учреждениям земли сельскохозяйственного назна-

чения предоставляются для ведения подсобного сельского хозяйства в целях производства сельскохозяйственных продуктов и улучшения снабжения ими общественных столовых, детских дошкольных учреждений, больниц, домов престарелых и инвалидов, домов отдыха, санаториев и т. п.

Статья 83. Землепользование общеобразовательных школ, высших и средних специальных учебных заведений

Общеобразовательным школам, высшим и средним специальным учебным заведениям предоставляются земельные участки для производственного обучения, практики учащихся и студентов.

Глава 14

**ЗЕМЛЕПОЛЬЗОВАНИЕ
МЕЖКОЛХОЗНЫХ, ГОСУДАРСТВЕННО-
КОЛХОЗНЫХ И ИНЫХ
ГОСУДАРСТВЕННО-КООПЕРАТИВНЫХ
ПРЕДПРИЯТИЙ, ОРГАНИЗАЦИЙ И
УЧРЕЖДЕНИЙ**

Статья 84. Землепользование межколхозных, государственно-колхозных и иных государственно-кооперативных предприятий, организаций и учреждений сельскохозяйственного направления

Межколхозным, государственно-колхозным и иным государственно-кооперативным предприятиям, организациям и учреждениям сельскохозяйственного направления

для организации производства и переработки сельскохозяйственных продуктов, заготовки и производства строительных материалов и для других целей земельные участки предоставляются:

— из земель колхозов, на землях которых образуются указанные предприятия, организации и учреждения — по решению общего собрания колхозников или собрания уполномоченных, утверждаемому исполнительным комитетом районного Совета депутатов трудящихся;

— из земель совхозов и иных государственных сельскохозяйственных предприятий, организаций и учреждений — по решению администрации этих предприятий, организаций и учреждений, утверждаемому исполнительным комитетом районного, городского Совета депутатов трудящихся.

Если указанные предприятия, организации и учреждения являются межрайонными — решения о предоставлении земельного участка утверждаются исполнительным комитетом областного Совета депутатов трудящихся, а в районах республиканского подчинения — Советом Министров Киргизской ССР.

Статья 85. Землепользование межколхозных, государственно-колхозных и иных государственно-кооперативных предприятий, организаций и учреждений несельскохозяйственного направления

Межколхозным, государственно-колхозным и иным государственно-кооперативным предприятиям, организациям и учреждениям несельскохозяйственного направления (межхозяйственным строительным организациям, предприятиям по производству строительных материалов и т. п.) земельные участки предоставляются в порядке изъятия земель для государственных и общественных

нужд, предусмотренном статьями 47—50 настоящего Кодекса.

При производстве работ по договору о совместной деятельности (возведение водохозяйственных сооружений и устройств, строительство дорог, спортивных сооружений и т. п.) выделяются земельные участки из земель одного или нескольких участников договора.

Глава 15

ПРИУСАДЕБНОЕ ЗЕМЛЕПОЛЬЗОВАНИЕ СЕМЬИ КОЛХОЗНИКА (КОЛХОЗНОГО ДВОРА)

Статья 86. Право семьи колхозника (колхозного двора) на приусадебный земельный участок

Каждый колхозный двор имеет право на приусадебный земельный участок, предоставляемый в порядке и в пределах норм, предусмотренных уставом колхоза.

Приусадебный земельный участок, предоставленный семье колхозника (колхозному двору), используется для возведения жилого дома, хозяйственных построек, под огород, сад и для других нужд.

Статья 87. Сохранение за колхозным двором права пользования приусадебным земельным участком

Право на предоставленный приусадебный участок сохраняется за колхозными дворами, в которых единственный трудоспособный член двора призван на действительную срочную военную службу в ряды Вооруженных Сил

СССР или состоит на выборной должности, поступил на учебу, временно перешел на другую работу с согласия колхоза или в порядке организованного набора, а также когда в составе колхозного двора остались только несовершеннолетние.

Право пользования приусадебным участком сохраняется также за колхозными дворами, все члены которых потеряли трудоспособность вследствие старости или инвалидности.

Во всех других случаях вопрос о сохранении приусадебного земельного участка решается общим собранием членов колхоза или собранием уполномоченных.

Статья 88. Предоставление приусадебного участка при разделе колхозного двора

Раздел колхозного двора не влечет за собой раздела приусадебного участка. Вновь образованному колхозному двору после регистрации раздела исполнительным комитетом аилного, сельского, поселкового Совета депутатов трудящихся предоставляется земельный участок из состава приусадебных земель в порядке и в пределах норм, предусмотренных уставом колхоза.

Статья 89. Размеры приусадебных земельных участков колхозного двора при компактной застройке сельского населенного пункта

При осуществлении компактной застройки сельских населенных пунктов колхоз выделяет колхозникам около их жилых домов (квартир) приусадебные участки в меньшем размере, предоставляя им остальную часть земельного участка за пределами жилой зоны населенного пункта. При этом общая земельная площадь, выделенная в пользование семье колхозника (колхозному двору),

не должна превышать размера приусадебного участка, предусмотренного уставом колхоза.

Глава 16

ПРИУСАДЕБНОЕ ЗЕМЛЕПОЛЬЗОВАНИЕ РАБОЧИХ И СЛУЖАЩИХ СОВХОЗОВ И ДРУГИХ ГРАЖДАН, ПРОЖИВАЮЩИХ В СЕЛЬСКОЙ МЕСТНОСТИ

Статья 90. Предоставление приусадебных земельных участков рабочим и служащим совхозов и другим гражданам, проживающим в сельской местности

Совхозы и другие государственные сельскохозяйственные предприятия, организации и учреждения предоставляют приусадебные земельные участки или огороды из земель, предназначенных для этих целей, постоянным рабочим и служащим, а также учителям, врачам и другим специалистам, работающим и проживающим в сельской местности.

Колхоз по решению общего собрания членов колхоза или собрания уполномоченных предоставляет приусадебные земельные участки учителям, врачам и другим специалистам, работающим и проживающим в сельской местности.

Рабочим, служащим, пенсионерам и инвалидам, проживающим в сельской местности, при наличии свободных приусадебных земель в колхозах, совхозах, других государственных сельскохозяйственных предприятиях, организациях и учреждениях приусадебные участки могут предоставляться соответственно по решению общего

собрания членов колхоза или собрания уполномоченных либо администрации совхоза, предприятия, организации и учреждения, утверждаемому исполнительным комитетом аилного, сельского Совета депутатов трудящихся.

Статья 91. Сохранение приусадебных участков в прежних размерах за рабочими, служащими и другими гражданами, проживающими в сельской местности

Приусадебные участки в прежних размерах сохраняются за указанными в статье 90 настоящего Кодекса рабочими и служащими при переходе их на пенсию по старости или инвалидности, а также за семьями рабочих и служащих, призванных на действительную срочную военную службу в ряды Вооруженных Сил СССР или поступивших на учебу, — на весь срок нахождения на военной службе либо в учебном заведении.

Статья 92. Предоставление приусадебных земельных участков рабочим и служащим совхозов и другим лицам при компактной застройке сельских населенных пунктов

При осуществлении компактной застройки сельских населенных пунктов совхоз и другие государственные сельскохозяйственные предприятия, организации и учреждения выделяют рабочим, служащим и другим лицам, проживающим в сельской местности, около их жилых домов (квартир) приусадебные участки в меньшем размере против установленных норм, предоставляя им остальную часть земельного участка за пределами жилой зоны населенного пункта. При этом общая земельная площадь, выделенная в пользование рабочих и служащих совхозов и других граждан, проживающих в сельской

местности, не должна превышать установленного размера приусадебного участка.

Статья 93. Пользование приусадебным земельным участком при переходе права собственности на строение в сельской местности

Переход права собственности на жилой дом и надворные постройки в результате купли-продажи, наследования и дарения не влечет за собой перехода права пользования земельным участком, на котором эти строения расположены.

Предоставление приусадебного земельного участка лицу, к которому перешло право собственности на жилое строение, производится в порядке, предусмотренном статьей 90 настоящего Кодекса.

Статья 94. Нормы приусадебных земельных участков, предоставляемых рабочим и служащим совхозов и другим гражданам, проживающим в сельской местности

Приусадебные земельные участки предоставляются в пределах следующих норм на семью:

1) постоянным рабочим, служащим и специалистам совхозов и других государственных сельскохозяйственных предприятий, организаций и учреждений, работающим и проживающим в сельской местности, — до 0,15 гектара на поливных и до 0,25 гектара на неполивных землях;

2) постоянным рабочим и служащим, учителям, врачам и другим специалистам, работающим и проживающим в сельской местности, — до 0,15 гектара на поливных и до 0,25 гектара на неполивных землях. Перечень категорий рабочих и служащих, указанных в настоящем

пункте, устанавливается Советом Министров Киргизской ССР;

3) постоянным рабочим и служащим, работающим и проживающим в сельской местности, на которых не распространяются пункты 1 и 2 настоящей статьи, а также пенсионерам и инвалидам, проживающим в сельской местности, — до 0,08 гектара на поливных и до 0,15 гектара на неполивных землях.

В площадь приусадебного земельного участка включаются земли, занятые жилыми и хозяйственными постройками, плодовыми и другими насаждениями.

В пользование рабочим и служащим и другим гражданам, проживающим в сельской местности, сверх норм могут предоставляться мелкие земельные участки, образовавшиеся в результате упорядочения землепользования, если невозможно использовать их для производственных нужд колхозов, совхозов и иных предприятий и организаций или передать другим гражданам.

Статья 95. Право рабочих и служащих, имеющих приусадебные земельные участки, на огороды

Рабочим и служащим, имеющим приусадебные участки менее установленного размера, могут дополнительно предоставляться земельные участки под индивидуальные огороды с тем, чтобы общая площадь приусадебного участка и огорода не превышала максимального размера, установленного статьей 94 настоящего Кодекса.

Статья 96. Сохранение приусадебных земельных участков при преобразовании колхозов в совхозы

За бывшими членами колхозов, преобразованных в совхозы, сохраняются приусадебные земельные участки,

которыми они пользовались в колхозах, в размерах, не превышающих норму, установленную уставом колхоза, если эти лица перешли на постоянную работу в совхозы, образованные на землях данных колхозов.

За престарелыми нетрудоспособными лицами, бывшими членами колхозов, преобразованных в совхозы, сохраняются приусадебные земельные участки, которыми они пользовались в колхозах, в размерах, не превышающих норму, установленную уставом колхоза.

Статья 97. Предоставление земельных участков рабочим, служащим и другим лицам, проживающим в сельской местности, под индивидуальные огороды

Земельные участки под индивидуальные огороды рабочим, служащим и другим лицам, проживающим в сельской местности, могут выделяться:

из земель, закрепленных за предприятиями, организациями и учреждениями — по решению администрации данного предприятия, организации и учреждения;

из земель сельских населенных пунктов, государственного запаса и государственного лесного фонда — по решению исполнительного комитета аилного, сельского, поселкового Совета депутатов трудящихся.

Земельные участки для индивидуального огородничества предоставляются сроком до пяти лет.

ПРЕДОСТАВЛЕНИЕ ЗЕМЕЛЬНЫХ УЧАСТКОВ ДЛЯ ВЫПАСА СКОТА И СЕНОКОШЕНИЯ

Статья 98. Выделение рабочим и служащим совхозов и другим гражданам, проживающим в сельской местности, земельных участков для выпаса скота

Перечисленным в статье 90 настоящего Кодекса категориям граждан, имеющим скот в личной собственности, выделяются земельные участки для выпаса скота из земель государственного запаса, государственного лесного фонда, городов, поселков городского типа, а также земель сельскохозяйственного назначения.

Земельные участки для выпаса скота выделяются по решению исполнительного комитета районного Совета депутатов трудящихся, а в пределах населенных пунктов — по решению исполнительного комитета городского, аилного, сельского, поселкового Совета депутатов трудящихся.

При отсутствии таких земель участки для выпаса скота могут выделяться из земель колхозов, совхозов, других сельскохозяйственных предприятий, организаций и учреждений с возмещением владельцами скота землепользователям расходов по содержанию и улучшению этих участков. Размеры расходов по содержанию и улучшению этих участков определяются землепользователем и утверждаются исполнительным комитетом районного, городского, аилного, сельского, поселкового Совета депутатов трудящихся.

Выделение участков для выпаса скота производится по решению общего собрания членов колхоза или собрания уполномоченных либо администрации совхоза, предприятия, организации, учреждения.

Статья 99. Выделение пастбищ и сенокосов колхозным дворам

В соответствии с уставом колхоза колхозным дворам выделяются пастбища для их скота.

Для обеспечения кормами скота, находящегося в личной собственности колхозников, колхозным дворам выделяются участки для заготовки сена из земель государственного запаса, государственного лесного фонда, земель населенных пунктов и неиспользуемых в общественном хозяйстве земель колхозов.

Участки для сенокосения из неиспользуемых в общественном хозяйстве земель колхозов выделяются по решению общего собрания или собрания уполномоченных колхоза, из земель государственного запаса и государственного лесного фонда — по решению исполнительного комитета районного Совета депутатов трудящихся, а из земель населенных пунктов — по решению исполнительного комитета городского, аялного, сельского, поселкового Совета депутатов трудящихся.

Статья 100. Предоставление рабочим и служащим совхозов и другим гражданам, проживающим в сельской местности, земельных участков для сенокосения

Земельные участки для сенокосения указанным в статье 90 настоящего Кодекса категориям граждан предоставляются из земель государственного запаса, государственного лесного фонда, в полосе отвода железных и шоссейных дорог и земель иного несельскохозяйствен-

ного назначения по решению исполнительного комитета районного Совета депутатов трудящихся, а в пределах населенного пункта — по решению исполнительного комитета городского, аялного, сельского, поселкового Совета депутатов трудящихся.

При отсутствии данных земель участки для сенокосения могут выделяться из неиспользуемых в общественном хозяйстве земель колхозов, совхозов, других сельскохозяйственных предприятий, организаций и учреждений по решению общего собрания членов колхоза или собрания уполномоченных либо администрации совхоза, предприятия, организации и учреждения.

Глава 18

ПРЕДОСТАВЛЕНИЕ ЗЕМЕЛЬНЫХ УЧАСТКОВ ДЛЯ КОЛЛЕКТИВНОГО САДОВОДСТВА И ОГОРОДНИЧЕСТВА

Статья 101. Земельные участки, предоставляемые для коллективного садоводства

Земельные участки для коллективного садоводства предоставляются предприятиям, организациям и учреждениям из земель государственного запаса и не подлежащих облесению земель государственного лесного фонда за пределами зеленой зоны городов или за чертой других населенных пунктов с учетом перспективного расширения территории населенных пунктов.

При отсутствии земель государственного запаса и государственного лесного фонда под коллективные сады, в виде исключения, могут предоставляться несельскохозяйственные угодья из занятых подсобным сельским хо-

зяйством земель предприятий, организаций и учреждений.

Статья 102. Земельные участки, предоставляемые для коллективного огородничества

Земельные участки для коллективного огородничества могут предоставляться предприятиям, организациям и учреждениям из земель населенных пунктов, земель государственного запаса и государственного лесного фонда, не предназначенных к использованию в ближайшие годы под застройку или для других целей.

Для коллективного огородничества могут предоставляться временно неиспользуемые земли сельскохозяйственного назначения, а также земли промышленных, транспортных и иных несельскохозяйственных предприятий, организаций и учреждений.

Статья 103. Порядок предоставления земельных участков для коллективного садоводства и огородничества

Земельные участки для коллективного садоводства предоставляются предприятиям, организациям и учреждениям в бессрочное пользование в порядке, установленном статьями 12, 13 и 23 настоящего Кодекса.

Земельные участки для коллективного огородничества предоставляются предприятиям, организациям и учреждениям во временное пользование на срок до пяти лет по постановлению Совета Министров Киргизской ССР, решению исполкома областного Совета депутатов трудящихся.

Размер земельных участков, предоставляемых для коллективного садоводства и огородничества, устанавливается Советом Министров Киргизской ССР.

Статья 104. Использование земельных участков, предоставляемых для коллективного садоводства и огородничества

Земельные участки, предоставляемые для коллективного садоводства, используются в соответствии с уставом садоводческого товарищества.

Земельные участки, предоставляемые для коллективного огородничества, используются для выращивания овощей, картофеля и бахчевых культур. Возведение на этих участках строений и посадка плодовых деревьев запрещается.

Глава 19

ЗЕМЛЕПОЛЬЗОВАНИЕ ЕДИНОЛИЧНЫХ КРЕСТЬЯНСКИХ ХОЗЯЙСТВ

Статья 105. Право пользования землей единоличных крестьянских хозяйств

Единоличные крестьянские хозяйства, имеющие в отдельных районах, пользуются предоставленными им участками полевой и приусадебной земли для ведения сельского хозяйства без применения наемного труда.

На участках полевой земли единоличные крестьянские хозяйства имеют право производить посевы сельскохозяйственных культур и трав, а на приусадебных землях — размещать жилые и хозяйственные постройки, выращивать овощи и другие огородные культуры, а также садовые и декоративные насаждения.

Статья 106. Нормы земельных наделов единоличных крестьянских хозяйств

Размер участка полевой земли на единоличное крестьянское хозяйство устанавливается до 0,5 гектара на орошаемых и до 1 гектара на неорошаемых землях.

Размер участка приусадебной земли, включая землю, занятую постройками, устанавливается до 0,08 гектара на орошаемых и до 0,15 гектара — на неорошаемых землях.

Статья 107. Предоставление земель единоличным крестьянским хозяйствам

Участки полевой и приусадебной земли единоличному крестьянскому хозяйству предоставляются по решению исполнительного комитета районного Совета депутатов трудящихся.

РАЗДЕЛ III

ЗЕМЛИ НАСЕЛЕННЫХ ПУНКТОВ (ГОРОДОВ, ПОСЕЛКОВ ГОРОДСКОГО ТИПА И СЕЛЬСКИХ НАСЕЛЕННЫХ ПУНКТОВ)

Глава 20

ОСНОВНЫЕ ПОЛОЖЕНИЯ

Статья 108. Состав земель городов

К землям городов относятся все земли, находящиеся в пределах городской черты.

В состав этих земель входят:

- 1) земли городской застройки;
- 2) земли общего пользования;
- 3) земли сельскохозяйственного использования и другие угодья;
- 4) земли, занятые городскими лесами;
- 5) земли железнодорожного, водного, воздушного, трубопроводного транспорта, горной промышленности и другие.

Все земли в пределах городской черты находятся в ведении городских Советов депутатов трудящихся.

Статья 109. Порядок использования земель городов

Порядок установления и изменения городской черты, землепользования территории городов, предоставления и изъятия земельных участков и условия пользования ими определяются статьями 110—113 настоящего Кодекса и другим законодательством Киргизской ССР, а порядок пользования землями, указанными в пунктах 3—5 статьи 108 настоящего Кодекса, — законодательством Союза ССР, статьями 123, 126 и 127 настоящего Кодекса и другим законодательством Киргизской ССР.

Статья 110. Городская черта

Городская черта — внешняя граница земель города, которая отделяет их от других земель единого государственного земельного фонда, определяется на основе генерального плана и технико-экономических основ развития города.

Городская черта устанавливается и изменяется Президиумом Верховного Совета Киргизской ССР.

Включение земельных участков в черту города не влечет прекращения права пользования ими землепользова-

телей. Изъятие этих участков производится в порядке, установленном статьей 113 настоящего Кодекса.

Статья 111. Использование земель городов

Земли городов используются в соответствии с генеральными планами городов, проектами планировки и застройки и проектами землеустройства территории городов.

Генеральные планы городов определяют основные направления использования земель городов для промышленного, жилищного и иного строительства, благоустройства, размещения мест отдыха населения и др.

Разработанные на основе генеральных планов городов проекты планировки и застройки определяют использование отдельных участков земель городской застройки.

Планы землеустройства территории городов определяют основные направления использования не подлежащих застройке и временно незастраиваемых земель городов.

Планы землеустройства территории городов утверждаются Советом Министров Киргизской ССР.

Земли сельскохозяйственного использования и другие угодья, временно или на расчетный срок не входящие в земли городской застройки, используются в соответствии с планами землеустройства.

Планы землеустройства утверждаются в порядке, устанавливаемом Советом Министров Киргизской ССР.

Проекты планировки и застройки и планы землеустройства при использовании земель городов являются обязательными для всех предприятий, организаций, учреждений и граждан.

Статья 112. Предоставление земельных участков в городах

Земельные участки в городах из свободных земель предоставляются в бессрочное или временное пользование предприятиям, организациям, учреждениям и гражданам по решению исполнительного комитета городского Совета депутатов трудящихся.

Предприятия, организации и учреждения из закрепленных за ними земель могут по решению исполнительного комитета городского Совета депутатов трудящихся предоставлять земельные участки во временное пользование для культурно-бытового обслуживания, сельскохозяйственных и иных целей.

Статья 113. Изъятие земельных участков в городах

Изъятие земельных участков в городах производится на основании решения исполнительного комитета городского Совета депутатов трудящихся.

Изъятие земельных участков, находящихся в пользовании граждан, связанное со сносом принадлежащих им на праве личной собственности жилых домов, производится на основании решения исполнительного комитета областного Совета депутатов трудящихся, а в городах республиканского подчинения — Совета Министров Киргизской ССР.

Изъятие участков из земель в случаях, предусмотренных статьей 49 настоящего Кодекса, производится по постановлению Совета Министров Киргизской ССР.

ЗЕМЛИ ГОРОДСКОЙ ЗАСТРОЙКИ

Статья 114. Состав земель городской застройки

Земли городской застройки состоят из земель, застроенных и подлежащих застройке жилыми, коммунальными, культурно-бытовыми, промышленными и иными строениями и сооружениями.

Эти земли предоставляются предприятиям, организациям и учреждениям для строительства и эксплуатации промышленных, жилых, культурно-бытовых и других строений и сооружений, а также гражданам для индивидуального жилищного строительства.

Приступать к строительству на предоставленных земельных участках до получения разрешения органов строительства и архитектуры запрещается.

Статья 115. Предоставление земель городской застройки во временное пользование

Земли городской застройки, временно не используемые под застройку, могут быть предоставлены во временное пользование для строительства объектов облегченного типа (палаток, киосков, рекламных сооружений и т. п.) и иных нужд.

Статья 116. Использование земель для возведения временных строений

Предприятия, организации, учреждения и граждане, которым предоставлены земельные участки для застройки, обязаны возводить на них только такие строения или сооружения, назначение и характер которых указаны в решении исполнительного комитета городского Совета

депутатов трудящихся о предоставлении земельного участка.

Здания и сооружения временного характера, а также железнодорожные подъездные пути, возведенные на земельных участках, отведенных под капитальное строительство, по окончании строительных работ должны быть разобраны застройщиком, а освобожденные земельные участки в соответствии с договором подряда на капитальное строительство приведены в состояние, пригодное для использования их по назначению.

Статья 117. Сохранение прав на земельный участок в случае разрушения строения

В случае разрушения строения в результате стихийного бедствия или по другим причинам за собственником разрушенного строения сохраняется право бессрочного пользования земельным участком, если он приступит к восстановлению или возведению нового строения на этом участке не позднее двух лет со дня разрушения, за исключением случаев, когда проектом планировки и застройки города предусмотрено иное использование этого земельного участка. В этих случаях собственнику разрушенного строения предоставляется в установленном порядке другой земельный участок в черте данного города, если в этом городе не ограничено индивидуальное жилищное строительство.

Статья 118. Переход права пользования земельным участком при переходе права собственности на строения в городах

На землях городов при переходе права собственности на строения переходит также и право пользования земельным участком или его частью.

При переходе права собственности на строение к не-

скольким собственникам, а также при переходе права собственности на часть строения, земельный участок переходит в общее пользование всех собственников.

Право пользования земельным участком переходит к новому собственнику на основании документов, устанавливающих право собственности на строение.

Статья 119. Переход права пользования земельным участком при передаче зданий и сооружений

При передаче зданий и сооружений от одних государственных предприятий, организаций и учреждений к другим переходит и право пользования земельным участком в размерах, необходимых для обслуживания передаваемых зданий и сооружений.

Глава 22

ЗЕМЛИ ОБЩЕГО ПОЛЬЗОВАНИЯ ГОРОДОВ

Статья 120. Состав земель общего пользования городов

Земли общего пользования городов состоят из земель, используемых в качестве путей сообщения (площади, улицы, проезды, дороги, набережные), для удовлетворения культурно-бытовых потребностей населения городов (парки, лесопарки, бульвары, скверы, водоемы), кладбищ и других земель коммунально-бытового назначения.

Статья 121. Использование земель общего пользования

Земли общего пользования находятся в непосредственном ведении исполнительного комитета городского

Совета депутатов трудящихся и за конкретными предприятиями, организациями, учреждениями и гражданами не закрепляются.

На землях общего пользования разрешается возведение капитальных строений и сооружений в соответствии с целевым назначением этих земель, а также временных строений и сооружений облегченного типа (палатки, киоски и т. п.) без ущерба для целевого назначения земель общего пользования. Временные строения и сооружения по истечении срока землепользования подлежат сносу.

Набережные и береговая полоса водоемов в городах используются в первую очередь для отдыха и спорта.

Статья 122. Использование земель внутригородской арычной (ирригационной) сети

Земли, занятые внутригородской арычной сетью, служат для обеспечения полива зеленых насаждений, огородов, садов, парков и т. п., а также для создания микроклимата в целях лучшей организации условий труда, отдыха и быта населения.

Глава 23

ЗЕМЛИ СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННОГО ИСПОЛЬЗОВАНИЯ И ДРУГИЕ УГОДЬЯ В ГОРОДАХ

Статья 123. Состав земель сельскохозяйственного использования и других угодий в городах

К землям сельскохозяйственного использования относятся земли, непосредственно предназначенные для сельскохозяйственного производства, — пахотные угодья,

огороды, сады, виноградники, теплицы, сенокосы и пастбища.

К другим угодьям относятся земли, используемые и предназначенные к использованию для удовлетворения нужд, не связанных непосредственно с сельскохозяйственным производством, — карьеры, каменоломни, торфяники, пески, овраги, балки и т. п.

Статья 124. Назначение земель сельскохозяйственного использования и других угодий в городах

Земли сельскохозяйственного использования и другие угодья в городах могут предоставляться предприятиям, организациям и учреждениям для ведения сельского хозяйства, коллективного огородничества рабочих и служащих, а также для разработки общераспространенных полезных ископаемых и торфа.

Земли сельскохозяйственного использования и другие угодья могут также предоставляться гражданам во временное пользование под огороды, пастбища и сенокосы.

Статья 125. Землепользование колхозов и совхозов в пределах городской черты

Земли общественного пользования колхозов, земли совхозов и других государственных сельскохозяйственных предприятий, организаций и учреждений, расположенные в пределах городской черты и не подлежащие застройке или благоустройству по проекту планировки и застройки города, закрепляются за ними в бессрочное пользование.

Размещение на этих землях жилых, культурно-бытовых, производственных построек и сооружений производится по согласованию с исполнительными комитетами городских Советов депутатов трудящихся.

Включение земель колхозов, совхозов и других сельскохозяйственных предприятий, организаций и учреждений в городскую черту может повлечь изменение размеров приусадебных участков, находящихся в пользовании колхозных дворов, рабочих, служащих, специалистов этих колхозов, совхозов и других сельскохозяйственных предприятий, организаций и учреждений только в связи с осуществлением проектов планировки и застройки городов.

Глава 24

ЗЕМЛИ, ЗАНЯТЫЕ ГОРОДСКИМИ ЛЕСАМИ

Статья 126. Использование земель, занятых городскими лесами и зелеными насаждениями

Земли, занятые городскими лесами и зелеными насаждениями, служат целям улучшения санитарно-гигиенического состояния города, организации отдыха, удовлетворения культурно-эстетических потребностей населения, защиты земель городов от водной и ветровой эрозии.

Содержание в надлежащем состоянии земель, занятых городскими лесами, зелеными насаждениями, садами, парками и их охрана осуществляется органами коммунального хозяйства, в ведении которых они находятся.

Предприятия, организации и учреждения, в пользовании которых находятся земли с зелеными насаждениями

ми и санитарно-защитными зонами, обязаны обеспечивать их устройство, содержание и охрану.

Порядок содержания и благоустройства земельных участков, занятых зелеными насаждениями, садами и парками устанавливается исполнительным комитетом городского Совета депутатов трудящихся.

Глава 25

ЗЕМЛИ ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНОГО, ВОДНОГО, ВОЗДУШНОГО, ТРУБОПРОВОДНОГО ТРАНСПОРТА, ГОРНОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ И ДРУГИЕ ЗЕМЛИ В ГОРОДАХ

Статья 127. Земли железнодорожного, водного, воздушного, трубопроводного транспорта, горной промышленности и другие земли в городах

К землям железнодорожного, водного, воздушного, трубопроводного транспорта, горной промышленности и другим землям в городах относятся земли, предоставленные в пользование предприятиям, организациям и учреждениям для осуществления возложенных на них специальных задач.

Размещение на этих землях построек и сооружений, а также работы по благоустройству осуществляются по согласованию с исполнительными комитетами городских Советов депутатов трудящихся.

Глава 26

ПРИГОРОДНЫЕ И ЗЕЛЕННЫЕ ЗОНЫ

Статья 128. Земли пригородных и зеленых зон

Земли за пределами городской черты, служащие резервом для расширения территории города, местом размещения и строительства необходимых сооружений, связанных с благоустройством и нормальным функционированием городского хозяйства, а также занятые лесами, лесопарками и другими зелеными насаждениями, выполняющими защитные и санитарно-гигиенические функции и являющимися местом отдыха населения, выделяются соответственно в пригородную и зеленую зону города.

Порядок выделения пригородных и зеленых зон, а также землепользования в них устанавливается законодательством Союза ССР, статьями 129—131 настоящего Кодекса и другим законодательством Киргизской ССР.

Статья 129. Выделение пригородных и зеленых зон

Пригородные и зеленые зоны для городов республиканского подчинения выделяются Советом Министров Киргизской ССР, а для других городов — исполнительными комитетами областных Советов депутатов трудящихся.

Выделение пригородных и зеленых зон производится без изъятия земельных участков у землепользователей.

Статья 130. Землепользование в пригородных и зеленых зонах

Использование земель пригородных и зеленых зон взаимно согласовывается исполнительными комитетами соответствующих городских и районных Советов депута-

тов трудящихся и осуществляется в соответствии с утвержденными проектами планировки этих зон.

Статья 131. Охрана земель зеленых зон

Земли зеленых зон подлежат особой охране. На этих землях не допускается возведение строений и сооружений, несовместимых с защитными, санитарно-гигиеническими функциями зеленых зон и организацией отдыха населения.

Глава 27

ЗЕМЛИ ПОСЕЛКОВ ГОРОДСКОГО ТИПА

Статья 132. Земли поселков городского типа

Положения статей 108—119, 123—127, 141—144 настоящего Кодекса распространяются на земли населенных пунктов, отнесенных в соответствии с законодательством Киргизской ССР к категории поселков городского типа.

Все земли в пределах поселковой черты находятся в ведении поселковых Советов депутатов трудящихся.

Глава 28

ЗЕМЛИ СЕЛЬСКИХ НАСЕЛЕННЫХ ПУНКТОВ

Статья 133. Земли сельских населенных пунктов

К землям сельских населенных пунктов относятся все земли, находящиеся в пределах границ, установленных для этих пунктов.

В состав этих земель входят:

- земли, находящиеся в непосредственном ведении аилных, сельских Советов депутатов трудящихся;
- земли, закрепленные за колхозами, совхозами и другими сельскохозяйственными предприятиями, организациями и учреждениями;
- земли промышленности, транспорта, курортов, заповедников и иного несельскохозяйственного назначения.

Статья 134. Земли сельских населенных пунктов, отнесенных к перспективным

Земли сельских населенных пунктов, отнесенных к перспективным для дальнейшего развития, ограничиваются от других земель путем установления черты населенных пунктов в соответствии с проектами их планировки и застройки.

Отнесение сельских населенных пунктов к перспективным производится исполнительным комитетом областного Совета депутатов трудящихся, а в районах республиканского подчинения — Советом Министров Киргизской ССР.

Статья 135. Земли сельских населенных пунктов, не отнесенных к перспективным

Земли сельских населенных пунктов, не отнесенных к перспективным, ограничиваются от других земель в порядке внутрихозяйственного землеустройства.

Статья 136. Установление и изменение черты сельских населенных пунктов

Установление и изменение черты сельских населенных пунктов, отнесенных к перспективным для дальнейшего развития, производится Советом Министров Киргизской ССР.

Статья 137. Контроль за предоставлением земельных участков в сельских населенных пунктах

В пределах сельских населенных пунктов аялный, сельский Совет депутатов трудящихся осуществляет контроль за предоставлением всех земельных участков и принимает решения о предоставлении земельных участков из земель, не входящих в состав землепользования колхозов, совхозов, других сельскохозяйственных предприятий.

Статья 138. Порядок пользования землями сельских населенных пунктов

Пользование землями сельских населенных пунктов, отнесенных к перспективным для дальнейшего развития, производится в соответствии с проектами планировки и застройки этих населенных пунктов.

Пользование землями сельских населенных пунктов, не отнесенных к перспективным для дальнейшего развития, производится в соответствии с проектами внутрихозяйственного землеустройства земель, на которых расположены эти населенные пункты.

Статья 139. Использование земель, закрепленных за сельскохозяйственными предприятиями, в пределах сельского населенного пункта

Земельные участки в пределах сельского населенного пункта, закрепленные за колхозами, совхозами и другими сельскохозяйственными предприятиями, используются ими под застройку жилыми, культурно-бытовыми, производственными постройками и сооружениями, а также для приусадебного землепользования в соответствии с законодательством Союза ССР, статьями 73—76, 79, 80,

86—100 настоящего Кодекса и другим законодательством Киргизской ССР. Размещение на этих землях жилых, культурно-бытовых, производственных построек и сооружений производится по согласованию с исполнительными комитетами аялных, сельских Советов депутатов трудящихся.

Статья 140. Земли промышленности, транспорта и иного несельскохозяйственного назначения сельских населенных пунктов

Положения статей 145—155 настоящего Кодекса, регулирующих порядок пользования землями промышленности, транспорта, курортов, заповедников и иного несельскохозяйственного назначения, распространяются на земли промышленности, транспорта и иного несельскохозяйственного назначения сельских населенных пунктов.

Глава 29

ЗЕМЛИ, ПРЕДОСТАВЛЕННЫЕ В ПОЛЬЗОВАНИЕ ЖИЛИЩНО-СТРОИТЕЛЬНЫМ И ДАЧНО-СТРОИТЕЛЬНЫМ КООПЕРАТИВАМ, А ТАКЖЕ ГРАЖДАНАМ ДЛЯ ИНДИВИДУАЛЬНОГО ЖИЛИЩНОГО СТРОИТЕЛЬСТВА

Статья 141. Предоставление земельных участков в пользование жилищно-строительным и дачно-строительным кооперативам, а также гражданам для индивидуального жилищного строительства

Жилищно-строительным и дачно-строительным кооперативам, а также гражданам для индивидуального

жилищного строительства предоставляются земельные участки из земель населенных пунктов, государственного запаса и из находящихся за пределами зеленой зоны городов земель государственного лесного фонда.

Статья 142. Порядок и условия предоставления земельных участков жилищно-строительным и дачно-строительным кооперативам, а также гражданам для индивидуального жилищного строительства

Земельные участки для возведения на них жилых и служебных строений жилищно-строительным и дачно-строительным кооперативам, а также гражданам предоставляются в бессрочное пользование.

Жилищно-строительным и дачно-строительным кооперативам, а также гражданам земельные участки для индивидуального жилищного строительства предоставляются в порядке и на условиях, устанавливаемых законодательством Союза ССР, статьями 12, 13, 143 и 144 настоящего Кодекса и другим законодательством Киргизской ССР.

Земельные участки жилищно-строительным и дачно-строительным кооперативам предоставляются после регистрации устава кооператива в исполнительном комитете соответствующего Совета депутатов трудящихся.

Сроки начала и окончания строительства указываются в акте на право пользования земельным участком.

Земельные участки под индивидуальное дачное строительство гражданам не предоставляются.

В отдельных городах предоставление земельных участков для индивидуального жилищного строительства может быть ограничено Советом Министров Киргизской ССР.

Статья 143. Размеры земельных участков, предоставляемых в пользование жилищно-строительным и дачно-строительным кооперативам, а также гражданам для индивидуального жилищного строительства

Размеры земельных участков для строительства жилых домов жилищно-строительных и дачно-строительных кооперативов устанавливаются в соответствии со строительными нормами и правилами проектирования и указываются в решении исполнительного комитета районного, городского Совета депутатов трудящихся об отводе земельного участка.

Размеры земельных участков для индивидуального жилищного строительства в каждом отдельном случае определяются в зависимости от местных условий в пределах следующих норм: в городах от 0,03 до 0,06 гектара, в остальных населенных пунктах от 0,07 до 0,12 гектара.

Статья 144. Использование земельных участков, предоставленных жилищно-строительным и дачно-строительным кооперативам, а также гражданам для индивидуального жилищного строительства

Строительство жилых домов и хозяйственных строений может осуществляться только после утверждения проектной документации и получения разрешения на строительство.

Земельные участки, предоставленные жилищно-строительным и дачно-строительным кооперативам, используются для строительства жилых домов (дач), хозяйст-

венных строений, посадки декоративных и плодово-ягодных насаждений. Пользование земельным участком осуществляется всеми членами кооператива.

Земельные участки, предоставленные гражданам для индивидуального жилищного строительства, используются ими для строительства индивидуальных жилых домов и хозяйственных строений по типовым или индивидуальным проектам, посадки и выращивания плодово-ягодных, декоративных и других насаждений.

РАЗДЕЛ IV

ЗЕМЛИ ПРОМЫШЛЕННОСТИ, ТРАНСПОРТА, КУРОРТОВ, ЗАПОВЕДНИКОВ И ИНОГО НЕСЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННОГО НАЗНАЧЕНИЯ

Глава 30

ПРЕДОСТАВЛЕНИЕ И ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ЗЕМЕЛЬ ПРОМЫШЛЕННОСТИ, ТРАНСПОРТА, КУРОРТОВ, ЗАПОВЕДНИКОВ И ИНОГО НЕСЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННОГО НАЗНАЧЕНИЯ

Статья 145. Земли промышленности, транспорта, курортов, заповедников и иного несельскохозяйственного назначения

Землями промышленности, транспорта, курортов, заповедников и иного несельскохозяйственного назначе-

ния признаются земли, предоставленные в пользование предприятиям, организациям и учреждениям для осуществления возложенных на них специальных задач (промышленного производства, транспорта, организации курортов, заповедников и т. п.).

Статья 146. Размеры земельных участков, предоставляемых для нужд промышленности, транспорта, курортов, заповедников и иного несельскохозяйственного назначения и порядок их отвода

Размеры земельных участков, предоставляемых для указанных в статье 145 настоящего Кодекса целей, определяются в соответствии с утвержденными в установленном порядке нормами или проектно-технической документацией, а отвод участков осуществляется с учетом очередности их освоения.

Статья 147. Порядок пользования землями промышленности, транспорта, курортов, заповедников и иного несельскохозяйственного назначения и установления зон с особыми условиями землепользования

В соответствии с Основами земельного законодательства Союза ССР и союзных республик порядок пользования землями промышленности, транспорта, курортов, заповедников и иного несельскохозяйственного назначения, установления зон с особыми условиями землепользования (округа санитарной охраны и т. п.) определяется положениями об этих землях, утверждаемыми Советом Министров СССР и Советом Министров Киргизской ССР.

Статья 148. Предоставление промышленными, транспортными, другими несельскохозяйственными предприятиями, организациями и учреждениями земель для сельскохозяйственных целей

Промышленные, транспортные, другие несельскохозяйственные предприятия, организации и учреждения по решению исполнительных комитетов районных или городских Советов депутатов трудящихся предоставляют неиспользуемые ими земли во временное пользование колхозам, совхозам, другим предприятиям, организациям, учреждениям и гражданам для сельскохозяйственных целей в порядке и на условиях, устанавливаемых законодательством Союза ССР и законодательством Киргизской ССР.

Статья 149. Земли курортов

К землям курортов относятся земельные участки, имеющие лечебное значение и благоприятные условия для организации оздоровительных мероприятий, предоставленные в установленном порядке в пользование лечебно-курортным учреждениям. Земли курортов подлежат особой охране.

Статья 150. Округа санитарной охраны курортов

В интересах обеспечения необходимых условий для лечения и отдыха населения, а также с целью охраны природных лечебных факторов на всех курортах устанавливаются округа санитарной охраны. В пределах этих округов запрещается предоставлять земельные участки в пользование тем предприятиям, организациям и учреждениям, деятельность которых несовместима с охраной природных лечебных свойств и благоприятных условий для отдыха населения.

Включение земельных участков в пределы округов санитарной охраны курортов не влечет прекращения права пользования землепользователями этими землями.

Статья 151. Земли заповедников

Землями заповедников признаются выделенные в установленном порядке участки земли, в пределах которых имеются природные объекты, представляющие особую научную или культурную ценность (типичные или редкие ландшафты, сообщества растительных и животных организмов, редкие геологические образования, виды растений, животных и т. п.).

Всякая деятельность, нарушающая природные комплексы заповедников или угрожающая сохранению природных объектов, имеющих особую научную или культурную ценность, запрещается как на территории заповедников, так и в пределах устанавливаемых вокруг заповедников охранных зон.

Статья 152. Земли заказников

Землями ландшафтно-исторических, охотничьих и других заказников признаются выделенные в установленном порядке участки земли, в пределах которых имеются объекты, имеющие научную, культурную или хозяйственную ценность, а также являющиеся местом отдыха населения.

В пределах заказников разрешается хозяйственная деятельность, не нарушающая их природные комплексы или отдельные охраняемые объекты.

Статья 153. Охранные зоны заповедников и заказников

В случае необходимости вокруг заповедников и заказников выделяются охранные зоны органами, по решению которых организованы заповедники и заказники.

Статья 154. Земли памятников природы

Землями памятников природы признаются земельные участки, занятые природными объектами, представляющими особую научную или культурную ценность (редкие геологические образования, деревья, пещеры, водопады, вадуны и т. п.).

Признание указанных объектов памятниками природы производится Советом Министров Киргизской ССР.

Вокруг памятников природы, в целях обеспечения их сохранности, по постановлению Совета Министров Киргизской ССР могут быть установлены охранные зоны.

Статья 155. Земли памятников культуры

К землям памятников культуры относятся земельные участки, на которых размещены недвижимые памятники культуры, имеющие большое историческое, научное, археологическое и архитектурное значение.

Вокруг этих памятников могут устанавливаться охранные зоны.

Глава 31

СЛУЖЕБНЫЕ ЗЕМЕЛЬНЫЕ НАДЕЛЫ

Статья 156. Служебные земельные наделы

Служебные земельные наделы предоставляются отдельным категориям работников транспорта, лесного хозяйства, лесной промышленности, связи, водного, рыбного, охотничьего хозяйства, а также некоторых других отраслей народного хозяйства.

Перечень категорий работников, имеющих право на служебный земельный надел и размеры служебных наделов для каждой категории работников в пределах

норм, установленных статьей 158 настоящего Кодекса, определяются Советом Министров Киргизской ССР.

В служебные земельные наделы входят участки пахотной земли и сенокосные угодья.

На одну семью предоставляется один служебный надел.

Статья 157. Выделение и предоставление служебных земельных наделов

Служебные земельные наделы выделяются из земель, находящихся в пользовании предприятий, организаций и учреждений соответствующих министерств и ведомств, а при недостатке таких земель — из земель государственного запаса и земель государственного лесного фонда.

Предоставление служебных земельных наделов производится по решению администрации предприятия, организации и учреждения, а из земель государственного запаса и земель государственного лесного фонда — по решению исполнительного комитета районного Совета депутатов трудящихся.

Статья 158. Размеры служебных земельных наделов

Служебные земельные наделы предоставляются в размере до 0,15 гектара пахотной земли на поливных землях и до 0,25 гектара — на богарных, кроме того, при наличии в личной собственности скота, — до 0,5 гектара сенокосов.

Работникам, имеющим приусадебные участки в другом месте, в том числе и на землях колхозов, служебные наделы пахотной земли отводятся с таким расчетом, чтобы общая площадь имеющегося у работника и его семьи приусадебного участка и отводимого надела не

превышала установленных размеров служебного надела пахотной земли.

Работникам, не пользующимся служебными земельными наделами, могут предоставляться земельные участки под индивидуальные огороды в установленных размерах.

Статья 159. Условия пользования служебными земельными наделами

Служебные земельные наделы, предоставленные рабочим и служащим, используются ими для огородничества, пастбы скота и сенокосения.

Строительство жилых домов и хозяйственных построек на служебном земельном наделе не допускается.

Служебные земельные наделы предоставляются на время работы, в связи с которой они предоставлены, и право пользования ими прекращается при увольнении за исключением случаев, указанных в статье 160 настоящего Кодекса.

Если на служебном земельном наделе произведен посев и посадка сельскохозяйственных культур, право пользования служебным наделом прекращается после снятия урожая.

Статья 160. Сохранение права на служебный земельный надел

Право на служебный земельный надел в прежних размерах сохраняется за рабочими и служащими при переходе их на пенсию по старости или инвалидности, при переводе на другую работу вышестоящими организациями, избранными на выборную должность.

Право пользования служебным земельным наделом сохраняется за семьями рабочих и служащих, призванных на действительную срочную военную службу в ряды

Вооруженных Сил СССР или поступивших на учебу, — на весь срок нахождения на военной службе либо в учебном заведении, а также за семьями работников, погибших в связи с исполнением служебных обязанностей: для нетрудоспособного супруга и престарелых родителей — пожизненно, а для детей — до их совершеннолетия.

РАЗДЕЛ V

ЗЕМЛИ ГОСУДАРСТВЕННОГО ЛЕСНОГО ФОНДА

Глава 32

ЗЕМЛИ ГОСУДАРСТВЕННОГО ЛЕСНОГО ФОНДА И ПОРЯДОК ПОЛЬЗОВАНИЯ ИМИ

Статья 161. Земли государственного лесного фонда

Землями государственного лесного фонда признаются земли, покрытые лесом, а также не покрытые лесом, но предназначенные для нужд лесного хозяйства.

Статья 162. Предоставление земель государственного лесного фонда во временное пользование для сельскохозяйственных целей

Государственные лесохозяйственные предприятия, организации и учреждения по решению исполнительных комитетов районных или городских Советов депутатов трудящихся предоставляют не используемые для нужд лесного хозяйства и лесозаготовительной промышленности сельскохозяйственные угодья из имеющихся в их пользовании земель государственного лесного фонда

колхозам, совхозам, другим предприятиям, организациям, учреждениям и гражданам во временное пользование для сельскохозяйственных целей, если такое пользование совместимо с интересами лесного хозяйства.

Статья 163. Порядок пользования землями государственного лесного фонда

Порядок пользования землями государственного лесного фонда определяется законодательством Союза ССР, статьями 165 и 166 настоящего Кодекса и другим законодательством Киргизской ССР.

Статья 164. Обязанность представления данных о наличии свободных сельскохозяйственных угодий на землях государственного лесного фонда

Государственные лесозаготовительные и лесохозяйственные предприятия, организации и учреждения обязаны сообщать исполнительным комитетам районных или городских Советов депутатов трудящихся данные о наличии на землях государственного лесного фонда свободных сельскохозяйственных угодий для их использования после выделения служебных земельных наделов, но не позднее, чем за два месяца до начала сельскохозяйственных работ.

Статья 165. Использование земель государственного лесного фонда для строительства и иных производственных нужд

Пользование землями государственного лесного фонда для производственных и иных нужд предприятий, организаций, учреждений, производящих лесозаготовки или другие работы в лесу (возведение строений и других сооружений, прокладка дорог, линий электропередачи, про-

ведение изыскательских, геологоразведочных и иных работ, не связанных с нуждами лесного хозяйства), осуществляется с проведением мероприятий и соблюдением правил по сохранению почвенного покрова, предупреждающих леса от вредных заболеваний, пожаров и других бедствий.

Статья 166. Использование земель государственного лесного фонда для пастбы скота, сенокосения и других нужд

Земли государственного лесного фонда могут использоваться для пастбы скота, сенокосения, пчеловодства и других целей.

Распределение земельных участков для сенокосения и пастбы скота производится исполнительным комитетом районного Совета депутатов трудящихся с учетом в первую очередь нужд колхозов, совхозов и других государственных сельскохозяйственных предприятий, организаций и учреждений.

РАЗДЕЛ VI

ЗЕМЛИ ГОСУДАРСТВЕННОГО ВОДНОГО ФОНДА

Глава 33

ЗЕМЛИ ГОСУДАРСТВЕННОГО ВОДНОГО ФОНДА И ПОРЯДОК ПОЛЬЗОВАНИЯ ИМИ

Статья 167. Земли государственного водного фонда

Землями государственного водного фонда признаются земли, занятые водоемами (реками, озерами, водохранилищами, каналами и т. п.), ледниками, гидротехниче-

скими и другими водохозяйственными сооружениями, а также земли, выделенные под полосы отвода по берегам водоемов, под зоны охраны и т. п.

Порядок пользования землями государственного водного фонда определяется законодательством Союза ССР, статьями 168—170 настоящего Кодекса и другим законодательством Киргизской ССР.

Статья 168. Использование земель государственного водного фонда

Земли государственного водного фонда служат целям удовлетворения питьевых, оздоровительных и других нужд населения, для обеспечения рационального использования водных ресурсов в интересах развития сельского хозяйства, промышленности, транспорта, энергетики, а также лесного, рыбного, охотничьего и других отраслей хозяйства.

В соответствии с указанными целями на землях государственного водного фонда может производиться строительство гидротехнических сооружений для обводнения, орошения и осушения земель, строительство берегозащитных сооружений, противонаводковых валов, дамб и других объектов, для предупреждения или ликвидации вредного воздействия вод, добыча полезных ископаемых, подземных вод, прокладка кабелей, других коммуникаций и т. п.

Статья 169. Полосы отвода по берегам водоемов, вдоль защитных дамб, валов и других гидротехнических сооружений

Полосы отвода по берегам водоемов, вдоль каналов, защитных дамб, валов и других гидротехнических сооружений (за исключением земель городов, других населенных пунктов и земель, занятых садами, виноградниками

и другими ценными насаждениями) выделяются по решению Совета Министров Киргизской ССР.

Земельные участки в полосе отвода остаются в пользовании землепользователей либо предоставляются предприятиям, организациям и учреждениям для выполнения возложенных на них задач.

Статья 170. Зоны охраны водоемов и гидротехнических сооружений

Зоны охраны рек, озер, водохранилищ, каналов, водохозяйственных и гидротехнических сооружений и устройств устанавливаются Советом Министров Киргизской ССР в целях правильного и рационального использования водных ресурсов, связанных с удовлетворением народнохозяйственных нужд.

РАЗДЕЛ VII

ЗЕМЛИ ГОСУДАРСТВЕННОГО ЗАПАСА

Глава 31

ЗЕМЛИ ГОСУДАРСТВЕННОГО ЗАПАСА И ПОРЯДОК ИХ ПРЕДОСТАВЛЕНИЯ

Статья 171. Земли государственного запаса

Землями государственного запаса являются все земли, не предоставленные землепользователям в бессрочное или долгосрочное пользование.

Земли государственного запаса, предоставленные во временное краткосрочное пользование, не исключаются

из этих земель и по истечении срока их использования или по миновании надобности возвращаются в состав земель государственного запаса.

Статья 172. Назначение земель государственного запаса

Земли государственного запаса являются резервом для развития сельского хозяйства, промышленности, транспорта, организации курортов, заповедников, для размещения населенных пунктов и иных нужд.

Статья 173. Предоставление в пользование земель государственного запаса

Земли государственного запаса предоставляются в постоянное или временное пользование колхозам, совхозам, другим государственным, кооперативным, общественным предприятиям, организациям и учреждениям, а также гражданам в порядке, предусмотренном статьями 12—25 настоящего Кодекса.

РАЗДЕЛ VIII

ГОСУДАРСТВЕННЫЙ ЗЕМЕЛЬНЫЙ КАДАСТР

Глава 35

ГОСУДАРСТВЕННЫЙ ЗЕМЕЛЬНЫЙ КАДАСТР И ПОРЯДОК ЕГО ВЕДЕНИЯ

Статья 174. Государственный земельный кадастр

Для обеспечения рационального использования земельных ресурсов ведется государственный земельный

кадастр, содержащий совокупность достоверных и необходимых сведений о природном, хозяйственном и правовом положении земель.

Статья 175. Содержание государственного земельного кадастра

Государственный земельный кадастр включает данные регистрации землепользований, учета количества и качества земель, бонитировки почв и экономической оценки земель.

Статья 176. Назначение государственного земельного кадастра

Данные государственного земельного кадастра служат целям организации эффективного использования земель и их охраны, планирования народного хозяйства, размещения и специализации сельскохозяйственного производства, мелиорации земель и химизации сельского хозяйства, а также осуществления других народнохозяйственных мероприятий, связанных с использованием земель.

Статья 177. Порядок ведения государственного земельного кадастра

В соответствии с Основами земельного законодательства Союза ССР и союзных республик земельный кадастр ведется за счет государства по единой для Союза ССР системе. Порядок ведения государственного земельного кадастра, формы кадастровой документации, периодичность уточнения и обновления кадастровых данных устанавливаются Советом Министров СССР.

ГОСУДАРСТВЕННОЕ ЗЕМЛЕУСТРОЙСТВО

ГОСУДАРСТВЕННОЕ
ЗЕМЛЕУСТРОЙСТВО И
ЗЕМЛЕУСТРОИТЕЛЬНАЯ
ДОКУМЕНТАЦИЯ

Статья 178. Государственное землеустройство и его задачи

Землеустройство включает систему государственных мероприятий, направленных на осуществление решений государственных органов в области пользования землей.

Задачами государственного землеустройства являются организация наиболее полного, рационального и эффективного использования земель, повышение культуры земледелия и охрана земель.

Землеустройство, включая проектно-изыскательские, съемочные и обследовательские работы, проводится за счет государства. Осуществляется землеустройство государственными землеустроительными органами.

Статья 179. Проведение землеустройства

Землеустройство проводится по решению Советов депутатов трудящихся и их исполнительно-распорядительных органов, по инициативе государственных землеустроительных органов и по заявкам заинтересованных землепользователей.

Статья 180. Землеустроительные действия

Землеустройство включает следующие землеустроительные действия:

1) образование новых, а также упорядочение существующих землепользований с устранением чересполосицы и других неудобств в расположении земель; уточнение и изменение границ землепользований на основе схем районной планировки;

2) внутрихозяйственную организацию территории колхозов, совхозов и других сельскохозяйственных предприятий, организаций и учреждений с введением экономически обоснованных севооборотов и устройством всех других сельскохозяйственных угодий (сенокосов, пастбищ, садов и др.), а также разработку мероприятий по борьбе с эрозией почв;

3) выявление новых земель для сельскохозяйственного и иного народнохозяйственного освоения;

4) отвод и изъятие земельных участков;

5) установление и изменение городской черты, поселковой черты и черты сельских населенных пунктов;

6) проведение топографо-геодезических, почвенных, геоботанических и других обследований и изысканий.

Статья 181. Виды землеустройства

Землеустройство подразделяется на межхозяйственное и внутрихозяйственное землеустройство.

Межхозяйственное землеустройство проводится с учетом схем районной планировки или генеральных схем организации территории одновременно в двух или более хозяйствах, землепользование которых взаимосвязаны.

Внутрихозяйственное землеустройство проводится в пределах землепользования одного хозяйства с учетом схем районной сельскохозяйственной планировки.

На орошаемых землях проекты внутрихозяйственного землеустройства составляются с учетом схем или проектов переустройства либо упорядочения ирригационной сети.

Статья 182. Стадии землеустроительного процесса

Проведение землеустройства включает следующие стадии:

- 1) возбуждение землеустроительного дела;
- 2) проведение подготовительных работ и составление проекта землеустройства;
- 3) рассмотрение и утверждение проекта землеустройства;
- 4) перенесение проекта землеустройства в натуру (на местность);
- 5) оформление и выдача землепользователям землеустроительных документов.

Государственные землеустроительные органы осуществляют авторский контроль за исполнением землеустроительных проектов.

Статья 183. Рассмотрение землеустроительного проекта

Землеустроительный проект рассматривается: в колхозах — на общем собрании членов колхоза или собрании уполномоченных; в совхозах и других предприятиях, организациях и учреждениях — на производственном совещании.

Статья 184. Утверждение землеустроительных проектов

Проект межхозяйственного землеустройства в областях утверждается исполнительным комитетом областного Совета депутатов трудящихся, в районах и городах рес-

публиканского подчинения и в случае, когда землеустроительный проект затрагивает интересы различных областей, — Советом Министров Киргизской ССР.

Землеустроительные проекты при проведении внутрихозяйственного землеустройства колхозов, совхозов и других сельскохозяйственных предприятий утверждаются исполнительным комитетом районного Совета депутатов трудящихся.

Проекты землеустройства по отводу и изъятию земельных участков утверждают те органы, которые вынесли решение о предоставлении в пользование или об изъятии для государственных или общественных нужд земельного участка.

Статья 185. Землеустроительная документация

В процессе землеустройства составляются землеустроительные проекты, а также документы на право пользования землей, предусмотренные статьями 24 и 25 настоящего Кодекса.

Статья 186. Перенесение землеустроительного проекта в натуру

Землеустроительные проекты составляются при участии заинтересованных землепользователей и после утверждения переносятся в натуру (на местность) с обозначением границ землепользований межевыми знаками установленного образца. Землепользователи обязаны обеспечивать сохранность этих знаков.

Статья 187. Порядок внесения изменений в проекты землеустройства

Изменения в проекты землеустройства вносятся с разрешения органов, утвердивших эти проекты по согласованию с проектной организацией, разработавшей проекты землеустройства.

Статья 188. Обязанность внутрихозяйственной организации территории, установленной в порядке землеустройства

Установленная в порядке землеустройства внутрихозяйственная организация территории является обязательной для колхозов, совхозов и других сельскохозяйственных предприятий.

РАЗДЕЛ X

РАЗРЕШЕНИЕ ЗЕМЕЛЬНЫХ СПОРОВ

Глава 37

ПОРЯДОК РАЗРЕШЕНИЯ ЗЕМЕЛЬНЫХ СПОРОВ

Статья 189. Органы, разрешающие земельные споры

Земельные споры между колхозами, совхозами, другими государственными, кооперативными, общественными предприятиями, организациями, учреждениями и гражданами разрешаются Советом Министров Киргизской ССР, исполнительными комитетами областного, городского, районного, сельского и поселкового Совета депутатов трудящихся в порядке, установленном статьями 190—203 настоящего Кодекса и другим законодательством Киргизской ССР.

Статья 190. Разрешение земельных споров между землепользователями Киргизской ССР и других союзных республик

В соответствии с Основами земельного законодательства Союза ССР и союзных республик споры колхозов,

совхозов, других государственных кооперативных, общественных предприятий, организаций и учреждений Киргизской ССР по вопросам пользования землей на территории другой союзной республики, а также споры землепользователей других союзных республик на территории Киргизской ССР рассматриваются комиссией, образуемой на паритетных началах из представителей Киргизской ССР и заинтересованной республики. В случае, если комиссия не пришла к согласованному решению, споры по указанным вопросам подлежат рассмотрению Советом Министров СССР.

Статья 191. Земельные споры, разрешаемые Советом Министров Киргизской ССР

Советом Министров Киргизской ССР разрешаются земельные споры, в которых одной из сторон является предприятие, организация или учреждение союзного или республиканского подчинения, а также споры между колхозами, совхозами, другими государственными, кооперативными, общественными предприятиями, организациями и учреждениями, находящимися:

- в разных районах и городах республиканского подчинения;
- в районах и городах республиканского подчинения и районах областного подчинения.

Статья 192. Земельные споры, разрешаемые исполнительными комитетами областных Советов депутатов трудящихся

Исполнительный комитет областного Совета депутатов трудящихся разрешает земельные споры, в которых одной из сторон является предприятие, организация или учреждение областного подчинения, а также споры между колхозами, совхозами, другими государственными, ко-

оперативными, общественными предприятиями, организациями и учреждениями, находящимися в разных районах области.

Статья 193. Земельные споры, разрешаемые исполнительными комитетами районных Советов депутатов трудящихся

Исполнительный комитет районного Совета депутатов трудящихся разрешает земельные споры между колхозами, совхозами, другими государственными, кооперативными, общественными предприятиями, организациями и учреждениями (кроме союзного, республиканского и областного подчинения), а также споры указанных предприятий, организаций и учреждений с гражданами по вопросам пользования земельными участками, расположенными на территории этого района.

Статья 194. Земельные споры, разрешаемые исполнительными комитетами городских Советов депутатов трудящихся

Исполнительный комитет городского Совета депутатов трудящихся разрешает споры по вопросам пользования землей на территории города между предприятиями, организациями и учреждениями и споры указанных предприятий, организаций и учреждений с гражданами, а также между гражданами, за исключением споров, предусмотренных статьей 196 настоящего Кодекса.

Статья 195. Земельные споры, разрешаемые исполнительными комитетами андских, сельских, поселковых Советов депутатов трудящихся

Исполнительный комитет андского, сельского, поселкового Совета депутатов трудящихся разрешает земельные

споры между гражданами по вопросам пользования земельными участками, расположенными на территории одного андского, сельского, поселкового Совета депутатов трудящихся, кроме споров, предусмотренных статьей 196 настоящего Кодекса.

Статья 196. Разрешение земельных споров между совладельцами индивидуальных строений

Споры между совладельцами индивидуальных строений на землях городов, поселков городского типа и на отводимых исполнительными комитетами сельских Советов депутатов трудящихся земельных участках в сельских населенных пунктах о порядке пользования общим земельным участком рассматриваются судами.

Порядок пользования общим земельным участком определяется с учетом частей строения, принадлежащих гражданам. Суд может отступить от этого правила в случае, когда между совладельцами индивидуальных строений уже сложился порядок пользования земельным участком и его изменение существенно нарушит их интересы.

Статья 197. Разрешение имущественных споров, связанных с земельными отношениями

В соответствии с Основами земельного законодательства Союза ССР и союзных республик имущественные споры, связанные с земельными отношениями, рассматриваются в порядке, установленном законодательством Союза ССР и Киргизской ССР.

Статья 198. Подготовка дела по разрешению земельного спора

Материалы для разрешения земельных споров подготавливаются по поручению исполнительного комитета местного Совета депутатов трудящихся землеустроительными органами.

В необходимых случаях исполнительные комитеты могут образовывать специальные комиссии из депутатов местных Советов депутатов трудящихся, представителей землеустроительных органов и специалистов для подготовки материалов по разрешению земельных споров.

Статья 199. Рассмотрение земельных споров

Земельные споры рассматриваются по заявлению одной из сторон, к которому прилагаются необходимые документы.

Рассмотрение земельных споров производится на заседаниях исполнительных комитетов соответствующих местных Советов депутатов трудящихся с вызовом сторон. неявка без уважительных причин сторон, извещенных о дне рассмотрения земельного спора, не является препятствием для его рассмотрения.

Статья 200. Сроки рассмотрения дела по земельному спору

Исполнительный комитет аилного, сельского, поселкового, городского, районного Совета депутатов трудящихся рассматривает дело по земельному спору в срок не более 15 дней, а исполнительный комитет областного Совета депутатов трудящихся и Совет Министров Киргизской ССР — в срок не более 30 дней.

Статья 201. Обжалование решений по земельным спорам

Решения исполнительных комитетов аилного, сельского, поселкового, городского, районного и областного Советов депутатов трудящихся по земельным спорам могут быть обжалованы в вышестоящий исполнительный комитет Совета депутатов трудящихся, Совет Министров Киргизской ССР заинтересованными землепользователями в течение 10 дней со дня объявления решения.

Решение по земельному спору, принятое Советом Министров Киргизской ССР, является окончательным.

Статья 202. Сроки рассмотрения жалоб по земельным спорам

Исполнительные комитеты районного, городского и областного Советов депутатов трудящихся рассматривают жалобы на решения нижестоящих исполнительных комитетов Советов депутатов трудящихся в 15-дневный срок.

Совет Министров Киргизской ССР рассматривает жалобы землепользователей на решения исполнительных комитетов областных Советов депутатов трудящихся, а также на решения исполнительных комитетов районных и городских Советов депутатов трудящихся районов и городов республиканского подчинения в месячный срок.

Статья 203. Исполнение решений по земельному спору

Решение по земельным спорам исполняется органом, указанным в решении исполнительного комитета соответствующего местного Совета депутатов трудящихся. Если в решении не указан орган исполнения, то решение исполняется землеустроительными органами.

Обжалование решения по земельному спору не приостанавливает его исполнение.

Исполнение решения по земельному спору может быть приостановлено или отсрочено органом, вынесшим решение, либо вышестоящим органом.

РАЗДЕЛ XI

ОТВЕТСТВЕННОСТЬ ЗА НАРУШЕНИЕ ЗЕМЕЛЬНОГО ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА

Глава 38

ОТВЕТСТВЕННОСТЬ ЗА НАРУШЕНИЕ ЗЕМЕЛЬНОГО ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА

Статья 204. Недействительность сделок, нарушающих право государственной собственности на землю

Купля-продажа, залог, завещание, дарение, аренда, самовольный обмен земельными участками и другие сделки, в прямой или скрытой форме нарушающие право государственной собственности на землю, — недействительны.

Статья 205. Уголовная или административная ответственность за нарушение земельного законодательства

Лица, виновные в совершении сделок, указанных в статье 204 настоящего Кодекса, а также: самовольном занятии земельных участков;

бесхозяйственном использовании земель и использовании их в целях извлечения нетрудовых доходов;

порче сельскохозяйственных и других земель, загрязнении их производственными и иными отходами и сточными водами;

невыполнении обязательных мероприятий по улучшению земель и охране почв от ветровой, водной эрозии и других процессов, ухудшающих состояние почв;

несвоевременном возврате временно занятых земель или невыполнении обязанностей по приведению их в состояние, пригодное для использования по назначению;

уничтожении межевых знаков границ землепользований;

отступлении без надлежащего разрешения от утвержденных проектов внутрихозяйственного землеустройства;

невыполнение обязанностей по снятию и хранению плодородного слоя почвы;

несут уголовную или административную ответственность в порядке, устанавливаемом законодательством Союза ССР и Киргизской ССР.

В соответствии с Основами земельного законодательства Союза ССР и союзных республик, законодательством Союза ССР и Киргизской ССР может быть установлена ответственность и за другие виды нарушений земельного законодательства.

Статья 206. Возврат самовольно занятых земельных участков

Самовольно занятые земельные участки возвращаются по их принадлежности без возмещения затрат, произведенных за время незаконного пользования. Приведение земельных участков в пригодное для использования состояние, включая снос строений, производится за счет

предприятий, организаций, учреждений и граждан, самовольно занявших земельные участки.

Изъятие самовольно занятого земельного участка производится по решению исполнительного комитета районного или городского Совета депутатов трудящихся, а на территории поселков городского типа — по решению исполнительного комитета поселкового Совета депутатов трудящихся.

Статья 207. Изъятие земельных участков у землепользователей, допускающих систематическое нарушение правил пользования землей

В соответствии с Основами земельного законодательства Союза ССР и союзных республик в случаях, устанавливаемых законодательством Союза ССР, статьями 204 и 205 настоящего Кодекса и другим законодательством Киргизской ССР, у землепользователей, допускающих систематические нарушения правил пользования землей, могут быть изъяты неправильно используемые ими земельные участки.

Изъятие земельного участка производится по решению органа, предоставившего этот участок.

Статья 208. Возмещение вреда, причиненного в результате нарушения земельного законодательства

Предприятия, организации, учреждения и граждане обязаны возместить вред, причиненный ими в результате нарушения земельного законодательства.

АЛФАВИТНО — ПРЕДМЕТНЫЙ УКАЗАТЕЛЬ

Авторский надзор — осуществление А. и. за выполнением проектов землеустройства — 182.

Административная ответственность — см. Ответственность.

Акт — Государственный А. на право пользования землей — 24.

Бесплатность пользования землей — 10.

Бессрочность пользования землей — см. Пользование и Сроки.

Вред — возмещение В. причиненного в результате нарушения земельного законодательства — 208.

Временное землепользование — см. Землепользователи.

Вторичное землепользование — см. Землепользование.

Городская черта — 110; землепользование колхозов и совхозов в пределах городской черты — 125.

Государственный акт — см. АКТ.

Государственный контроль — см. Контроль.

Цифры обозначают статьи Земельного кодекса.

Д.

Документы — кадастровая документация — 177; землеустроительная документация — 185.

З.

Законодательство — Земельное З. Союза ССР и Киргизской ССР — 2; регулирование горных, лесных и водных отношений специальным З. — 3; возмещение вреда, причиненного в результате нарушения земельного З. — 208.

Заявления — З. граждан о предоставлении земельных участков в пользование — 20; сроки рассмотрения З. граждан о предоставлении земельных участков в пользование — 21; порядок возбуждения и рассмотрения ходатайств и З. о предоставлении земельных участков в пользование — 22.

Зеленые зоны — земли З. з. — 128; выделение З. з. — 129; землепользование в З. з. — 130; орошение земель З. з. — 131.

Земельные споры — см. Споры.

Землепользование — основание прекращения права З. предприятий, организаций и учреждений — 43; основания прекращения права З. граждан — 44; порядок прекращения права З. предприятий, организаций и учреждений — 45; порядок прекращения права З. граждан — 46; изменение границ и размеров З. — 65; изменение границ и размеров З. при укрупнении и разукрупнении хозяйств — 66; использование земель скотопроегонных трасс — 71; З. научно-исследовательских, учебных и других сельскохозяйственных учреждений — 81; З. общеобразовательных школ, высших и средних специальных учебных заведений — 83; З. межколхозных, государственно-колхозных и иных государственно-кооперативных предприятий, организаций и учреждений сельскохозяйственного направления — 84; З. межколхозных, государственно-колхозных и иных государственно-кооперативных предприятий, организаций и учреждений несельскохозяйственного направления — 85; использование земель городов — 111; использование земель общего пользования — 121; использование земель внутригородской (ирригационной) сети — 122; З. колхозов и совхозов в пределах городской черты — 125; использование земель, занятых городскими лесами и зелеными насаждениями — 126; З. в пригородных и зеленых зонах — 130; использование земель, закрепленных за

сельскохозяйственными предприятиями, в пределах сельского населенного пункта — 139; использование земельных участков, предоставленных жилищно-строительным и дачно-строительным кооперативам, а также гражданам для индивидуального жилищного строительства — 144; использование земель государственного лесного фонда для пастбы скота, сенокосения и других нужд — 166; использование земель государственного водного фонда — 168.

Землепользователи — 9; предоставление земельных участков, находящихся в пользовании, другому З. — 14; оформление права временного землепользования — 25; обязанности З., проводящих работы с нарушением почвенного покрова — 33; выделение земельных участков без исключения их из состава земель основного З. — 51; обязанности З. по использованию земель сельскохозяйственного назначения — 67.

Землеустройство — государственное З. и его задачи — 178; проведение З. — 179; землеустроительные действия — 180; виды З. — 181; стадии землеустроительного процесса — 182; рассмотрение землеустроительного проекта — 183; утверждение землеустроительных проектов — 184; землеустроительная документация — 185; перенесение землеустроительного проекта в натуру — 186; порядок внесения изменений в проекты З. — 187; обязанность внутрихозяйственной организации территории, установленной в порядке З. — 188.

Земли государственного водного фонда — 167; использование З. г. в. ф. — 168; полосы отвода по берегам водоемов, вдоль защитных дамб, валов и других гидротехнических сооружений — 169; зоны охраны водоемов и гидротехнических сооружений — 170.

Земли государственного запаса — предоставление пастбищ из З. г. з. — 68; З. г. з. — 171; назначение З. г. з. — 172; предоставление в пользование З. г. з. — 173.

Земли государственного лесного фонда — предоставление пастбищ из З. г. л. ф. — 68; З. г. л. ф. — 161; предоставление З. г. л. ф. во временное пользование для сельскохозяйственных целей — 162; порядок пользования З. г. л. ф. — 163; обязанность предоставления данных о наличии свободных сельскохозяйственных угодий на З. г. л. ф. — 164; использование З. г. л. ф. для строительства и иных производственных нужд — 165; использование З. г. л. ф. для пастбы скота, сенокосения и других нужд — 166.

Земли заказников — 152.

Земли заповедников — 151.

Земли колхозов — использование пастбищ на З.к. — 68; земли общественного пользования и приусадебные З.к. — 73; назначение земель общего пользования колхоза — 74; порядок увеличения приусадебных З.к. — 75; внутрихозяйственное использование земель, закрепленных за колхозами — 76.

Земли курортов — 149.

Земли населенных пунктов — состав земель городов — 108; порядок использования земель городов — 109; использование земель городов — 111; предоставление земельных участков в городах — 112; изъятие земельных участков в городах — 113; состав земель городской застройки — 114; предоставление земель городской застройки во временное пользование — 115; использование земель городской застройки для возведения временных строений — 116; состав земель общего пользования городов — 120; использование земель общего пользования городов — 121; использование земель внутригородской арочной (ирригационной) сети — 122; состав земель сельскохозяйственного использования и других угодий в городах — 123; назначение земель сельскохозяйственного использования и других угодий в городах — 124; землепользование колхозов и совхозов в пределах городской черты — 125; использование земель, занятых городскими лесами и зелеными насаждениями — 126; земли железнодорожного, водного, воздушного, трубопроводного транспорта, горной промышленности и другие земли в городах — 127; земли поселков городского типа — 132; земли сельских н.п. — 133; земли сельских н.п., отнесенных к перспективным — 134; земли сельских н.п., не отнесенных к перспективным — 135; установление и изменение черты сельских н.п. — 136; контроль за предоставлением земельных участков в сельских н.п. — 137; порядок пользования землями сельских вл. — 138; использование земель, закрепленных за сельскохозяйственными предприятиями, в пределах сельского н.п. — 139; земли промышленности, транспорта и иного несельскохозяйственного назначения сельских н.п. — 140.

Земли общего пользования — З.о.п. колхозов — 73; назначение З.о.п. колхозов — 74.

Земли основного (производственного) назначения — З.о.(п)н. совхозов — 77; использование З.о.(п)н. совхозов и других государственных сельскохозяйственных предприятий, организаций и учреждений — 78.

Земли памятников культуры — 155.

Земли памятников природы — 154.

Земли промышленности, транспорта, курортов, заповедников и иного несельскохозяйственного назначения — 145.

Земли сельскохозяйственного назначения — понятие З.с.н. — 60; использование З.с.н. — 61; изменение площадей высокопродуктивных земель — 63; предоставление в пользование З.с.н. — 64; порядок и условия предоставления землепользователями сельскохозяйственных земель во временное пользование другим землепользователям — 72; использование З.с.н. в городах — 111.

Земли совхозов — использование пастбищ из З.с. — 68; земли основного (производственного) назначения и приусадебные земли — 77; использование земель основного (производственного) назначения совхозов — 78; приусадебные З.с. — 79; увеличение приусадебных З.с. — 80.

Земельные отношения — задачи Земельного кодекса по регулированию З.о. — 1; компетенция Союза ССР в области регулирования З.о. — 7; компетенция Кыргызской ССР в области регулирования З.о. — 8.

Земельные участки — предоставление З.у. — 12; органы, имеющие право предоставления З.у. в пользование — 13; предоставление земельных участков, находящихся в пользовании — 14; ходатайства предприятий, организаций и учреждений о предоставлении З.у. в пользование — 17; рассмотрение ходатайств о предоставлении З.у. — 18; сроки рассмотрения ходатайств о предоставлении З.у. в пользование — 19; заявление граждан о предоставлении З.у. в пользование — 20; сроки рассмотрения заявлений граждан о предоставлении З.у. в пользование — 21; запрещение пользоваться З.у. до оформления права пользования — 23; использование З.у. по целевому назначению — 26; обязанности землепользователей по рациональному использованию З.у. — 31; предоставление З.у. во вторичное землепользование — 34; изъятие З.у. для государственных или общественных нужд — 47; компетенция органов по изъятию З.у. для государственных или общественных нужд — 48; З.у., изъятие которых допускается лишь в случаях особой необходимости — 49; необходимость согласования и получения согласия при изъятии З.у. для государственных и общественных нужд — 50; выделение З.у. без исключения их из состава земель основного землепользователя — 51; порядок получения разрешения на занятие З.у. для изыскательских работ — 53; возмещение землепользователям убытков, причиненных изъятием или временным занятием З.у. — 56; возмещение потерь сельскохозяйственного производства, связанных с изъятием

З. у. для несельскохозяйственных нужд — 57; З. у. под скотопрогонные трасы — 70; право семьи колхозника (колхозного двора) на приусадебный З. у. — 86; сохранение за колхозным двором права пользования приусадебным З. у. — 87; предоставление приусадебного З. у. при разделе колхозного двора — 88; размеры приусадебных З. у. колхозного двора при комплексной застройке сельского населенного пункта — 89; предоставление приусадебных З. у. рабочим и служащим совхозов и другим гражданам, проживающим в сельской местности — 90; сохранение приусадебных З. у. в прежних размерах за рабочими, служащими и другими гражданами, проживающими в сельской местности — 91; предоставление приусадебных З. у. рабочим и служащим совхозов и другим лицам при компактной застройке сельских населенных пунктов — 92; пользование приусадебными З. у. при переходе права собственности на строение в сельской местности — 93; нормы приусадебных З. у., предоставляемых рабочим и служащим совхозов и другим гражданам, проживающим в сельской местности — 94; сохранение приусадебных З. у. при преобразовании колхозов в совхозы — 96; предоставление З. у. рабочим, служащим и другим лицам, проживающим в сельской местности, под индивидуальные огороды — 97; предоставление рабочим и служащим совхозов и другим гражданам, проживающим в сельской местности, З. у. для сенокосения — 100; З. у., предоставляемые для коллективного садоводства — 101; З. у., предоставляемые для коллективного огородничества — 102; порядок предоставления З. у. для коллективного садоводства и огородничества — 103; использование З. у., предоставляемых для коллективного садоводства и огородничества — 104; нормы земельных наделов единоличных крестьянских хозяйств — 106; предоставление З. у. в городах — 112; изъятие З. у. в городах — 113; сохранение права на З. у. в случае разрушения строения — 117; переход права пользования З. у. при переходе права собственности на строение в городах — 118; переход права пользования З. у. при передаче зданий и сооружений — 119; предоставление З. у. в пользование жилищно-строительным и дачно-строительным кооперативам, а также гражданам для индивидуального жилищного строительства — 141; порядок и условия предоставления З. у. жилищно-строительным и дачно-строительным кооперативам, а также гражданам для индивидуального жилищного строительства — 142; размеры З. у., предоставляемых в пользование жилищно-строительным и дачно-строительным кооперативам, а также гражданам для индивидуального жилищного строительства — 143; использование З. у., предоставленных жилищно-строительным и дачно-строительным кооперативам, а также гражданам для индивидуального жилищного строительства — 144; размеры

З. у., предоставляемых для нужд промышленности, транспорта, курортов, заповедников и иного несельскохозяйственного назначения — 146; возврат самовольно занятых З. у. — 206; изъятие З. у. у землепользователей, допускающих систематическое нарушение правил пользования землей — 207.

И.

Изъятие земель — Из. для государственных и общественных нужд — 47; компетенция органов по Из. для государственных или общественных нужд — 48; земли, изъятие которых допускается лишь в случаях особой необходимости для И.р. — 49; необходимость согласования и получения согласия при Из. для государственных и общественных надобностей — 50; изъятие земельных участков в городах — 113.

Изыскательские работы — право предприятий, организаций и учреждений на производство И.р. — 52; порядок получения разрешения на занятие земельных участков для И.р. — 53; права предприятий, организаций и учреждений, осуществляющих И.р. — 54; обязанности предприятий, организаций и учреждений, проводящих И.р. — 55.

К.

Кадастр — государственный земельный К. — 174; содержание государственного земельного К. — 175; назначение государственного земельного К. — 176; порядок ведения государственного земельного К. — 177.

Категория — порядок отнесения земель к К. и перевода их из одной К. в другую — 6.

Компетенция — К. Союза ССР в области регулирования земельных отношений — 7; К. Киргизской ССР в области регулирования земельных отношений — 8.

Контроль — задачи государственного К. за использованием земель — 58; органы, осуществляющие государственный К. — 59.

Кормовые угодья — см. Угодья.

М.

Мелиорация — мероприятия по М. и охране земель — 36.

Н.

Нетрудовые доходы — запрещение использования земли для извлечения Н. д. — 26.

Нормы — Н. земельных наделов единоличных крестьянских хозяйств — 106.

О.

Обязанности — О. земледельцев по рациональному использованию земельных участков — 31; О. предприятий, организаций и учреждений, разрабатывающих полезные ископаемые — 32; О. земледельцев, проводящих работы с нарушением почвенного покрова — 33; О. земледельцев по охране земель и повышению плодородия почв — 35; О. промышленных и строительных предприятий, организаций и учреждений по охране земель — 38; О. колхозов, совхозов, других предприятий, организаций и учреждений, пользующихся землями сельскохозяйственного назначения, применяющих достижения агротехнической науки — 39; О. предприятий, организаций и учреждений, проводящих изыскательские работы — 55; О. земледельцев при использовании земель сельскохозяйственного назначения — 67; О. предоставления данных о наличии свободных сельскохозяйственных угодий на землях государственного лесного фонда — 164.

Огороды — право рабочих и служащих, имеющих приусадебные земельные участки, на О. — 95; предоставление земельных участков рабочим, служащим и другим лицам, проживающим в сельской местности, под индивидуальные О. — 97; земельные участки, предоставляемые для коллективного О. — 102; порядок предоставления земельных участков для коллективного О. — 103; использование земельных участков, предоставляемых для коллективного О. — 104.

Ответственность — уголовная или административная О. за нарушение земельного законодательства — 205.

Отвод — см. Предоставление земель.

Охрана — обязанности земледельцев по О. земель и повышению плодородия почв — 35; мероприятия по мелиорации и О. земель — 36; О. земель сельскохозяйственного назначения — 37; обязанности промышленных и строительных предприятий, организаций и учреждений по О. земель — 38; О. почв от водной и ветровой эрозии и заболачивания при проведении строительных и других работ — 40; О. кормовых угодий — 41; меры материального поощрения

земледельцев, стимулирующие осуществление мероприятий по О. земель и повышению плодородия почв — 42; округа санитарной О. курортов — 150; охраняемые зоны заповедников и заказников — 153; зоны О. водоемов и гидротехнических сооружений — 170.

П.

Пастбища — предоставление и использование отгонных и других П. — 68; использование П. на землях колхозов, совхозов и других земледельцев — 69; выделение рабочим и служащим совхозов и другим гражданам, проживающим в сельской местности, земельных участков для выпаса скота — 98; выделение П. колхозным дворам — 99; использование земель государственного лесного фонда для пастбы скота — 166.

Подсобное сельское хозяйство — предоставление земель несельскохозяйственным предприятиям, организациям и учреждениям для ведения П. с. х. — 82.

Полезные ископаемые — обязанности предприятий, организаций и учреждений, разрабатывающих П. и. — 32.

Полосы отвода — П. о. по берегам водоемов, вдоль защитных дамб, валов и других гидротехнических сооружений — 169.

Пользование — бесплатность П. земель — 10; предоставление земель в бессрочное или временное П. — 11; предоставление земель в П. — 13; предоставление земельных участков, находящихся в П., другому лицу — 14; ходатайства предприятий, организаций и учреждений о предоставлении земельных участков в П. — 17; заявление граждан о предоставлении земельных участков в П. — 20; сроки рассмотрения заявлений граждан о предоставлении земельных участков в П. — 21; запрещение П. земельным участком до оформления права П. — 23; государственный акт на право П. земель — 24; предоставление в П. земель сельскохозяйственного назначения — 64; право П. земель единоличных крестьянских хозяйств — 105; порядок П. землями городов — 109; порядок П. землями сельских населенных пунктов — 138; порядок П. землями промышленной, транспорта, курортов, заповедников и иного сельскохозяйственного назначения — 147; условия П. служебным земельным наделом — 159; порядок П. землями государственного лесного фонда — 163.

Потери сельскохозяйственного производства — возмещение П. с. п. связанных с изъятием земель для сельскохозяйственных нужд — 57.

Права — П. землепользователей — 27; охрана П. землепользователей — 28; восстановление нарушенных П. землепользователей — 29; ограничение П. землепользователей — 30; основания прекращения П. землепользования предприятий, организаций и учреждений — 43; основания прекращения П. землепользования граждан — 44; порядок прекращения П. землепользования предприятий, организаций и учреждений — 45; порядок прекращения П. землепользования граждан — 46; П. предприятий, организаций и учреждений на производство изыскательских работ — 52; П. предприятий, организаций и учреждений, осуществляющих изыскательские работы — 54; П. семьи колхозника (колхозного двора) на приусадебный земельный участок — 86; сохранение за колхозным двором П. на пользование приусадебным земельным участком — 87; П. рабочих и служащих, имеющих приусадебные земельные участки, на огороды — 95; П. пользования землей единоличных крестьянских хозяйств — 105; сохранение П. на земельный участок в случае разрушения строения — 117; переход П. пользования земельным участком при переходе П. собственности на строения в городах — 118; переход П. пользования земельным участком при передаче зданий и сооружений — 119; сохранение П. на служебный земельный надел — 160.

Предоставление земель — П.з. в пользование — 12; органы, имеющие право П.з. в пользование — 13; П. земельных участков, находящихся в пользовании — 14; первоочередное П.з. для нужд сельского хозяйства — 15; П. з. для промышленности, транспорта и иных не-сельскохозяйственных нужд — 16; порядок и условия предоставления землепользователям сельскохозяйственных земель во временное пользование другим землепользователям — 72; П. з. несельскохозяйственным предприятиям, организациям и учреждениям для ведения подсобного сельского хозяйства — 82; П. з. единоличным крестьянским хозяйствам — 107; предоставление земельных участков в городах — 112; предоставление промышленными, транспортными, другими несельскохозяйственными предприятиями, организациями и учреждениями земель для сельскохозяйственных целей — 148; предоставление служебных земельных наделов — 157; П. з. государственного лесного фонда во временное пользование для сельскохозяйственных целей — 162; предоставление в пользование земель государственного запаса — 173.

Пригородные зоны — земли П.з. — 128; выделение П. з. — 129; землепользование П. з. — 130.

Приусадебные земли — П. з. колхозов — 73; порядок увеличения П. з. колхозов — 75; П. з. совхозов — 77; П. з. совхозов и других го-

сударственных сельскохозяйственных предприятий, организаций и учреждений — 79; увеличение П. з. совхозов и других сельскохозяйственных предприятий, организаций и учреждений — 80; право семьи колхозника (колхозного двора) на приусадебный земельный участок — 86; сохранение за колхозным двором права пользования приусадебным земельным участком — 87; предоставление приусадебного участка при разделе колхозного двора — 88; размеры приусадебных земельных участков колхозного двора при комплексной застройке сельского населенного пункта — 89; предоставление приусадебных земельных участков рабочим и служащим совхозов и другим гражданам, проживающим в сельской местности — 90; сохранение приусадебных участков в прежних размерах за рабочими, служащими и другими гражданами, проживающими в сельской местности — 91; предоставление приусадебных земельных участков рабочим и служащим совхозов и другим лицам при компактной застройке сельских населенных пунктов — 92; пользование приусадебным земельным участком при переходе права собственности на строение в сельской местности — 93; нормы приусадебных земельных участков, предоставляемых рабочим и служащим совхозов и другим гражданам, проживающим в сельской местности — 94; право рабочих и служащих, имеющих приусадебные земельные участки, на огороды — 95; сохранение приусадебных земельных участков при преобразовании колхозов в совхозы — 96; предоставление земельных участков рабочим, служащим и другим лицам, проживающим в сельской местности, под индивидуальные огороды — 97.

Р.

Размер земельного участка — 12; об установлении Р.з.у. для коллективного садоводства и огородничества — 103; размер участка приусадебной земли единоличных крестьянских хозяйств — 106; Р. з. у., предоставляемых в пользование жилищно-строительным и дачно-строительным кооперативам, а также гражданам для индивидуального жилищного строительства — 143; Р. з. у., предоставляемых для нужд промышленности, транспорта, курортов, заповедников и иного несельскохозяйственного назначения — 146; размеры служебных земельных наделов — 158.

Размер землепользований — изменение границ и Р. з. — 65; изменение границ и Р. з. при укрупнении и разукрупнении хозяйства — 66.

С.

Садоводство — земельные участки, предоставляемые для коллективного С. — 101; порядок предоставления земельных участков для коллективного С. — 103; использование земельных участков, предоставляемых для коллективного С. — 104.

Сделки — недействительность С., нарушающих право государственной собственности на землю — 204.

Сельское хозяйство — первоочередное предоставление земель для нужд сельского хозяйства — 15.

Сенокосение — выделение С. колхозным дворам — 99; предоставление рабочим и служащим совхозов и другим гражданам, проживающим в сельской местности, земельных участков для С. — 100; использование земель государственного лесного фонда для С. — 166.

Скотопрогоны — земельные участки под скотопрогонные трассы — 70; использование земель скотопрогонных трасс — 71.

Служебные земельные наделы — 156; выделение и предоставление С. з. н. — 157; размеры С. з. н. — 158; условия пользования С. з. н. — 159; сохранение права на С. з. н. — 160.

Собственность — государственная С. на землю — 4; недействительность сделок, нарушающих право государственной С. на землю — 204.

Споры — органы, разрешающие земельные С. — 189; разрешение земельных С. между землепользователями Киргизской ССР и других союзных республик — 190; земельные С., разрешаемые Советом Министров Киргизской ССР — 191; земельные С., разрешаемые исполкомом областного Совета депутатов трудящихся — 192; земельные С., разрешаемые исполкомами районных Советов депутатов трудящихся — 193; земельные С., разрешаемые исполкомами городских Советов депутатов трудящихся — 194; земельные С., разрешаемые исполкомами аилных, сельских, поселковых Советов депутатов трудящихся — 195; разрешение земельных С. между совладельцами индивидуальных строений — 196; разрешение имущественных С., связанных с земельными отношениями — 197; подготовка дела по разрешению земельного С. — 198; рассмотрение земельных С. — 199; сроки рассмотрения дела по земельному С. — 200; обжалование решений по земельному С. — 201; сроки рассмотрения жалоб по земельным С. — 202; исполнение решений по земельному С. — 203.

Сроки — С. землепользования — 11; С. рассмотрения ходатайств о предоставлении земельного участка в пользование — 19.

Строительство — размещение объектов внутрихозяйственного строительства — 62; предоставление земельных участков в пользование жилищно-строительным и дачно-строительным кооперативам, а также гражданам для индивидуального жилищного С. — 141; порядок и условия предоставления земельных участков жилищно-строительным и дачно-строительным кооперативам, а также гражданам для индивидуального жилищного С. — 142; размеры земельных участков, предоставляемых в пользование жилищно-строительным и дачно-строительным кооперативам, а также гражданам для индивидуального жилищного С. — 143; использование земельных участков, предоставленных жилищно-строительным и дачно-строительным кооперативам, а также гражданам для индивидуального жилищного С. — 144; использование земель государственного лесного фонда для С. и иных производственных нужд — 165.

У.

Убытки — возмещение У., причиненных землепользователям — 28; возмещение землепользователям У., причиненных изъятием или временным занятием земельных участков — 56;

Угодья — охрана кормовых угодий — 41.

Уголовная ответственность — см. Ответственность.

Ф.

Фонд — единый государственный земельный Ф. — 5; предоставление земель для промышленности, транспорта и иных несельскохозяйственных нужд из земель государственного лесного Ф. — 16.

Х.

Ходатайство — Х. предприятий, организаций и учреждений о предоставлении земельных участков в пользование — 17; рассмотрение Х. о предоставлении земельных участков — 18; сроки рассмотрения Х. о предоставлении земельного участка в пользование — 19; порядок возбуждения и рассмотрения Х. и заявлений о предоставлении земельных участков в пользование — 22.

Ч.

Черта сельских населенных пунктов — установление и изменение
Ч. с. в. п. — 136.

Э

Эрозия — охрана почв от водной и ветровой Э. и заболачивания
при проведении строительных и других работ — 40.

СОДЕРЖАНИЕ

РАЗДЕЛ I. Общие положения

	Статьи
	Стр.
Глава 1. Основные положения	127—131
Глава 2. Порядок предоставления земель в пользование	131—138
Глава 3. Права и обязанности землепользователей	138—141
Глава 4. Охрана земель и повышение плодородия почв	142—144
Глава 5. Прекращение права землепользования	144—146
Глава 6. Порядок изъятия земель для государственных или общественных нужд	147—149
Глава 7. Порядок использования земельных участков для изыскательских работ	150—152
Глава 8. Возмещение убытков и потерь сельскохозяйственного производства, связанных с изъятием или временным занятием земельных участков	152—153
Глава 9. Государственный контроль за использованием земель	153—154

РАЗДЕЛ II. Земли сельскохозяйственного назначения

Глава 10. Основные положения	154—161
Глава 11. Землепользование колхозов	161—162
Глава 12. Землепользование совхозов и других государственных сельскохозяйственных предприятий, организаций и учреждений	162—164
Глава 13. Землепользование несельскохозяйственных предприятий, организаций и учреждений	164—165
Глава 14. Землепользование межколхозных, государственно-колхозных и иных государственно-кооперативных предприятий, организаций и учреждений	165—167
Глава 15. Приусадебное землепользование семьи колхозника (колхозного двора)	167—169
Глава 16. Приусадебное землепользование рабочих и служащих совхозов и других граждан, проживающих в сельской местности	169—173
Глава 17. Предоставление земельных участков для выпаса скота и сенокосения	174—176

	Статьи Стр.
Глава 18. Предоставление земельных участков для коллективного садоводства и огородничества	176—178
Глава 19. Землепользование единоличных крестьянских хозяйств	178—179

РАЗДЕЛ III. Земли населенных пунктов (городов, поселков городского типа и сельских населенных пунктов)

Глава 20. Основные положения	179—182
Глава 21. Земли городской застройки	183—185
Глава 22. Земли общего пользования городов	185—186
Глава 23. Земли сельскохозяйственного использования и другие угодья в городах	186—188
Глава 24. Земли, занятые городскими лесами	188—189
Глава 25. Земли железнодорожного, водного, воздушно-трубопроводного транспорта горной промышленности и другие земли в городах	189
Глава 26. Пригородные и зеленые зоны	190—191
Глава 27. Земли поселков городского типа	191
Глава 28. Земли сельских населенных пунктов	191—194
Глава 29. Земли, предоставленные в пользование жилищно-строительным и дачно-строительным кооперативам, а также гражданам для индивидуального жилищного строительства	194—197

РАЗДЕЛ IV. Земли промышленности, транспорта, курортов, заповедников и иного несельскохозяйственного назначения

Глава 30. Предоставление и использование земель промышленности, транспорта, курортов, заповедников и иного несельскохозяйственного назначения	197—201
Глава 31. Служебные земельные наделы	201—204

РАЗДЕЛ V. Земли государственного лесного фонда

Глава 32. Земли государственного лесного фонда и порядок пользования ими	204—206
--	---------

РАЗДЕЛ VI. Земли государственного водного фонда

Глава 33. Земли государственного водного фонда и порядок пользования ими	206—208
--	---------

РАЗДЕЛ VII. Земля государственного запаса

Глава 34. Земли государственного запаса и порядок их предоставления	208—209
---	---------

РАЗДЕЛ VIII. Государственный земельный кадастр

Глава 35. Государственный земельный кадастр и порядок его ведения	209—210
---	---------

РАЗДЕЛ IX. Государственное землеустройство

Глава 36. Государственное землеустройство и землеустроительная документация	211—215
---	---------

РАЗДЕЛ X. Разрешение земельных споров

Глава 37. Порядок разрешения земельных споров	215—221
---	---------

РАЗДЕЛ XI. Ответственность за нарушение земельного

законодательства

Глава 38. Ответственность за нарушение земельного законодательства	221—223
Алфавитно-предметный указатель законодательства	224—237

**ЗЕМЕЛЬНЫЙ КОДЕКС
КИРГИЗСКОЙ ССР**

(на киргизском и русском языках)

Редакторы А. Адилова, В. А. Голенков

Технический редактор Т. Ф. Василенко

Корректоры К. Малабекова, И. Кондратьева

Сдано в набор 21/X-1971 г. Подписано к печати 25/XI-1971 г. Бумага типограф-
ская № 1, формат 70x108/32, 7,83 физич. печ. л., 10,68 условн. печ. л., 9,67 учет-
н. л. Тираж 5000. Заказ № 3763. Цена 71 к.

Киргизполиграфкомбинат Главполиграфиздата Мин. культуры Кирг. ССР,
г. Фрунзе, Жигулеская, 102.

